

SEANCES DU JEUDI 9 JUIN 1983
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 9 JUNI 1983ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGES:

Page 2330.

PROPOSITIONS DE LOI (Prise en considération):

Page 2330.

M. P. Peeters. — Proposition de loi instaurant l'obligation pour les entrepreneurs non enregistrés d'en faire la mention sur toutes leurs offres de prix et factures.

M. Cooreman et consorts. — Proposition de loi instituant un régime général des fonds de pension et d'épargne.

M. Degroeve. — Proposition de loi étendant aux membres du corps scientifique et du personnel administratif, technique et de gestion des institutions universitaires subventionnées, le régime de pension des agents des universités de l'Etat.

M. Vercaigne. — Proposition de loi abrogeant l'arrêté royal n° 108 du 7 décembre 1982 fixant les dotations, pour l'année 1983, du Fonds des communes et du Fonds des provinces et rétablissant les fonds conformément aux dispositions de la loi du 16 mars 1964 relative au Fonds des communes, telle que modifiée par la loi du 5 janvier 1976 relative aux propositions budgétaires 1975-1976.

PROJETS DE LOI (Discussion):

Projet de loi contenant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1983.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1982-1983
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1982-1983

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 2330.

VOORSTELLEN VAN WET (Inoverwegingneming):

Bladzijde 2330.

De heer P. Peeters. — Voorstel van wet tot invoering van de verplichting voor de niet-geregistreerde aannemer daarvan melding te maken op alle prijsoffertes en facturen.

De heer Cooreman c.s. — Voorstel van wet tot instelling van een algemene pensioen- en spaarfondsenregeling.

De heer Degroeve. — Voorstel van wet houdende uitbreiding van de pensioenregeling voor het personeel van de rijksuniversiteiten tot het wetenschappelijk, administratief, technisch en beheerspersoneel van de gesubsidieerde universitaire instellingen.

De heer Vercaigne. — Voorstel van wet tot opheffing van het koninklijk besluit nr. 108 van 7 december 1982 houdende vaststelling, voor het jaar 1983, van de dotaties van het Gemeentefonds en van het Fonds der provinciën en tot wederinvoering voor die fondsen van de regeling van de wet van 16 maart 1964 betreffende het Gemeentefonds, gewijzigd door de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976.

ONTWERPEN VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1983.

Projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1982.

Discussion générale (suite). — *Orateurs*: MM. Seeuws, Decléty, Van Ooteghem, p. 2331. — MM. Donnay, De Bondt, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, M. J. Peetermans, M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 2343.

Projet de loi contenant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1983.

Vote sur les amendements et articles réservés, p. 2335.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1982.

Vote de l'article 3 réservé, p. 2336.

Projet de loi contenant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1983.

Vote sur les amendements et articles réservés:

Au tableau budgétaire: *Orateurs*: Mme De Pauw-Deveen, M. Vanderpoorten, p. 2336.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1983.

Vote sur les amendements et articles réservés, p. 2337.

Projet de loi contenant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1983.

Discussion et vote des articles, p. 2349.

Projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1982.

Discussion et vote des articles, p. 2351.

Projet de loi modifiant la loi du 10 octobre 1978 portant établissement d'une zone de pêche de la Belgique.

Discussion générale. — *Orateurs*: M. Claeys, rapporteur, M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, p. 2352.

Discussion et vote des articles, p. 2352.

ORDRE DES TRAVAUX:

Page 2335.

PROJETS DE LOI (Vote):

Projet de loi contenant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1983, p. 2338.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1982, p. 2338.

Projet de loi contenant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1983, p. 2338.

Projet de loi ajustant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1982, p. 2338.

Projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1983, p. 2339.

Projet de loi ajustant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1982, p. 2339.

Justification de vote: *Orateur*: M. Close, p. 2339.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1982.

Algemene bespreking (voortzetting). — *Sprekers*: de heer Seeuws, Decléty, Van Ooteghem, blz. 2331. — De heren Donnay, De Bondt, mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, de heer J. Peetermans, de heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 2343.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1983.

Stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen, blz. 2335.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1982.

Stemming over het aangehouden artikelen 3, blz. 2336.

Ontwerp van wet houdende de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1983.

Stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen:

Bij de begrotingstabel: *Sprekers*: mevrouw De Pauw-Deveen, de heer Vanderpoorten, blz. 2336.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1983.

Stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen, blz. 2337.

Ontwerp van wet houdende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1983.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 2349.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1982.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 2351.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 oktober 1978 houdende vaststelling van een Belgische visserijzone.

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heer Claeys, rapporteur, de heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, blz. 2352.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 2352.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

Bladzijde 2335.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming):

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1983, blz. 2338.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landbouw voor het begrotingsjaar 1982, blz. 2338.

Ontwerp van wet houdende de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1983, blz. 2338.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1982, blz. 2338.

Ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1983, blz. 2339.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1982, blz. 2339.

Stemverklaring: *Spreker*: de heer Close, blz. 2339.

Projet de loi modifiant la loi du 17 juillet 1975 relative à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises, p. 2340.

Justification de vote: *Orateurs*: MM. Op 't Eynde, de Wasseige, p. 2340.

Projet de loi modifiant la loi du 22 janvier 1945 sur la réglementation économique et les prix, p. 2340.

Projet de loi domaniale et dérogeant à la législation sur la comptabilité de l'Etat, p. 2341.

Projet de loi contenant le règlement définitif des budgets des services d'administration générale de l'Etat, des entreprises d'Etat et d'organismes d'intérêt public de l'année 1978 ou des années antérieures, p. 2341.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. VANDEZANDE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE, DEVELOPPEE LE 26 MAI 1983:

Justification de vote: *Orateurs*: M. Geldolf, M. le Président, p. 2342.

QUESTION ORALE DE MME SAIVE-BONIVER AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES ET AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR «L'AMENAGEMENT D'UNE ROUTE A VOCATION INDUSTRIELLE DANS LA REGION SPADOISE»:

Orateurs: Mme Saive-Boniver, M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 2353.

QUESTION ORALE DE M. VANDEZANDE AU PREMIER MINISTRE SUR «LA SUBSIDIATION DES CENTRES DE TRAITEMENT D'INFORMATION»:

Orateurs: M. Vandezande, M. Eyskens, ministre des Affaires économiques, p. 2353.

INTERPELLATIONS (Discussion):

Interpellation de M. Van In au ministre des Affaires économiques et au secrétaire d'Etat à l'Energie et aux Classes moyennes sur «la politique en matière de fournitures de gaz».

Orateurs: M. Van In, M. Knoop, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes, p. 2354.

Interpellation de Mme Jortay-Lemaire au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur «la politique en matière d'autoroutes».

Orateurs: Mme Jortay-Lemaire, M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes, p. 2358.

Interpellation de M. Jandrain au secrétaire d'Etat à la Santé publique et à l'Environnement sur «le sort réservé aux victimes de la guerre».

Orateurs: M. Jandrain, M. Aerts, secrétaire d'Etat à la Santé publique et à l'Environnement, adjoint au ministre des Affaires sociales, p. 2362.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 2363.

M. Luyten. — Proposition de loi modifiant la loi du 16 novembre 1978 relative aux élections du Parlement européen.

Mme Van Puymbroeck et M. Trussart. — Proposition de loi portant dénucléarisation du territoire belge.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen, blz. 2340.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren Op 't Eynde, de Wasseige, blz. 2340.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen, blz. 2340.

Ontwerp van domaniale wet houdende afwijking van de "geving op de rijkscomptabiliteit, blz. 2341.

Ontwerp van wet houdende eindregeling van de begrotingen van het jaar 1978 van de diensten van algemeen bestuur van de Staat, van de staatsbedrijven en van instellingen van openbaar nut van het jaar 1978 of voorgaande jaren, blz. 2341.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEZANDE TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT, GEHOUDEN OP 26 MEI 1983:

Stemverklaring: *Sprekers*: de heer Geldolf, de Voorzitter, blz. 2342.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW SAIVE-BONIVER AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND EN AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, OVER «DE AANLEG VAN EEN WEG VOOR INDUSTRIËLE DOELEINDEN IN DE OMSTREKEN VAN SPA»:

Sprekers: mevrouw Saive-Boniver, de heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 2353.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDEZANDE AAN DE EERSTE MINISTER OVER «DE SUBSIDIES AAN DE CENTRA VOOR INFORMATIEVERWERKING»:

Sprekers: de heer Vandezande, de heer Eyskens, minister van Economische Zaken, blz. 2353.

INTERPELLATIES (Bespreking):

Interpellatie van de heer Van In tot de minister van Economische Zaken en tot de staatssecretaris voor Energie en voor Middenstand over «het gasbevoorradingsbeleid».

Sprekers: de heer Van In, de heer Knoop, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, en staatssecretaris voor Middenstand, toegevoegd aan de minister van Middenstand, blz. 2354.

Interpellatie van mevrouw Jortay-Lemaire tot de minister van Openbare Werken en Middenstand over «het beleid inzake autowegen».

Sprekers: mevrouw Jortay-Lemaire, de heer Olivier, minister van Openbare Werken en Middenstand, blz. 2358.

Interpellatie van de heer Jandrain tot de staatssecretaris voor Volksgezondheid en Leefmilieu over «het lot dat aan de oorlogsslachtoffers beschoren is».

Sprekers: de heer Jandrain, de heer Aerts, staatssecretaris voor Volksgezondheid en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken, blz. 2362.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 2363.

De heer Luyten. — Voorstel van wet tot wijziging van de wet van 16 november 1978 betreffende de verkiezingen van het Europees Parlement.

Mevrouw Van Puymbroeck en de heer Trussart. — Voorstel van wet tot het vrijmaken van het Belgisch grondgebied van kernwapens.

MM. Cooreman et Verbist. — Proposition de loi relative à l'annulation des sentences arbitrales.

M. Vandenhoute. — Proposition de loi modifiant la loi électorale communale.

M. Cooreman. — Proposition de loi relative aux fonds de placements immobiliers.

M. Belot :

- a) Proposition de loi modifiant les articles 63 et 67 de la loi communale du 30 mars 1836;
- b) Proposition de loi modifiant l'article 5 du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus.

De heren Cooreman en Verbist. — Voorstel van wet betreffende de nietigverklaring van scheidsrechterlijke uitspraken.

De heer Vandenhoute. — Voorstel van wet tot wijziging van de gemeentekieswet.

De heer Cooreman. — Voorstel van wet betreffende de onroerende beleggingsfondsen.

De heer Belot :

- a) Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 63 en 67 van de gemeentewet van 30 maart 1836;
- b) Voorstel van wet tot wijziging van artikel 5 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Coen et De Seranno, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Coen en De Seranno, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 15 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

Mme N. Maes, MM. Nutkewitz et Daems, pour raison de santé; Rutten et Février, pour d'autres devoirs; Spitaels et R. Maes, à l'étranger, demandent d'excuser leur absence à la réunion de cet après-midi.

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw N. Maes, de heren Nutkewitz en Daems, om gezondheidsredenen; Rutten en Février, wegens andere plichten; Spitaels en R. Maes, in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking over de inoverwegingneming van de volgende voorstellen van wet:

1. Tot invoering van de verplichting voor de niet-geregistreerde aannemer daarvan melding te maken op alle prijsoffertes en facturen (van de heer Paul Peeters);

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération des propositions de loi suivantes:

1. Restaurant l'obligation pour les entrepreneurs non enregistrés d'en faire la mention sur toutes leurs offres de prix et factures (de M. Paul Peeters);

Vraagt iemand het woord?

Quelqu'un demande-t-il la parole?

— Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Financien.

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission des Finances.

2. Tot instelling van een algemene pensioen- en spaarfondsenregeling (van de heer Cooreman c.s.);

2. Instituant un régime général des fonds de pension et d'épargne (de M. Cooreman et consorts);

Vraagt iemand het woord?

Quelqu'un demande-t-il la parole?

— Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Financien;

La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission des Finances.

3. Etendant aux membres du corps scientifique et du personnel administratif, technique et de gestion des institutions universitaires subventionnées, le régime de pension des agents des universités de l'Etat (de M. Degroeve);

3. Houdende uitbreiding van de pensioenregeling voor het personeel van de rijksuniversiteiten tot het wetenschappelijk, administratief, technisch en beheerspersoneel van de gesubsidieerde universitaire instellingen (van de heer Degroeve);

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

— La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission des Finances.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Financien.

4. Abrogeant l'arrêté royal n° 108 du 7 décembre 1982 fixant les dotations, pour l'année 1983, du Fonds des communes et du Fonds des provinces et rétablissant les fonds conformément aux dispositions de la loi du 16 mars 1964 relative au Fonds des communes, telle que modifiée par la loi du 5 janvier 1976 relative aux propositions budgétaires 1975-1976 (de M. Vercaigne).

4. Tot opheffing van het koninklijk besluit nr. 108 van 7 december 1982 houdende vaststelling, voor het jaar 1983, van de dotaties van het Gemeentefonds en van het Fonds der provinciën en tot wederinvoering voor die fondsen, van de regeling van de wet van 16 maart 1964 betreffende het Gemeentefonds, gewijzigd door de wet van 5 januari 1976 betreffende de budgettaire voorstellen 1975-1976 (van de heer Vercaigne).

Quelqu'un demande-t-il la parole?

Vraagt iemand het woord?

— La proposition de loi est donc prise en considération; elle est renvoyée à la commission de l'Intérieur.

Het voorstel van wet is dus in overweging genomen; het wordt verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1982

Reprise de la discussion générale

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Hervatting van de algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous reprenons la discussion des projets de loi relatifs au budget des Postes, Télégraphes et Téléphones.

Wij hervatten de behandeling van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, geachte collega's, voor de bespreking van het budget voor 1983 van de Regie der Posterijen hebben we onze informatie moeten opdoen in het overigens uitstekende Kamerverslag over de begroting van PTT en tot onze verrassing ook — want dit is toch een beetje ongebruikelijk — in het vurig, technologisch inleidend pleidooi van minister De Croo deze voormiddag, waarin hij als het ware de vrijspraak vroeg voor mogelijke kritieken op het regeringsbeleid. Op het einde van zijn betoog gaf hij de indruk op te treden als pleitbezorger van het doorbreken van het RTT-monopolie door allerlei gemengde formules, overheid-privé, en dit voornamelijk op het vlak van de spits technologieën. Ik had hierover graag van gedachten gewisseld met de minister zelf. Misschien is dit later nog wel mogelijk.

Mijn collega Op 't Eynde handelde voor onze fractie reeds over het hoofdstuk van de Regie van Telegrafie en Telefonie. Ik zelf zal mij dan ook beperken tot de begroting van de Posterijen en op de uitbouw van het Bestuur der Postchecks.

Maar de staatssecretaris en de minister zullen het mij ongetwijfeld niet ten kwade duiden dat ik vooraf enkele fundamentele bedenkingen wil maken.

De posterijen zijn niet enkel bij ons, maar ook internationaal, een begrip van openbare dienstverlening, met een ongelooflijk rijk en boeiend verleden, dat niet uit ons maatschappijbeeld weg te denken is.

Het postpersoneel, en de staatssecretaris heeft dit vroeger reeds toegegeven, speelt hierbij een onschatbare sociale rol, al werd dit door de minister niet genoeg onderstreept, maar dit wou ik hem persoonlijk zeggen. Voor vele kleine mensen, alleenstaanden, zieken en gepensioneerden betekent het postpersoneel immers het enige menselijke dagelijkse contact met de buitenwereld. De ongelooflijk snelle mutatie van onze samenleving, vooral door de technologische evolutie, vereist echter een vlugge aanpassingsmogelijkheid van de Regie der Posterijen.

Wat zijn de plannen voor de nabije toekomst? Zijn de beide beleids mensen het wel eens over de noodzakelijkheid om het karakter van openbare dienst en het monopolie van de regie ook voor morgen te handhaven? Wat is het standpunt over de mogelijke samenwerking van de Regie van TT en van Posterijen op basis van bepaalde technische ontwikkelingen? De minister heeft hierop deze morgen in zijn vurig pleidooi ook nog gezinspeeld.

Het door de regering opgelegde vijftienjarenplan voorziet in een aantal maatregelen tot sanering van de postfinanciën, vastgelegd bij de volmachtbesluiten nrs. 97 en 182. De fundamentele vraag hierbij is of deze maatregelen kunnen leiden tot de noodzakelijke aanpassing én de expansie van de posterijen aan deze nieuwe tijden, dan wel of ze integendeel bedoeld zijn als een geleidelijk afbreken van deze bij uitstek openbare nutsvoorziening voor de ganse bevolking, waarbij op een klassiek-liberale benadering — het pleidooi van de minister van deze morgen weerklinkt nog in onze oren — de rendabele en winstgevende activiteiten naar de privé-sector worden gedreven, en wat financieel niet interessant is naar de publieke sector en dus door de gemeenschap wordt gedragen.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de onschendbaarheid van het briefgeheim wordt in artikel 22 van de Grondwet bevestigd door de bepaling dat «bij de wet de agenten worden aangewezen die verantwoordelijk zijn voor de schending van het geheim der aan de post toevertrouwde brieven».

Over deze agenten in openbare dienst van de Regie der Posterijen zou ik het in het eerste deel van mijn betoog willen hebben. Tevens wil ik enkele opmerkingen formuleren bij de uiteenzetting van de minister van Verkeerswezen en PTT in het verslag van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Wat het personeel betreft, worden voor 1983 een aantal wervingen in het vooruitzicht gesteld. We lezen hieromtrent ook enkele berichten in de kranten vandaag. Ik citeer hierbij het commissieverlag, bladzijde 61 en verder.

«Ten eerste, ter compensatie van de bekomen loonmatiging conform de principes vastgelegd in het ontwerp van akkoord tussen de regering en de representatieve vakbonden in de openbare sector en dit vanaf 1 oktober 1983.» Maar dit akkoord werd tot op heden niet onderschreven. Indien het produkt van de loonmatiging terug ter beschikking van de regie wordt gesteld, betekent dat 1,6 pct. statutaire wervingen op het budgettaire effectief 1983, 49 450, of 791 eenheden vanaf 1 oktober.

«Ten tweede, voor het verlenen van compensatierust in plaats van de betaling van sommige gepresteerde taakoverschrijdingen, met ingang van 1 mei 1983.» Het afschaffen van de dubbele betaling voor de zaterdagprestaties zou een tewerkstelling van 950 statutaire eenheden op jaarbasis toelaten. De staatssecretaris voor PTT besliste echter vanaf 1 mei jongstleden 100 pct. te betalen en 100 pct. te compenseren, zodat het beschikbaar komend bedrag gehalveerd wordt en bijgevolg slechts 475 eenheden zouden kunnen worden aangeworven.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — De staatssecretaris besliste dit op uitdrukkelijke vraag van de syndicaten.

De heer Seeuws. — Ik spreek hier niet namens de syndicaten maar wel namens mijn fractie. Ik stel hier alleen een aantal vragen.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Ik verstrek u alleen een paar bijkomende inlichtingen naar aanleiding van wat u zegt.

De heer Seeuws. — Ik zal straks met veel aandacht naar uw antwoord luisteren, mevrouw. Ik wens alleen vragen te stellen die verduidelijking kunnen brengen bij de bespreking van deze begroting.

«Ten derde, voor het wegwerken van het omvangrijk tegoed aan achterstallige rust- en verlofdagen.» Hiervoor zouden 2 200 werklozen in dienst genomen worden. Dit contingent ligt veel te hoog vermits dergelijke eenheden slechts nuttig kunnen ingeschakeld worden in de gewesten Brussel, Antwerpen en Luik en in sommige kantoren van Vlaams- en Waals-Brabant. Voor zover mij bekend, zijn daartoe 600 eenheden voldoende.

«Door deze maatregelen zal het gemiddeld budgettaire effectief over 1983 op maximaal 50 280 eenheden worden gebracht.» Dit aantal

wordt zeker niet bereikt vermits het beschikbaar komend bedrag voor taakoverschrijdingen gehalveerd wordt.

Wat betreft de integratie van de contractuelen in de personeelsformatie, gaat het hier enkel om contractuele onderpostontvangers, postmannen en technici, die, mits het slagen voor een daartoe in te richten beroepsexamen, in vast verband kunnen benoemd worden. Het ontwerp van koninklijk besluit dat ter zake werd opgesteld voorziet echter in zijn artikel 11 dat deze personeelsleden gedurende vijf jaar, te rekenen vanaf de datum van hun benoeming in vast verband, tewerkgesteld worden in kantoren die, na verwezenlijking van de overplaatsingen, een personeelstekort vertonen. Deze maatregel is voor het personeel onaanvaardbaar vermits deze personeelsleden gedurende dezelfde periode geen aanspraak zouden kunnen maken op overplaatsing, hetgeen wel het geval zou zijn voor laureaten van wervingsexamens die nadien zouden in dienst genomen worden.

Inzake beroepsopleiding streven wij er reeds jaren naar, de activiteiten van de beroepsopleiding niet enkel te beperken tot het opleiden van rekruten maar daarentegen in een bestendige vervolmaking van het personeel te voorzien. In de huidige evolutie is dit echt nodig. Het voorstel om vormingseminaries in te richten, is uiteraard lovenswaardig maar dan dienen ook de nodige middelen ter beschikking van bedoelde dienst te worden gesteld, hetgeen blijkbaar tot op heden nooit het geval is geweest.

Wat de feitelijke organisatie van de diensten betreft, stellen wij vast dat het herzien, binnen een periode van twee jaar, van alle dienstorganisaties bedienden, postmannen en werklieden op basis van nieuwe normen, zal leiden tot dramatische inkrimping van het personeelseffectief. Vooral voor de bedienden vrezen wij niet alleen het afschaffen van honderden werkposten, maar ook het verdwijnen van tientallen onderrekenplichtige kantoren, vermits het verlies aan financiële verrichtingen in die kantoren ten overstaan van de vorige organisaties circa 40 pct. bedraagt.

Wij geloven dat alles in het werk moet worden gesteld om, in alle kleine gemeenten, waar de post vertegenwoordigd is, die representativiteit in de toekomst te behouden.

Het oprichten van een commerciële directie is uiteraard zeer positief op voorwaarde dat bedoelde dienst over een degelijke infrastructuur en over de nodige middelen beschikt om zijn taak behoorlijk uit te voeren.

Over de veiligheid hebben wij bij vorige gelegenheden reeds uitvoerig gesproken. De minister heeft er vanochtend ook naar verwezen en wij weten dat mevrouw de staatssecretaris veel aandacht besteedt aan dit probleem. De honderd miljoen die ter beschikking wordt gesteld is echter ontoereikend. Reeds in 1980 werd voor de beveiliging van de kantoren een vijfjarenplan opgesteld, waarin jaarlijks driehonderd miljoen werd voorzien voor het uitrusten van alle kantoren met kogelwerend glas. De problemen waarvoor wij nu staan, zijn van zeer uiteenlopende aard en voor de veiligheid van het personeel, zowel binnen de kantoren als bij het vervoer van geldmiddelen, is een veel grotere investering vereist. Ik verwacht dat wij daarover straks meer informatie zullen krijgen van de beleidsvoerders dan wij in het verslag hebben kunnen vernemen. De talrijke overvallen waarvan het aantal van jaar tot jaar verhoogt, rechtvaardigen volkomen een spoedprocedure, zowel ter bescherming van het personeel als ter bescherming van de cliënteel.

Te dien einde wordt voorgesteld de werkliedenpools in de gewestelijke directies in te schakelen voor een gedeelte van die werkzaamheden. Daartoe is een uitbreiding van het technisch personeel van die diensten noodzakelijk, hetgeen kan gebeuren door omvorming van administratieve en technische betrekkingen. De regie beschikt over een degelijke reserve aan laureaten mecaniciens, electriciens en schrijnwerkers, die nuttig kunnen ingeschakeld worden, maar die thans niet voor een dergelijke benoeming kunnen in aanmerking komen bij gebrek aan voldoende openstaande betrekkingen in de personeelsformatie.

Anderzijds zou luidens sommige inlichtingen de technische dienst van de Regie der Posterijen niet zijn opgewassen tegen de taak die hem in het kader van het koninklijk besluit nr. 182 van 30 december 1982 wordt opgedragen. Waarschijnlijk — en dit is dan een toespeling — is dit dan de reden waarom de studie over op te richten gebouwen aan privé-studiebureaus wordt gegeven. Dit is een soort van privatisering zoals er nog andere bestaan bij de regie en die wij niet kunnen goedkeuren aangezien wij beschikken over openbare diensten die dit kunnen doen.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Dat geldt

vooral voor Nationale Opvoeding, waar u het gedurende jaren voor het zeggen hebt gehad.

De heer Seeuws. — Wij hebben het nu over de Regie der Posterijen.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Ik zeg dit maar te uwer informatie. Ik weet dat u een eminent lid bent van deze commissie. U kunt zelf de vergelijking maken tussen het beleid van Nationale Opvoeding en Posterijen.

De heer Seeuws. — Het is een goede vergelijking. Wij vinden dat ook daar een ander beleid moet worden gevoerd.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Dat beleid hebt u trouwens steeds in handen gehad.

De heer Seeuws. — Blijkbaar werd het koninklijk besluit nr. 182 overhaast getroffen, zonder rekening te houden met de werkelijke mogelijkheden van de regie, tenware men een systeem van privatisering van sommige postdiensten vooraf heeft willen inbouwen.

Verder merken we op — en wij willen dit speciaal onder uw aandacht brengen — dat de kwantitatieve vermindering van de personeelseffectieven in de centrale diensten van de Regie der Posterijen met 3 pct. gedurende vijf jaar, voorzien in het vijfjarenplan, in sommige diensten waarvan de uitvoering een specialisatie vereist, zal leiden tot een kwalitatieve ontmanteling van die diensten. Dit ligt voor de hand, wanneer men geen oog heeft voor een ontwikkeling die zich ter zake zou kunnen voordoen. Men zal dus in elk geval maatregelen moeten nemen om dat verschijnsel tegen te gaan.

Artikel 7 van het volmachtbesluit nr. 182 voorziet in sommige delegaties aan de algemene beheerder van de Regie der Posterijen, inzake overeenkomsten met de gebruikers van de Post- en Postcheckdiensten. De voorwaarden en modaliteiten van deze overeenkomsten moeten door de Koning worden vastgesteld. Wij zijn nu bijna een half jaar verder. Bij mijn weten is dat koninklijk besluit nog altijd niet gepubliceerd. Wat kan dat aanslepen rechtvaardigen, aangezien de minister voorstander schijnt te zijn van het principe dat aan de regie «een voldoende ruimte voor een autonome werking» moet worden gelaten en gewaarborgd.

Tot daar het eerste deel van mijn uiteenzetting over de personeelsaangelegenheden. In het tweede deel van mijn eerder kort betoog, zal ik het hebben over onze visie op het Bestuur der Postchecks.

Onze fractie is van oordeel dat het Bestuur der Postchecks, waarvoor de minister vanmorgen onder meer een vurig pleidooi heeft gehouden, over een maximum aan middelen moet kunnen beschikken om een service te kunnen bieden die evenwaardig is aan deze welke de andere financiële instellingen verlenen. In deze optiek is het dan ook normaal dat het Bestuur der Postchecks verder wordt geautomatiseerd, aangezien dit de enige weg is om de service te verlenen die de waardering van de gebruiker kan wegdragen. De automatisering en het gebruik van de elektronica in het Bestuur der Postchecks moet evenwel worden doorgetrokken naar de contactpunten met publiek of de postkantoren. Het begrip «openbare dienst» moet hier in zijn meest concrete vorm worden uitgebouwd, dit wil zeggen toegankelijk voor iedereen en dit tegen de meest gunstige voorwaarden. De postrekening moet in feite het «wit produkt» zijn, terwijl de postrekening, de zichtrekening van de kleine man kan zijn. De automatisering en aanwending van de meest vooruitstrevende technieken kan niet worden losgezien van de werkgelegenheid en het is normaal dat een eenzijdige toepassing van automatisering fataal naar de vermindering van de werkgelegenheid leidt.

Ook het Bestuur der Postchecks kan hieraan niet ontsnappen. Doch, afgezien van de maatregelen die in het algemeen moeten worden getroffen om de technologische werkloosheid op te vangen en de werkgelegenheid te verbeteren, moet het Bestuur der Postchecks het gamma van zijn diensten kunnen verhogen derwijze dat het supplementair aantal bewerkingen dat hieruit zal voortvloeien maximaal het tegengewicht vormt voor het verlies aan werkgelegenheid ingevolge de steeds voortschrijdende technologische evolutie.

Onder nieuwe produkten dient vooral te worden verstaan de service die andere, openbare of private financiële instellingen aan hun

zichtrekeningen koppelen en waar de postcheckrekening momenteel van verstoken blijft.

Behoort de portvrijdom tot het wezen van de postrekening waaraan niet mag worden getornd, dan ontbreekt het de rekeninghouders, waarvan het aantal in stijgende lijn gaat, aan de mogelijkheid om over cheques te kunnen beschikken die nog in het buitenland verhandelbaar zijn. Deze lacune moet zo spoedig mogelijk worden opgevuld, terwijl de verkoop van reischeques en *credit cards* in de postkantoren niet langer kan worden uitgesteld. De aan- en verkoop van vreemde valuta is eveneens een maatregel die zo spoedig mogelijk *in concreto* moet worden omgezet.

De minister heeft er vanochtend reeds op gezinspeeld dat daarenboven de titularissen van postrekeningen, die het slachtoffer zijn geworden van het misbruik door derden van verloren of gestolen chequeformulieren, nog altijd niet kunnen worden vergoed, zoals dat bij de banken wel het geval is. Dit is een ander probleem waarop wij de aandacht van de minister wensen te vestigen.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Deze zaak, die u terecht aanhaalt, is zo goed als geregeld. Mijn antwoord is dan ook positief.

De heer Seeuws. — Dan ben ik blij dat ik de vraag heb gesteld, want ik meende de minister al te vragen waarom hiermee zolang wordt getalmd.

Het is dan ook van primordiaal belang dat de desbetreffende koninklijke en ministeriële besluiten worden getroffen, opdat het Bestuur der Postchecks zo spoedig mogelijk de service zou kunnen verlenen die normaal moet kunnen worden verleend.

Mijnheer de Voorzitter, ik besluit met enkele beschouwingen bij de beleidsnota over het Bestuur der Postchecks, waarbij, lijkt me, nogal eens aan *wishful thinking* wordt gedaan over te verwachten technische evoluties. De hele passage in het verslag inzake het elektronisch geldverkeer zijn vooruitzichten waarover nog geen concrete plannen kunnen worden gemaakt, tenware de minister iets minder uitbundig dan vanochtend, of de staatssecretaris, ons kon inlichten over de huidige stand van zaken.

Wat de terminals betreft, zullen, indien alles goed verloopt, de eerste terminals in de postkantoren pas op het einde van het huidige jaar worden geïnstalleerd. Momenteel bestaat er geen concreet dossier meer dat toelaat te veronderstellen dat nog dit jaar met de toepassing van verkooppunterminals zal worden gestart.

Enkele woorden over het postomatnet, dat bij het publiek groot succes kent en dat trouwens zeer goede service geeft. Men zegt ons dat het postomatnet dit jaar zal worden uitgebreid, maar dit blijkt in ieder geval niet uit de begroting, aangezien de kredieten oorspronkelijk ingeschreven voor 1983, achteraf werden geschrapt. Nochtans zijn wij hier in een concurrentiepositie, zoals de minister ook vanochtend heeft gezegd.

Indien niet vlug wordt geïnvesteerd in deze sector, die een groot succes kent bij het publiek, dreigt de regie een onoverbrugbare achterstand op te lopen. Het is zeker een concurrentiële en zelfs grensoverschrijdende dienst, in tegenstelling met andere vergelijkbare privé- en overheidsdiensten.

In Gent bijvoorbeeld, dat toch geen klein gefusioneerde stad is, met 175 000 inwoners, is er één postomatkantoor aan het Sint-Pietersstation. Voor andere gelijkaardige diensten kunnen we er alleen terecht bij privé-banken en openbare banken zoals de ASLK, die met een privé-systeem werken.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, deze enkele voorbeelden tonen ons aan dat over de Regie der Posterijen veel te weinig is gesproken. Men is eerder geneigd, mijnheer de minister, zoals dat vanmorgen uit uw vurig pleidooi is gebleken, aandacht te schenken aan de technische evolutie vooral van de RTT. We hebben er allen bewondering voor en moeten het ondersteunen, maar we mogen daardoor de enorm belangrijke rol van de Posterijen niet onderschatten. De Regie heeft heel wat toekomstmogelijkheden, maar dan moet het roer resoluut worden omgegooid door voldoende te investeren waar ontwikkelingen moeten worden aangemoedigd.

Mijnheer de minister, mevrouw de staatssecretaris, het zal u niet verwonderen dat wij ons vrouwen aan uw beleid niet kunnen schenken en dat wij deze begroting niet zullen goedkeuren. (*aplaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Decléty.

M. Decléty. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, la discussion, aujourd'hui, du budget des Postes, Télégraphes et Téléphones nous a quelque peu pris de court et le temps imparti pour préparer une intervention s'en est trouvé réduit. Celle-ci sera brève et ponctuelle.

Le budget qui est maintenant soumis à la discussion des membres du Sénat se trouve correspondre, par son millésime, à l'« Année mondiale des Communications ». A cette occasion un défi doit être relevé. Il se situe au niveau des infrastructures de communications, élément important parmi d'autres de notre développement économique, surtout pour le secteur tertiaire largement développé en Belgique.

Ce défi prend encore de l'acuité lorsqu'on se place dans une perspective d'avenir et aussi quand on voit les efforts déployés par nos partenaires du monde occidental en ce domaine.

Ce défi enfin, offre de nouvelles possibilités à l'intelligence humaine et nous ne pouvons pas nous permettre de le perdre.

Le budget de la RTT allie à la fois rigueur financière et développement technologique.

Nous prenons acte avec satisfaction de la volonté des autorités de veiller à l'évolution des charges financières, 28,3 p.c. du chiffre d'affaires, et d'avoir porté à un niveau beaucoup meilleur le pourcentage d'autofinancement puisque la couverture du financement des investissements par les moyens propres devrait s'élever cette fois à 52,7 p.c.

Alors qu'avant 1981 nous enregistrons une baisse des investissements, nous constatons aujourd'hui 2 milliards en provenance de la tranche sélective et affectés à l'innovation technologique. Nous pouvons largement nous en féliciter.

S'il n'est pas encore permis cependant, à l'heure actuelle, de se fixer une idée définitive sur la destination, par région, des crédits d'investissement puisqu'il y a encore quelque 4 milliards qu'on ne peut actuellement répartir, je souhaiterais savoir quand nous serons renseignés à ce sujet et la raison de cette non-répartition?

Par ailleurs, je note en ce qui concerne les commandes de la RTT, une prépondérance venant de fournisseurs situés en Flandre: y aurait-il et pourquoi un défaillance de la partie wallonne du pays dans le domaine qui nous préoccupe?

Je suis aussi quelque peu inquiet du monopole dont disposent certains fournisseurs de la RTT. Le ministre n'estime-t-il pas qu'il y aurait lieu d'y prendre garde et de faire mieux jouer à nouveau la libre concurrence permettant la comparaison logique des offres techniques?

Je me ferai enfin, pour ma sous-région, l'écho d'une réponse faite à notre collègue M. Delcroix et concernant, entre autres, le fonctionnement du central téléphonique de Tournai.

A cette occasion, je prends acte avec plaisir, monsieur le ministre, de votre volonté de remédier aux ennuis constatés actuellement dans cette sous-région du Hainaut occidental ainsi que, dans un but de rationalisation des services, de votre volonté d'envisager favorablement la construction d'un nouveau centre d'exploitation.

Pour clore mon propos sur la RTT, et afin de revenir au défi dont j'ai parlé ci-avant, outre l'importance des investissements y consacrés, nous pouvons relever pour être plus concret et toujours bref, diverses mesures engageant la RTT dans la voie de la révolution technologique: je pense notamment aux appareils telefax, au service teletex, à l'usage du câble à fibres optiques, aux expériences en matière de vidéotex à usage professionnel, etc.

Enfin, j'en terminerai en ce qui concerne la RTT en rappelant qu'un projet de loi est actuellement discuté en commission et contribuera à placer la RTT dans la mouvance et l'évolution technologique en l'autorisant à prendre des participations minoritaires dans les sociétés existantes ou à créer.

Le budget des PTT de 1983 est la concrétisation de la première tranche d'un plan quinquennal prévu par arrêté royal pris en vertu des pouvoirs spéciaux et visant à l'amélioration du résultat d'exploitation à concurrence d'un pourcent par an.

Avec le budget de 1983, il est prévu — et c'est une innovation — la création d'un service commercial chargé d'accroître le trafic postal et d'attirer de nouvelles activités. Le Régie innove donc dans un domaine pour lequel elle n'était pas à l'abri des critiques. Cette nouveauté marque un tournant dans sa stratégie et l'on peut se réjouir de cette initiative.

Mener une politique commerciale dynamique en saisissant de nouvelles opportunités, en s'orientant plus que par le passé vers le marché, vers le client, vers le service social dont parlait M. Seeuws, faire mieux connaître auprès du public les services et les activités des

postes, assurer un service meilleur et plus rapide, de telles mesures, si elles sont bien menées, peuvent à terme — et je le souhaite — porter leurs fruits. Toutefois, il s'agit là d'une œuvre de longue haleine qui n'en est encore — et ce n'est pas un reproche, bien entendu — qu'à ses premiers balbutiements.

Il faudra dès le départ lui assurer un bon encadrement. D'autres intervenants l'ont déjà souligné avant moi. Il est prévu à cet effet de mettre en place un service commercial de 39 unités qui sera bientôt opérationnel. Des compétences commerciales seront aussi attribuées aux directeurs régionaux. En outre, des stages de formation pourront être suivis par les agents des niveaux 1 et 2.

Cependant, pour atteindre un plein succès, cette politique ne devra pas se confiner à un cercle d'initiés, de techniciens, mais devra se cristalliser dans la mentalité de l'ensemble du personnel, jusqu'à l'échelon le moins élevé. Œuvre de longue haleine s'il en est et qui, je l'espère, ne sera pas une utopie.

Un autre support à cette action se trouvera dans l'apport technologique avec l'informatisation et l'automatisation.

Pour l'informatisation, nous apprécions que, dans un but de meilleure gestion, quelque 1,3 million de comptes de CCP soient sur le point d'être informatisés.

Quant à l'automatisation, outre qu'elle améliore le cadre de travail, elle diminue — par une manipulation moindre — les risques de perte et de détérioration d'objets; elle rencontre aussi — et nous nous en réjouissons — les faveurs du ministre puisqu'il est spécifié qu'un effort sera porté à l'automatisation et à la mécanisation des centres de triage.

Tout cela ne constitue que quelques exemples; ce ne sont pas les seuls et nous savons qu'ils ne seront pas les derniers.

La tâche que vous avez à accomplir, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, n'est pas aisée, à la fois confrontés que vous êtes à l'austérité et amenés à relever les défis. Votre pugnacité vous a permis de remporter déjà de nombreux succès et à l'occasion de la discussion de votre budget, le groupe PRL vous maintient bien volontiers sa confiance. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Ooteghem.

De heer Van Ooteghem. — Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, mijnheer de minister, geachte collega's, mijn communicatie zal kort en bondig zijn en, zoals het in deze begroting past, ook in telegramstijl.

Ik wil enkele beschouwingen wijden aan een reis van twee personaliteiten die helemaal niets met elkaar hebben te maken en, op het eerste gezicht, ook heel weinig met de begroting van PTT. Ik bedoel enerzijds, het bezoek van de Chinese collega van minister De Croo aan ons land en anderzijds, het bezoek van de Koning aan Limburg.

Het bezoek van de Chinese minister aan ons land en zijn belangstelling voor de spits technologie op het gebied van de telecommunicatie waarover wij beschikken, bewijst dat er voor onze industrie nog enorme expansiemogelijkheden bestaan. Het is de taak van de overheid in het algemeen en van een technisch departement als PTT in het bijzonder om, door investeringen en andere initiatieven, de expansie van de moderne technologieën te steunen.

Zowel een bezoek aan Flanders' Technology als de bijeenkomst van onze commissie te Lessive hebben mij in mijn overtuiging gesterkt dat alleen die industrielanden die de stormachtige technologische ontwikkeling kunnen volgen, in staat zullen zijn om in de *long run* de economische crisis te overwinnen.

Bij een recent bezoek aan een grote firma, constateerde ik dat bouwplannen via een satelliet naar Amerika werden gestuurd, daar werden verbeterd en dat de verbeterde plannen op dezelfde manier terugkwamen naar België, waar ze door de automatische tekentoeestellen in enkele minuten op papier werden gezet. Dit geeft ons een idee van de duizelingwekkende evolutie die begonnen is en waarvan niemand het einde kan voorspellen.

De eerlijkheid gebiedt ons te zeggen dat de regie, op het gebied van de moderne technologie, zeer ernstige inspanningen doet en wij kunnen er alleen voor pleiten dat die inspanningen verder worden gezet en vergroot. Maar diezelfde eerlijkheid en objectiviteit noopt er ons ook toe te constateren dat er in sommige streken van ons land een enorme achterstand bestaat die totaal onaanvaardbaar is. Zo kom ik tot het bezoek van de Koning aan Limburg.

De Koning zal daar vandaag te horen krijgen dat heel veel Limburgers sedert maanden op een telefoonaansluiting zitten te wachten. Dat is vanzelfsprekend niet alleen in Limburg het geval.

Mevrouw de staatssecretaris, ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om het volgende te zeggen. In de Vlaamse Raad hebben wij onlangs een decreet aangenomen dat het mogelijk moet maken het Simona-project te veralgemenen. Het is de bedoeling al de gegevens van de arbeidsmarkt, zowel de plaatsaanvragen als de plaatsaanbiedingen, in een computer te stoppen om via een terminal binnen enkele seconden een passende betrekking te zoeken voor de werklozen. Dat project, dat reeds perfect functioneert in Vilvoorde en gunstige resultaten oplevert voor de tewerkstelling, kan voorlopig niet worden toegepast in de door de werkloosheid zo zwaar getroffen provincie Limburg, omdat er geen kabel beschikbaar is. Voor een modern bedrijf is het een geweldige handicap zich te gaan vestigen in een provincie waar geen kabels voor moderne communicatie beschikbaar zijn.

Het is toch onaanvaardbaar, mijnheer de minister en mevrouw de staatssecretaris, dat wij vandaag technisch in staat zijn om de Russische televisie te ontvangen, maar dat wij niet eens kunnen telefoneren met een vriend of een zakenrelatie die enkele tientallen kilometer ver woont.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posten, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — U overdrijft weer, zoals vanmorgen.

De heer Van Ooteghem. — In heel wat streken van ons land en niet alleen in Limburg, wachten vele mensen sedert maanden op een telefoonaansluiting.

Als zij die aansluiting hebben, kunnen zij vaak niet telefoneren omdat de leiding gestoord is, omdat zij een verkeerde aansluiting kregen of omdat er technisch heel wat mankementen op die lijn zijn. Dat is ontegensprekelijk het geval.

Ik begrijp dan ook niet, mevrouw de staatssecretaris, dat duizenden personen met geld in handen op hun abonnement zitten te wachten, terwijl honderden firma's en duizenden werklozen niets liever zouden doen dan centrales uitbouwen, sleuven graven, kabels leggen en aansluitingen tot stand brengen, en dat de klanten hun geld niet kwijtraken. Hier ontbreekt er duidelijk iets aan de toekomstvisie en aan het management van de regie. Graag had ik in dat verband vernomen of de regie in staat is via een vooruitgangcontract iets te doen aan het dreigend ontslag van de 305 personeelsleden van Siemens in Oostkamp.

Telefoneren naar Amerika schept niet het minste probleem. Meestal komt de communicatie zeer vlug tot stand en is de captatie perfect. In het binnenland daarentegen moet men dikwijls verschillende keren proberen om dan nog vaak een verkeerde of bijna onverstaanbare verbinding te krijgen.

In veel steden en dorpen kan men na de kantooruren en tijdens de week-ends niet meer telefoneren omdat de telefoon- en telegraafkantoren gesloten zijn en omdat de schaarse publieke telefoontoestellen ofwel onklaar, ofwel bezet zijn of, als eenarmige bandieten geld slikken maar er geen aansluiting voor in de plaats geven.

Telegrams versturen is bijna zinloos geworden want die worden meestal later besteld dan een gewone brief. Op dat stuk moeten wij op de buitenlanders de indruk maken een ontwikkelingsland te zijn.

Ik hoop dan ook, mevrouw de staatssecretaris, dat u uw diensten opdracht zal geven die problemen ernstig te onderzoeken en passende oplossingen voor te stellen.

Een probleem dat mij als man uit de bouwsector speciaal ter harte gaat is de misere toestand van sommige postkantoren. In vele gemeenten, ook in mijn eigen gemeente, zijn de postkantoren ondergebracht in gewone woonhuizen die totaal ongeschikt zijn voor dat doel. Vaak zijn het behang en de verf niet meer om aan te zien en dat op een ogenblik dat tienduizenden bouwvakkers werkloos zijn.

In het belang van de bouwrijverheid verzoek ik u dan ook een speciale inspanning te leveren om nieuwe postkantoren te bouwen, de bestaande kantoren aan te passen, te renoveren of ten minste een opknappbeurt te geven. Als men de trieste wijkpostkantoorjes, waarvoor elke frank teveel schijnt te zijn, vergelijkt met de miljarden die men met gulle hand uitgeeft voor de super de luxe marmeren metrostations, dan meen ik dat men op dat stuk toch naar meer billijkheid en evenwicht moet streven tussen de grote prestigeprojecten en de hoognoozzakelijke kleine en middelgrote investeringen en instandhoudingswerken.

Ondanks de eerbied verschuldigd tegenover alle dames, ondanks onze sympathie voor de Daensistische origine van de dame die het departement van PTT beheert, zullen wij de begroting niet goedkeuren om de doodeenvoudige reden dat we geen vertrouwen hebben in de regering waartoe zij jammer genoeg behoort. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Mesdames, messieurs, la commission du Travail parlementaire vous propose l'ordre des travaux que voici :

Mercredi 15 juin 1983, à 14 heures :

1. Projet de loi modifiant la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments;

2. Proposition de loi complétant l'article 3 de l'arrêté royal n° 143 du 30 décembre 1982, fixant les conditions auxquelles les laboratoires doivent répondre en vue de l'intervention de l'assurance-maladie pour les prestations de biologie clinique;

3. Projet de loi relatif aux aliments médicamenteux pour animaux;

4. Projet de loi portant adaptation de la mission légale de la Caisse nationale de crédit professionnel et du Fonds de participation créé en son sein par la loi du 4 août 1978 de réorientation économique, en vue de favoriser l'accès des petites et moyennes entreprises et des travailleurs indépendants au capital à risque;

5. Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants :

a) Protocole portant modification de la Convention internationale sur la limitation de la responsabilité des propriétaires de navires de mer, du 10 octobre 1957;

b) Protocole portant modification de la Convention internationale pour l'unification de certaines règles en matière de connaissance du 25 août 1924, telle qu'amendée par le Protocole de modification du 23 février 1968;

6. Projet de loi portant approbation de la Convention entre le royaume de Belgique et la République française au sujet de l'amélioration de la Lys mitoyenne entre Deulemont et Menin, et des annexes, signées à Bruxelles le 3 février 1982;

7. Projet de loi étendant, pour certaines infractions, le champ d'application de l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent.

Jeudi 16 juin 1983, à 15 heures :

1. Reprise de l'ordre du jour de la séance de mercredi;

2. Votes nominatifs sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée;

3. Question orales;

4. Interpellations :

a) De M. Nutkewitz au ministre de l'Emploi et du Travail sur « l'industrie du diamant »;

b) De M. Vandenhoute au ministre des Affaires économiques, au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes et au secrétaire d'Etat à l'Energie et aux Classes moyennes sur « la stimulation des petites et moyennes entreprises »;

c) De M. Geldolf au Premier ministre sur « la situation désagréable due au fait que des ministres, tant du gouvernement national que des exécutifs régionaux, soit cumulent leur fonction de ministre avec celle de bourgmestre, soit président eux-mêmes le conseil communal, et ce contrairement aux réponses claires données sur ce point par le ministre de l'Intérieur »;

d) De M. de Wasseige au ministre des Relations extérieures sur « le comportement de l'ambassadeur d'Israël ».

De la commission pour de Parlementaire Werkzaamheden stelt voor toekomstige week de volgende agenda voor :

Woensdag 15 juni 1983, te 14 uur :

1. Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen;

2. Voorstel van wet tot aanvulling van artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 143 van 30 december 1982 tot vaststelling van de

voorwaarden waaraan de laboratoria moeten voldoen voor de tegemoetkoming van de ziekteverzekering voor verstrekkingen van klinische biologie;

3. Ontwerp van wet betreffende gemedicineerde diervoeders;

4. Ontwerp van wet houdende aanpassing van de wettelijke opdracht van de Nationale Kas voor Beroepskrediet en van het bij de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering in deze Kas opgericht Participatiefonds, ten einde de toegang van de kleine en middelgrote ondernemingen en van de zelfstandigen tot het risicodragend kapitaal te bevorderen;

5. Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten :

a) Protocol houdende wijziging van het Internationaal Verdrag nopens de beperking van de aansprakelijkheid van eigenaren van zeeschepen, van 10 oktober 1957;

b) Protocol houdende wijziging van het Internationaal Verdrag voor de eenmaking van bepaalde regelen inzake cognosementen van 25 augustus 1924, zoals gewijzigd door het wijzigingsprotocol van 23 februari 1968;

6. Ontwerp van wet houdende goedkeuring van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en de Franse republiek betreffende de verbetering van de Grensleie tussen Deulemont en Menin, en van de bijlagen, ondertekend te Brussel op 3 februari 1982;

7. Ontwerp van wet tot uitbreiding van het toepassingsveld van het verval van de strafvordering voor sommige misdrijven, tegen betaling van een geldsom.

Donderdag 16 juni 1983, te 15 uur :

1. Hervatting van de agenda van de vergadering van woensdag;

2. Naamstemmingen over het geheel van de afgehandelde ontwerpen van wet;

3. Mondelinge vragen;

4. Interpellaties :

a) Van de heer Nutkewitz tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de diamantnijverheid »;

b) Van de heer Vandenhoute tot de minister van Economische Zaken, tot de minister van Openbare Werken en Middenstand en tot de staatssecretaris voor Energie en Middenstand over « de bevordering van kleine en middelgrote ondernemingen »;

c) Van de heer Geldolf tot de Eerste minister over « de onbehaaglijke situatie die is ontstaan door het feit dat zowel ministers van de nationale als van de gewestelijke regering hetzij hun functie van minister met die van burgemeester cumuleren of zelf de gemeenteraad voorzitten en dit in tegenstrijd met duidelijke antwoorden ter zake van de minister van Binnenlandse Zaken »;

d) Van de heer de Wasseige tot de minister van Buitenlandse Betrekkingen over « de houding van de Israëlische ambassadeur ».

Is de Senaat het met deze agenda eens ?

Le Sénat est-il d'accord sur cet ordre du jour ? (*Assentiment.*)

Dan is aldus besloten.

Il en est donc ainsi.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE DE L'ANNÉE BUDGETAIRE 1983

Vote sur les amendements et articles réservés

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements et articles réservés du projet de loi contenant le budget du ministère de l'Agriculture de 1983.

Wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landbouw voor 1983.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur les amendements déposés par le gouvernement au tableau budgétaire.

Wij moeten ons eerst uitspreken over de amendementen van de regering bij de begrotingstabel.

Daar niemand het woord vraagt, breng ik deze amendementen in stemming.

Personne ne demandant la parole, je mets les amendements aux voix.

— Deze amendementen, bij zitten en opstaan, in stemming gebracht, worden aangenomen.

Ces amendements, mis aux voix par assis et levé, sont adoptés.

M. le Président. — Puis-je considérer que les articles du tableau auxquels ces amendements se rattachaient, ainsi que l'article premier du projet de loi sont adoptés?

Mag ik aannemen dat de artikelen van de tabel waarop deze amendementen betrekking hadden, alsmede artikel 1 van het ontwerp van wet zijn aangenomen? (*Instemming.*)

Il en est donc ainsi.

Les autres articles du projet de loi ayant été adoptés au cours d'une précédente séance, le vote sur l'ensemble du projet de loi interviendra dans un instant.

Aangezien de andere artikelen van het ontwerp van wet werden aangenomen in de loop van een vorige vergadering, zal de stemming over het geheel van het ontwerp van wet straks plaatsvinden.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

Vote de l'article 3 réservé

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Stemming over het aangehouden artikel 3

M. le Président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'amendement de M. Vandezande tendant à supprimer l'article 3 du projet de loi ajustant le budget du ministère de l'Agriculture de l'année budgétaire 1982.

Wij moeten thans stemmen over het aangehouden amendement van de heer Vandezande die de schrapping vraagt van artikel 3 van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Landbouw voor het begrotingsjaar 1982.

Vermits het amendement tot doel heeft artikel 3 te schrappen, breng ik dit artikel in stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

148 membres sont présents.

148 leden zijn aanwezig.

83 votent oui.

83 stemmen ja.

58 votent non.

58 stemmen neen.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, l'article 3 est adopté.

Derhalve is artikel 3 aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De

Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, J. Wathelet, Weckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaenssens, Belot, Boel, Canipel, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Debussère, de Clippele, Deconinck, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveken, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Egelmeers, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Houben, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Péciaux, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Basecq, Capoen, de Bruyne, Deworme, Hubin, Op 't Eynde et Waltniel.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

M. Basecq. — J'ai pairé avec M. Sondag, monsieur le Président.

M. Deworme. — J'ai pairé avec M. Lutgen, monsieur le Président.

De heer de Bruyne. — Ik ben afgesproken met de heer Mainil.

De heer Capoen. — Ik ben afgesproken met de heer Daems.

De heer Op 't Eynde. — Ik ben afgesproken met de heer Rutten.

De heer Waltniel, staatssecretaris voor Openbaar Ambt, * egevoegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt. — Ik had ja willen stemmen.

De heer Wyninckx. — Ik heb mij vergist, mijnheer de Voorzitter, ik had mij moeten onthouden omdat ik afgesproken was met de heer Descamps.

De heer Egelmeers. — Ik had mij ook moeten onthouden, mijnheer de Voorzitter, omdat ik afgesproken was met de heer Califice.

M. le Président. — Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé dans un instant au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES AFFAIRES CULTURELLES COMMUNES DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

Vote sur les amendements et articles réservés

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE CULTURELE ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen

M. le Président. — Nous devons procéder maintenant au vote sur les amendements et articles réservés du projet de loi contenant le budget des Affaires culturelles communes de l'année budgétaire 1983.

Wij moeten thans stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van de Gemeenschappelijke Culturele Zaken voor het begrotingsjaar 1983.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur les amendements déposés par Mme De Pauw-Deveen au tableau budgétaire.

Wij moeten ons eerst uitspreken over de amendementen van mevrouw De Pauw bij de begrotingstabel.

Het woord is aan mevrouw De Pauw voor een stemverklaring.

Mevrouw De Pauw-Deveen. — Mijnheer de Voorzitter, geachte leden van de regering, dames en heren, eergisteren heb ik erop gewezen dat het Belgisch Centrum voor Muziekdocumentatie ten dode is opgeschreven indien deze amendementen niet worden aangenomen. Toch hebben de ministers geoordeeld dat deze amendementen niet konden worden aanvaard. Dan heb ik hen met aandrang gevraagd of deze instelling niet via een bijblad de normale subsidiëring zou kunnen krijgen. Hierop heb ik geen antwoord gekregen. Ten einde deze instelling toch een normale betoelaging te geven en om de begroting niet te moeten wijzigen vraag ik op andere kosten kleine bedragen af te nemen. Om deze instelling te redden vraag ik dus de goedkeuring van deze amendementen. *(Applaus op de socialistische banken.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vanderpoorten.

De heer Vanderpoorten. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de amendementen van mevrouw De Pauw stemmen overeen met de wens die vele leden in deze vergadering zouden verwezenlijkt willen zien. De minister van Onderwijs heeft mij gezegd dat hij de globale subsidiëring voor soortgelijke instellingen zou willen herzien. Ik zal vanzelfsprekend tegen deze amendementen moeten stemmen, maar dit wil niet zeggen dat de grond van de zaak mij onberoerd laat. Ik vraag dat in de toekomst bij de stemming over amendementen die nog niet definitief zijn behandeld, de ministers in de mate van het mogelijke aanwezig zouden zijn om te kunnen reageren op onze standpunten.

De heer Wyninckx. — Zeer juist!

De Voorzitter. — Ik ben het met u niet helemaal eens, mijnheer Vanderpoorten. De gedachtenwisseling hierover heeft uitvoering plaatsgevonden vorige dinsdag. Alleen de stemming werd aangehouden.

De heer Vanderpoorten. — Een amendement is maar verworpen bij de laatste adamsnik, mijnheer de Voorzitter.

De Voorzitter. — Wij gaan thans over tot de stemming over de amendementen van mevrouw De Pauw.

Nous passons au vote sur les amendements de Mme De Pauw.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

85 votent non.

85 stemmen neen.

59 votent oui.

59 stemmen ja.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Chabert, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs,

J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Gramme, Harry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Weckx et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Belot, Boel, Canipel, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Debusseré, de Clippele, Deconinck, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Mme Hanquet, MM. Hiernaux, Hismans, Houben, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lowis, Luyten, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Pécriaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandeckerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Basecq, Capoen, de Bruyne, Deworme, Egelmeers, Op 't Eynde et Wyninckx.

M. le Président. — Puis-je considérer que les articles du tableau auxquels ces amendements se rattachaient ainsi que l'article premier du projet de loi sont adoptés?

Mag ik aannemen dat de artikelen van de tabel waarop deze amendementen betrekking hadden alsmede artikel 1 van het ontwerp van wet zijn aangenomen? *(Instemming.)*

Il en est donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

Les autres articles du projet de loi ayant été adoptés au cours de notre séance du 7 juin 1983, le vote sur l'ensemble du projet de loi interviendra dans un instant.

Aangezien de andere artikelen van het ontwerp van wet werden aangenomen in de loop van onze vergadering van 7 juni 1983, zal de stemming over het geheel van het ontwerp van wet straks plaatsvinden.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA DÉFENSE NATIONALE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

Vote sur les amendements et articles réservés

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Stemming over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen

M. le Président. — Nous devons procéder au vote sur les amendements et articles réservés du projet de loi contenant le budget du ministère de la Défense nationale de l'année budgétaire 1983.

Wij moeten stemmen over de aangehouden amendementen en over de aangehouden artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van het ministerie van Landsverdediging voor het begrotingsjaar 1983.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur les amendements déposés par M. Trussart au tableau budgétaire.

Wij moeten ons eerst uitspreken over de amendementen van de heer Trussart bij de begrotingstabel.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces amendements.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze amendementen. (*Instemming.*)

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, in vraag de gesplitste stemming.

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Il est procédé au vote nominatif sur les amendements de M. Trussart au tableau budgétaire.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de amendementen van de heer Trussart bij de begrotingstabel.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ik had duidelijk een gesplitste stemming gevraagd.

De Voorzitter. — Mijnheer Van In, u had dat vroeger moeten vragen. De stemming is reeds begonnen. (*Protest op de banken van de Volksunie.*)

Ziehier de uitslag van de stemming.

Voici le résultat du vote.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

89 votent non.

89 stemmen neen.

44 votent oui.

44 stemmen ja.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.
Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lepaffe, S. Moureaux, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, Poma, Poullot, Smeers, Mme Smitt, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Adriaenssens, Belot, Boel, Canipel, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Deconinck, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveene, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Houben, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Leclercq, Louis, Marmenout, Matthys, Mouton, Paque, Pécriaux, P. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Trussart, Vandenhove, Van Der Niepen, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Basecq, Capoen, de Bruyne, Deworme, Egelmeers, Op 't Eynde et Wyninckx.

M. le Président. — Puis-je considérer que les articles du tableau auxquels ces amendements se rattachaient, ainsi que l'article premier du projet de loi sont adoptés ?

Mag ik aannemen dat de artikelen van de tabel waarop deze amendementen betrekking hadden, alsmede artikel 1 van het ontwerp van wet zijn aangenomen ? (*Instemming.*)

Il en est donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

Les autres articles du projet de loi ayant été adoptés au cours de notre séance du 8 juin 1983, le vote sur l'ensemble du projet de loi interviendra dans un instant.

Aangezien de andere artikelen van het ontwerp van wet werden aangenomen in de loop van onze vergadering van 8 juni 1983, zal de stemming over het geheel van het ontwerp van wet straks plaatsvinden.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE L'AGRICULTURE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES AFFAIRES CULTURELLES COMMUNES DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES AFFAIRES CULTURELLES COMMUNES DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDBOUW VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE CULTURELE ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE CULTURELE ZAKEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble des projets de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de ontwerpen van wet in hun geheel.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

87 votent oui.

87 stemmen ja.

57 votent non.

57 stemmen neen.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Les deux premiers seront transmis à la Chambre des représentants.

De eerste twee zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Les autres seront soumis à la sanction royale.

De anderen zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Poulet, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenaabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborgh, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Belot, Boel, Canipel, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Debusséré, de Clippele, Deconinck, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Devee, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Houben, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Péciaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Basecq, Capoen, de Bruyne, Deworme, Egelmeers, Op 't Eynde et Wyninckx.

M. le Président. — Je présume que les membres qui se sont abstenus l'ont fait pour les motifs invoqués précédemment. (*Assentiment.*)

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA DÉFENSE NATIONALE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DE LA DÉFENSE NATIONALE DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1982

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN LANDSVERDEDIGING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Stemming

M. le Président. — Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi.

Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over deze ontwerpen van wet. (*Instemming.*)

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

151 membres sont présents.

151 leden zijn aanwezig.

84 votent oui.

84 stemmen ja.

58 votent non.

58 stemmen neen.

9 s'abstiennent.

9 onthouden zich.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Ils seront soumis à la sanction royale.

Zij zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Chabert, Claeys, Clerdent, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poma, Poulet, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, M. M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenaabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborgh, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaensens, Belot, Boel, Canipel, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Debusséré, de Clippele, Deconinck, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Devee, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Eicher, Geldolf, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Houben, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Knuts, Lagasse, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Péciaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Basecq, Capoen, Close, de Bruyne, Decoster, Deworme, Egelmeers, Op 't Eynde et Wyninckx.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, ten einde elk misverstand te vermijden, wens ik nogmaals uitdrukkelijk te zeggen dat ik ben afgesproken met collega Descamps.

M. Close. — Je me suis abstenu parce que je considère le budget comme insuffisant pour garantir le respect de nos obligations internationales et la sécurité du pays.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 17 JULI 1975 MET BETREKKING TOT DE BOEKHOUDING EN DE JAARREKENING VAN DE ONDERNEMINGEN

Stemming

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 17 JUILLET 1975 RELATIVE A LA COMPTABILITE ET AUX COMPTES ANNUELS DES ENTREPRISES

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen.

Het woord is aan de heer Op 't Eynde voor een stemverklaring.

De heer Op 't Eynde. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren ministers, geachte collega's, meer dan een jaar geleden hebben wij van op deze tribune de zeer duidelijke en volstrekt ondubbelzinnige waarschuwing gericht tot deze Hoge Vergadering dat indien dit wetsontwerp zoals het door de Senaatscommissie werd geamendeerd door de Senaat zou worden goedgekeurd, wij zouden worden geconfronteerd met een wildgroei van nieuwe vormen van vennootschappen waardoor wij zouden gedwongen worden dringend nieuwe parlementaire initiatieven te nemen om te beletten dat de concurrentiepositie totaal zou worden vervalst.

Wij wisten toen reeds dat dit ontwerp aanleiding had gegeven tot felle discussie binnen de meerderheid. Slechts nadat sommige senatoren onder druk werden gezet door advocaten en andere juridische adviseurs gemandateerd door de partijbesturen en door Nederlandse belangengroepen kon dit ontwerp door de Senaat worden goedgekeurd. Gelukkig is de Kamer door het wetsontwerp opnieuw te amenderen en punt 4 terug op te nemen in artikel 1 grotendeels tegemoetgekomen aan onze fundamentele bezwaren. Omdat wij echter de mening toegedaan blijven dat alle instellingen, wat ook hun juridisch statuut zijn, aan dezelfde verplichtingen moeten worden onderworpen inzake controle en openbaarmaking van de jaarrekening, kunnen wij ons nog steeds niet akkoord verklaren met de bepalingen van artikel 6, paragraaf 2, waar een uitzondering inzake controle en publicatie wordt ingebouwd voor de natuurlijke personen die koopman zijn en voor de vennootschappen onder firma en de commanditaire vennootschappen waarvan alle vennoten natuurlijke personen zijn.

Wij blijven erbij dat het oorspronkelijk ingediend ontwerp degelijk werd voorbereid, geschraagd werd door een brede sociale consensus, dat het de goedkeuring wegdroeg van de werkgevers, de syndicale organisaties en de professionele organisaties van accountants en bedrijfsrevisoren.

Vermits de oorspronkelijke tekst in artikel 6 van het huidige ontwerp wordt afgezwakt, kan de socialistische fractie dit ontwerp van wet niet goedkeuren. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, chers collègues, le projet relatif à la comptabilité et aux comptes annuels des entreprises, soumis à notre vote, nous revient de la Chambre des représentants. Le projet initial avait recueilli notre adhésion totale. Vous savez qu'il a été sensiblement modifié quant au fond par des amendements votés au Sénat, ce qui a nécessité son retour à la Chambre, laquelle a réamendé le texte qui nous revient dans une forme assez proche de celle du projet initial.

Il s'agit d'un projet important, non seulement parce qu'il nous mettra en règle avec les directives européennes, mais aussi parce qu'il permettra plus de clarté et donnera plus de publicité aux comptes des entreprises. C'est pourquoi, bien qu'il nous semble insuffisant sur un certain nombre de points que je ne vais plus énumérer, le groupe PS et apparentés a décidé de le voter tel quel, quitte à prévoir ultérieurement les étapes que seront encore nécessaire.

M. le Président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

152 membres sont présents.

152 leden zijn aanwezig.

134 votent oui.

134 stemmen ja.

15 votent non.

15 stemmen neen.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Basecq, Belot, Bens, Bock, Boel, Bossicart, Canipel, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Eicher, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lahaye, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pécriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poma, Poulain, Pouillet, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, M. Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, M. Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathelet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaenssens, De Baere, De Bremaeker, Deconinck, Mme De Pauw-Devee, MM. De Smeyter, Geldolf, Houben, Knuts, Marmenout, Matthys, Seeuws, Vandenhove, Van Der Niepen et Vercagne.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. Egelseers, Op 't Eynde et Wyninckx.

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 22 JANVIER 1945 SUR LA REGLEMENTATION ECONOMIQUE ET LES PRIX

Vote

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 22 JANUARI 1945 BETREFFENDE DE ECONOMISCHE REGLEMENTERING EN DE PRIJZEN

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi relatif à la réglementation économique et aux prix.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet betreffende de economische reglementering en de prijzen.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

150 membres sont présents.

150 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Adriaensens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Basecq, Belot, Bens, Bock, Boel, Bossicart, Canipel, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, MM. Deprez, De Seranno, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, François, Friederichs, Geens, Geldolf, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Houben, Hubin, Jandrain, Kevers, Knuts, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Péciaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poma, Poulain, Pouillet, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, M. Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenhove, Vanderborght, Van der Elst, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Ooteghem, Van Rompaey, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Weckx, Windels, Wyninckx et Leemans.

PROJET DE LOI DOMANIALE ET DEROGEANT A LA LEGISLATION SUR LA COMPTABILITE DE L'ETAT

Vote

ONTWERP VAN DOMANIALE WET HOUDENDE AFWIJKING VAN DE WETGEVING OP DE RIJKSCOMPTABILITEIT

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi domaniale et dérogeant à la législation sur la comptabilité de l'Etat.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van domaniale wet houdende afwijking van de wetgeving op de rijkscomptabiliteit.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

152 membres sont présents.

152 leden zijn aanwezig.

147 votent oui.

147 stemmen ja.

5 votent non.

5 stemmen neen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Basecq, Belot, Bens, Bock, Boel, Bossicart, Canipel, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debussère, C. De Clercq, T. Declercq, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, MM. Deprez, De Seranno, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, François, Friederichs, Geens, Geldolf, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Houben, Hubin, Jandrain, Kevers, Knuts, Lagae, Lagasse, Lagneau, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Péciaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poma, Poulain, Pouillet, Mme Remy-Oger, MM. Seeuws, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenhove, Vanderborght, Van der Elst, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuize, Van Ooteghem, Van Rompaey, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Weckx, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

Mmes Jortay-Lemaire, Saive-Boniver, M. Trussart, Mme Van Puymbroeck et M. Van Roye.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE EINDREGELING VAN DE BEGROTINGEN VAN HET JAAR 1978 VAN DE DIENSTEN VAN ALGEMEEN BESTUUR VAN DE STAAT, VAN DE STAATSBEDRIJVEN EN VAN INSTELLINGEN VAN OPENBAAR NUT VAN HET JAAR 1978 OF VOORGAANDE JAREN

Stemming

PROJET DE LOI CONTENANT LE REGLEMENT DEFINITIF DES BUDGETS DES SERVICES D'ADMINISTRATION GENERALE DE L'ETAT, DES ENTREPRISES D'ETAT ET D'ORGANISMES D'INTERET PUBLIC POUR L'ANNEE 1978 OU POUR DES ANNEES ANTERIEURES

Vote

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming over het ontwerp van wet houdende eindregeling van de begrotingen van het jaar 1978 van de diensten van algemeen bestuur van de Staat, van de staatsbedrijven en van instellingen van openbaar nut van het jaar 1978 of voorgaande jaren.

Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi contenant le règlement définitif des budgets des services d'administration générale de l'Etat, des entreprises d'Etat ou d'organismes d'intérêt public pour l'année 1978 ou pour des années antérieures.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

148 membres sont présents.

148 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Adriaenssens, Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Basecq, Belot, Bens, Bock, Boel, Bossicart, Canipel, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Mme Coorens, MM. Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, Debussé, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, de Clippele, Deconinck, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. Deprez, De Seranno, De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Egemeers, Eicher, François, Friederichs, Geens, Geldolf, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Kevers, Lagae, Lagneau, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Marmenout, S. Moureaux, Mouton, Noerens, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pécriaux, Pede, Edg. Peetermans, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poma, Poulain, Pouillet, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Thys, Tilquin, M. Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandekerckhove, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenhove, Vanderborght, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Van Der Niepen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Weckx, Windels, Wyninckx et Leemans.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VANDEZANDE TOT DE
VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLAND-
SE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT, OVER «DE WIJZIGINGEN
IN DE INWENDIGE ORGANISATIE VAN DE RAAD VAN
STATE»

Stemming over de eenvoudige motie

INTERPELLATION DE M. VANDEZANDE AU VICE-PREMIER
MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA
FONCTION PUBLIQUE SUR «LES MODIFICATIONS APPOR-
TEES A L'ORGANISATION INTERNE DU CONSEIL D'ETAT»

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Vandezande tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse zaken en Openbaar Ambt, werden twee moties ingediend.

Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. Vandezande au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique.

L'un, pur et simple, par M. Van Herreweghe, est ainsi rédigé:

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Vandezande et la réponse du ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique,

Passe à l'ordre du jour.»

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandezande en het antwoord van de minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt,

Gaat over tot de orde van de dag.»

L'autre, par M. Van In, est ainsi rédigé:

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Vandezande,

Estime que les affaires introduites auprès du Conseil d'Etat doivent être traitées dans la langue déterminée par les normes objectives en vigueur et non dans la langue recommandée par des organes politiques.»

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Vandezande,

Spreekt de mening uit dat de aanhangige zaken bij de Raad van State moeten behandeld worden in de taal volgens de thans vigerende objectieve normen en niet op aanvraag van politieke organen.»

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

De heer Geldolf. — Mijnheer de Voorzitter, de bespreking was niet beëindigd. Minister Nothomb had formeel beloofd te antwoorden.

De Voorzitter. — Het incident was gesloten.

De heer Wyninckx. — De heer Nothomb is een veelbelovend minister!

De Voorzitter. — Het is niet mijn taak in dat verband te antwoorden, mijnheer Geldolf. Ik neem evenwel aan dat het antwoord onderweg is.

De heer Wyninckx. — Wij hebben hem niet zien langs komen, Voorzitter!

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ordre du jour pur et simple.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de eenvoudige motie.

149 membres sont présents.

149 leden zijn aanwezig.

88 votent oui.

88 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

8 s'abstiennent.

8 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour pur et simple est adopté.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, André, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bossicart, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Conrotte, Cooreman, Cuvelier, Dalem, Mme De Backer-Van Ocken, MM. De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, François, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kevers, Lagae, Pede, Edg. Peetermans, Poma, Pouillet, Smeers, Mmes Smitt, Staels-Dompas, MM. Tilquin, M. Toussaint, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandermarliere, Vandermeulen, Vanderpoorten, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, J. Wathélet, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaensens, Belot, Boel, Canipel, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremeaeker, Debussère, de Clippele, Deconinck, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, Donnay, Eicher, Gevenois, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hubin, Jandrain, Mme Jortay-Lemaire, MM. Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Marmenout, Matthys, S. Moureaux, Mouton, Paque, Pécriaux, J. Peetermans, P. Peeters, W. Peeters, Poulain, Mmes Remy-Oger, Saive-Boniver, MM. Seeuws, Thys, Trussart, Vandekerckhove, Vandenhove, Van der Elst, Van Der Niepen, Vandezande, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Vercaigne.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Basecq, Capoen, de Bruyne, Deworme, Egelmeers, Geldolf, Op 't Eynde et Wyninckx.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Geldolf.

De heer Geldolf. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, geachte collega's, ik wens mijn onthouding te verklaren. Ik geloof dat het helemaal ongebruikelijk is wanneer bij een interpellatie de minister op een bepaald concreet punt niet kan antwoorden en zich ertoe verbindt dat te doen de volgende week, hij dat veertien dagen later nog niet doet. Dat is de situatie.

U hoeft er maar het *Beknopt Verslag* van 26 mei jongstleden op na te kijken: minister Nothomb heeft zich formeel geëngageerd te antwoorden op mijn concrete vraag. Ik heb gevraagd welke weg men verder zal opgaan met de Raad van State wanneer bij een vraag om advies men niet weet in welke hoedanigheid dit advies wordt gevraagd, als burgemeester, als parlements lid of als gemeenschapsminister van Huisvesting.

Wij hebben nog een aantal mensen geconsulteerd. De huidige wetgeving inzake de Raad van State blijkt voor een minister maar twee mogelijkheden open te laten om de Raad van State te raadplegen, namelijk op artikel 4, titel II, bevoegdheid van de afdeling wetgeving, of op artikel 9, titel III, van de wetgeving op de Raad van State met betrekking tot de afdeling administratie. Geen van beide wetpunten laat toe dat de minister in kwestie in deze hoedanigheid de Raad van State zou hebben geraadpleegd, zoals hij dat heeft medegedeeld in de gemeenteraad van Kapellen.

Minister Nothomb kon niet onmiddellijk antwoorden op mijn vraag. Hij heeft twee weken tijd gehad en ik had graag nu een antwoord gekregen, mede in verband met een element waarover ik dien te beschikken voor mijn interpellatie van volgende week in een ruimer verband, gericht aan de Eerste minister. (*Applaus op de socialistische banken.*)

De Voorzitter. — De heer Geldolf zal wel begrijpen dat ik niet kan antwoorden in de plaats van minister Nothomb.

Voor ons was het incident gesloten, al was het alleen maar door het indienen van een gemotiveerde motie.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1983

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1982

Reprise de la discussion générale

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Hervatting van de algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous reprenons la discussion générale des projets de loi relatifs au budget des Postes, Télégraphes et Téléphones.

Wij hervatten de algemene behandeling van de ontwerpen van wet betreffende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

La parole est à M. Donnay.

M. Donnay. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, madame le secrétaire d'Etat, chers collègues, j'interviens très brièvement dans la discussion de ce budget, tout d'abord pour me réjouir de l'accord intervenu entre votre département et les organisations représentatives des travailleurs de la Régie des Télégraphes et des Téléphones et de la Régie des Postes, portant sur la restructuration et la réorganisation des services et, ensuite, pour vous faire part de certaines contradictions qui apparaissent à la lecture de la note de gestion que vous avez déposée et qui est reprise dans le rapport émanant de la Chambre, ainsi que des réponses données aux questions qui vous ont été adressées.

Dans cette note, vous soulignez, en effet, que dans le budget de 1983 de la Régie des Postes, les dépenses de personnel sont fixées sur base d'une utilisation moyenne de 49 450 agents. Par ailleurs, vous affirmez qu'avec les mesures que vous envisagez de prendre, l'effectif budgétaire moyen de 1983 s'élèvera, au maximum, à 50 280 unités. Il y a là une différence de 830 agents. Qu'en est-il exactement?

Par ailleurs, et toujours dans le secteur de la Régie des Postes, je relève que le plan quinquennal implique une diminution de l'effectif du personnel de 455 unités, de 1983 à 1988, à laquelle s'ajoute la diminution de 1 578 agents de 1982 à 1983, ce qui porte ainsi à 2 033 unités la décroissance d'effectif de 1982 à 1988.

Cependant, à un autre endroit de votre note, vous signalez que 600 chômeurs ont été recrutés en juillet 1982, auxquels il faut ajouter 280 jeunes étudiants en juillet et 360 en août 1982.

Pour 1983, vous annoncez l'intégration de 1 561 agents de niveaux 3 et 4 recrutés contractuellement et vous faites part de votre intention de recruter, en 1983, 791 agents à charge de la part de la provision index prévue au budget des Finances, 950 agents supplémentaires et cela indépendamment des 2 200 chômeurs que le CMCES a décidé, en date du 28 avril 1983, de mettre à votre disposition.

Tout cela me paraît rigoureusement contradictoire. Je souhaiterais obtenir une explication sur la situation réelle et surtout connaître vos intentions. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, mijnheer de minister, collega's, alvorens datgene te behandelen waarop ik in het kader van deze bespreking de aandacht wil vestigen, wens ik als voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur van de Senaat mijn bijzondere voldoening uit te spreken over de goede samenwerking tussen deze commissie en de beleidsmensen, meer speciaal ten aanzien van mevrouw de staatssecretaris en van de hoge ambtenaren van de RTT. Zij hebben in het jongste verleden een grote inspanning gedaan om de leden van de commissie behulpzaam te zijn in een beter begrip van het geheel van de omstandigheden en de werkvoorwaarden waarbinnen de activiteiten van de RTT geschieden. Ik meen dat deze goede verhouding bijdraagt tot het verbeteren van de mogelijkheden van de leden van de Senaat om hun controletaak tegenover de uitvoerende macht met bekwaamheid en doeltreffendheid uit te voeren.

Wat de begroting 1983 van PTT zelf betreft, wil ik het hebben over het investeringsprogramma van de RTT. Zoals het de Senaat bekend is, is de RTT een autonoom overheidsbedrijf, ingesteld bij de wet van 16 maart 1954, een parastatale instelling van categorie A. Als gevolg van dit karakter zijn de investeringen van de RTT alleen te begrijpen op basis van bedrijfseconomische overwegingen. Dit is volgens mij op zichzelf een meer dan voldoende reden om niet te aanvaarden dat het investeringsprogramma van de RTT het voorwerp zou worden van beslissingen waarop derde departementen, andere dan de uwe, of ministers een aanzienlijke invloed zouden kunnen uitoefenen.

De RTT wordt als uitermate interessant aangezien door sommige ontwerpers van het nieuwe meerjarenprogramma inzake overheidsinvesteringen, vooral vanuit het oogpunt van de industriële en technologische politiek. Mijns inziens verhoogt daardoor het risico dat bestellingen worden geplaatst, niet zozeer om het functionele nut van de investeringen, doch omwille van de rol die deze « onderhandse » bestellingen kunnen spelen in het kader van de industriële politiek.

Voor al de criteria van selectieve investeringen, zoals aangewend door de COC, stroken niet met de behoeften van de RTT. De RTT

moet op de reële vraag van haar klanten, vanuit een bestaande en potentiële markt, kunnen antwoorden met gerechtvaardigde investeringen, terwijl de criteria die de COC aanneemt met betrekking tot de zogenaamde selectieve investeringen, beantwoorden aan een totaal andere beoordelingswijze.

Die voorwaarden zijn bekend. Zij hebben betrekking op de nieuwigheid van het produkt, het procédé of het systeem, op geavanceerde technologieën, op het bestaan van één of meer nationale ondernemingen die beschikken over originele en autonome *research and development*, produktie- en commercialiseringscapaciteit, ofwel op het bestaan van goede marktperspectieven in binnen- en buitenland.

De reden waarom we deze afwenteling van prioriteiten in het investeringsprogramma nog met meer klem wensen af te wijzen ligt in het feit dat de RTT *self-supporting* is. Ze leent zelf en ze autofinanciert haar eigen activiteit. Aldus komt de RTT steeds zelf in te staan voor de financiering van de investeringen. Het zou contradictoer zijn dat de RTT dan tegelijkertijd moet opdraaien voor investeringen waaraan ze zelf geen prioriteit geeft. Daarom dienden de investeringsprogramma's van de PTT buiten de hoger genoemde politieke besluitvorming te worden gehouden. Wij hebben dit tijdens het proces van de besluitvorming opgemerkt, maar men heeft hier gefaald. Nu blijken deze selectieve investeringen ook inzake RTT aan het bestaande investeringspakket te zijn toegevoegd. Men zegt als «cadeau», men vraagt zich af als «vergiftigd cadeau». Er worden immers 2 miljard van het investeringsprogramma van de RTT ten laste gelegd van de Staat. Dit kan een gevaarlijk precedent zijn dat op lange termijn de aandacht van de Senaat, van de regering en vooral van de departementshoofden van de RTT moet opeisen.

Ik kom nu tot mijn besluit. Inzake het bedrag van 2 miljard, dat zogenaamd ten laste van de Staat wordt gelegd, hoop ik dat men steeds de gunningscriteria van de RTT zal volgen en niet deze van derde departementen en dat men alleen projecten zal financieren waarvoor een reële marktbehoefte bestaat. Wij kunnen vooral technologische gadgets missen. Wij zijn dus gewaarschuwd. *Wir haben es gewusst. (Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris D'Hondt.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posten, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, vooreerst wil ik aan de voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur zeggen dat wij de positieve samenwerking waarderen die er in deze commissie bestaat. Ongelukkig genoeg kan de oppositie, traditiegetrouw, onze begroting niet goedkeuren. Wij hebben nochtans de indruk dat in de commissie het werk positief en vlot is verlopen.

Om niet het gevaar te lopen als traditionalisten te worden versleten, wil ik nog enkele puntjes op de i zetten en terugkeren naar de realiteiten van dit budget.

Veel aandacht is gegaan naar de technologische evolutie, of revolutie, die vooral in de Regie van Telegrafie en Telefonie plaatsheeft.

De minister heeft vanmorgen gezegd dat wij resoluut gekozen hebben voor het digitaliseren. Dat betekent — het is goed dat wij dat even nader omschrijven opdat er geen misverstanden zouden bestaan — dat in 1995 alle elektromechanische centrales zullen vervangen zijn. Zoals u weet zijn er drie soorten centrales: de elektro-mechanische, de semi-elektronische en de volledig digitale.

De RTT moet blijven instaan voor goede telecommunicatieverbindingen. De vele opmerkingen die vandaag werden gemaakt wijzen erop dat ook de volksvertegenwoordiging daar zeer gevoelig voor is.

Velen hebben kenbaar gemaakt, dat gebeurt dan altijd via de gespecialiseerde pers, dat zij zeer hoge verwachtingen hebben inzake de revolutie die zich afspeelt in de informaticamaatschappij.

Ik wil in dit verband hier iets voorlezen dat ik in Nederland heb opgestoken. Men zegt daar dat de evolutie gepredikt en aangekondigd wordt inzake de informaticamaatschappij en dat de verwachtingen tot bijna onrealistische hoogten zijn gestegen.

Dan zegt men: «Het verwachtingspatroon van de nieuwe media en de daarmee samenhangende omzet, reclame-inkomsten en behoeften van de markt, staan in vele gevallen in geen enkele verhouding tot de bereidheid van de consument om er gebruik van te maken en ervoor te betalen.»

En verder: «Enig realisme ten aanzien van de werkelijke marktbehoeften en in schatting van de ontwikkelingsmodellen, gekoppeld aan, bijvoorbeeld, de koopkracht van de particuliere

markt, brengen onstuimige ondernemers en projectleiders weer met de beide benen op de grond.»

Dit ter illustratie dat wij in deze materie vrij voorzichtig moeten omspringen en ons beleid nauwkeurig moeten uitmeten. Inzake beleid kunnen wij ons voor een stuk inspireren aan onze noorderburen, waar wij verleden week een drietal dagen hebben doorgebracht. Men verwijt ons nogal dikwijls dat wij achterop zijn. Wat echter onze telecommunicatietechniek betreft, staan wij veeleer een stuk verder dan de Nederlanders die op dat gebied een zeer voorzichtige politiek volgen.

Wij bevinden ons echter in een moeilijke financiële situatie. Vele senatoren hebben dat hier vandaag willen erkennen. Wat ons tot nadenken moet stemmen is dat in 1982 de RTT een verlies heeft geboekt van 1,720 miljard. De oorzaken daarvan zijn, onder andere, de muntherschikking, de verminderde internationale groei, waar de verwachting 11 pct. was en maar op 8,5 pct. is gebleven en de economische recessie. De volgende jaren zullen inderdaad zeer moeilijk worden voor de RTT door, onder andere, de toename van de netto-financiële lasten — zij belopen 28 pct. van de omzet rekening gehouden met de geringe telefoondichtheid en het lage gemiddelde telefoonverkeer — en de aankopen die een deel van de R-D-kosten bevatten. Daarover werden vragen gesteld door de heer Decléty en Op 't Eynde. Deze laatste heeft gewezen op het probleem van de autofinanciering. Uit onze beleidsnota is wel gebleken dat wij daarvoor oog hebben.

Wat betreft het monopolie van bepaalde bedrijven weet u dat wij nog tot het jaar 1986 zijn gebonden door in het jaar 1972 aangelegene conventies. Daarmee moeten wij rekening houden bij nieuwe onderhandelingen. De regie heeft een opdracht ten aanzien van onze nationale telecommunicatienijverheid. Daardoor kan de regie zich niet dragten als een zuiver commercieel bedrijf. Daar heeft de heer Seeuws voor een deel gelijk. De regie is ook gebonden aan een strikte voogdij die zij als openbare dienst moet ondergaan.

Als antwoord op de opmerkingen van de heer De Bondt, kan ik zeggen dat volkomen in de geest van zijn tussenkomst werd gewerkt tijdens de besprekingen in het ministerieel comité. Wij hebben dat door onze investeringen bewezen. Vijftien miljard zijn functioneel gebleven. Er werd ons ook twee miljard van regeringswege toegewezen die selectief moeten gebruikt worden. De amendementen bewijzen dat de RTT volledig autonoom deze sommen voor investering kan aanwenden. In de verantwoording zult u gelezen hebben dat er eigenlijk geen groot verschil is tussen de conventionele en de selectieve investeringen.

De heer De Bondt heeft gelijk, waar hij zegt dat wij er moeten voor waken dat de RTT haar autonomie bewaart, en dat er geen kapers op de kust mogen worden geduld die het beleid zouden kunnen beïnvloeden. Zowel de minister als ikzelf zullen zijn opmerkingen indachtig zijn.

De heer Op 't Eynde vroeg waaraan het verschil in exploitatieontvangsten geciteerd door de minister en door de staatssecretaris te wijten was. De 55 miljard frank zijn de bruto-ontvangsten bij artikel 1 van de begroting en de 52,2 miljard zijn de netto-ontvangsten, waarvan hoofdzakelijk het aandeel in de internationale ontvangsten toekomend aan de buitenlandse besturen werd afgetrokken en waaraan allerlei ontvangsten ten bate van de exploitatierekening werden toegevoegd. Indien u het wenst, mijnheer Op 't Eynde, zullen wij u een gedetailleerde berekening hiervan overhandigen.

U stelde ook een vraag over de evolutie van de financiële lasten van de RTT, die inderdaad te hoog liggen en ons grote zorgen geven. De netto financiële lasten bedroegen in 1980 ongeveer 9 miljard, in 1981 10 miljard, in 1982, 14 miljard en worden in 1983 op 15,9 miljard geraamd. Dit geeft volgende percentages voor de evolutie van de netto financiële lasten in vergelijking met de netto-omzet: in 1980 20,1 pct., in 1981 24,8 pct., in 1982 27,3 pct. en in 1983 28,3 pct. Dergelijke hoge percentages zijn op bedrijfseconomisch vlak zeer nadelig en vandaar ook uw vraag naar de versnelde verhoging van de autofinanciering.

Mijnheer De Kerpel, op een totaalbedrag van lopende leningen van 130 miljard frank op 31 mei 1983, bedroeg de buitenlandse schuld 35,7 miljard of ruim 27 pct., met al de risico's vanden op het vlak van de muntstabiliteit of liever de muntinstabiliteit. De RTT speelt hier evenwel de rol van kredietwaardige ontlenaar in het buitenland voor de Schatkist. Zoals u weet beslist de minister van Financiën waar men zal gaan lenen.

M. Decléty a posé des questions au sujet du monopole. Je crois y avoir déjà répondu.

De heren Dalem, De Kerpel en De Bondt hebben in het licht van de technische actualisering van de RTT de aandacht gevestigd op de

samenwerking tussen de RTT, de universiteiten en de industrie. Men verwijt de RTT vaak dat zij niet zelf aan research doet. Specialisten vinden dat de RTT over een superlaboratorium zou moeten beschikken zoals de Nederlandse, de Franse en de Duitse regies. Wij missen inderdaad zo'n laboratorium. Indien wij echter nagaan welke mogelijkheden reeds ter beschikking staan van de universiteiten en gerenommeerde firma's op dit terrein, vragen wij ons af of het nog nuttig zou zijn voor de RTT zo'n laboratorium op te richten. Het zou een verspillen van middelen kunnen zijn. Wij zijn van mening dat er op dat gebied moet worden samengewerkt met de universiteiten, die ter zake voldoende uitgerust zijn. De RTT zou aan de universiteiten haar problemen, de gewenste realisaties en de te ontwikkelen apparatuur kunnen voorleggen. Zij zou dus de feitelijke opdrachtgever worden van die laboratoria.

Hierdoor zou worden vermeden dat op diverse plaatsen wordt gezocht naar een zelfde oplossing en dat zogenaamde nieuwe produkten of technieken worden ontwikkeld, terwijl die eigenlijk al lang bestaan maar niet bekend zijn. Jonge ingenieurs in de elektronika zouden als stagiairs in de laboratoria het researchwerk verrichten onder leiding van professoren en zo nodig met de logistieke steun van de RTT op het praktische terrein. De stagiairs-medewerkers zouden later bij voorkeur in aanmerking komen voor een betrekking bij de RTT. Hun statuut zal dan natuurlijk moeten worden aangepast. Het geheel zou eventueel kunnen worden gepatroneerd en gefinancierd door het departement van Wetenschapsbeleid met deelneming van de RTT en, indien nodig, van geïnteresseerde firma's. Wij overwegen dan ook de oprichting van een overkoepelende stichting welke die materie zou beheren. In dit verband zijn er reeds besprekingen aan de gang.

De heren Eicher en Seeuws waren bezorgd over de technische evolutie, zaak waarvoor sommigen nogal gevoelig zijn. Zij hebben vragen gesteld betreffende het monopolie. Op bladzijde 46 van het verslag vindt men een zeer duidelijk antwoord in verband met wat in monopolie en in concurrentie geleverd wordt. Ik verwijs dan ook naar dit antwoord. Wij hebben niet de bedoeling, noch de minister, noch ikzelf — en in deze zaak spreken wij toch dezelfde taal —, te raken aan het natuurlijk monopolie dat even belangrijk is voor de burger als voor de nationale nijverheid. Aan de tegenstanders zeg ik dat wij reeds meer in concurrentie geven dan onze buurlanden. Sommigen beweren dat onder andere in Nederland alles meer geprivatiseerd is. Welnu, de binnenhuiscentrales in Nederland zijn nog altijd volledig gemonopoliseerd. En dat geldt ook voor andere diensten. In Nederland denkt men slechts langzaam aan het demonopoliseren van sommige diensten. Aan de voorstanders van het monopolie zeg ik dat de regie niet alles zelf kan doen en dat in het belang van de cliënteel bepaalde gespecialiseerde einduitrustingen op de vrije markt moet worden besteld. De regie mag zeker geen rem betekenen voor de technologische ontwikkeling en wat zij niet zelf kan doen, moet zij vrijgeven.

Vragen werden gesteld over de synergieën. Contacten met de ons omringende landen hebben ons geleerd dat er aldaar meestal slechts één overheidsbedrijf voor Post, Telegraaf en Telefonie bestaat. Als men echter de structuur van dit bedrijf beter bekijkt dan bestaat zij eigenlijk uit quasi autonome entiteiten die een eigen werkteer bezitten en elkaar de kosten aanrekenen van hun diensten. De eenheid zit dan wel in het beleid, aan de top. Bij de Nederlandse PTT is het bijvoorbeeld de directeur-generaal van het Staatsbedrijf PTT.

De oppositie — en ik zie niet altijd klaar in haar houding — verwijt ons dat wij geen lange-termijnvisie hebben. Graag vernam ik echter ook wel wat de lange-termijnvisie is van de woordvoerders van de oppositie. Wij kunnen wel vermoeden dat zij één enkel bedrijf Post en TT niet ongenegen zouden zijn. Maar uit hun uiteenzettingen hebben wij dit toch niet helemaal duidelijk kunnen opmaken. Persoonlijk en als staatssecretaris sluit ik deze synergieën niet uit. Ik vraag me af of een abrupte fusie van deze twee regies wel te overwegen is. Ik geloof dat de psychologische drempel misschien veel groter is dan wij vermoeden. Indien wij hiertoe abrupt zouden besluiten, dan zou het kunnen dat er geen enkele samenwerking ontstaat. U kent de gevoeligheden in dit land.

Alvorens wij naar een synergie toegroeien zal er toch een ernstige studie en een ernstige voorbereiding nodig zijn. Wij kunnen niet over één nacht ijs gaan.

Met de heer Dalem mag ik zeggen: laat ons de samenwerking bevorderen, overal waar die nodig en gewenst is. Er zijn immers heel wat gebieden waar het beleid de samenwerking kan bevorderen en eventueel kan organiseren. Onze politiek is: zonder belemmering naar elkaar toegroeien, maar de synergie is zeker niet voor morgen.

Mijnheer De Kerpel, u heeft ook vragen gesteld in dezelfde gedachtengang over Telecom.

In zijn inleidende uiteenzetting heeft de minister daarop reeds gewezen. U hebt ook gezien dat de RTT zelf gereageerd heeft op het Telecomproject. De regie zit niet stil. Niet tengevolge van dit Telecomproject, maar reeds vroeger, zijn haar ingenieurs en technici gestart met het uitwerken van een Regie TT-Telecomproject. Er werd gevraagd de weerslag van dit project te bestuderen in verband met het personeel, wat wij zeer belangrijk achten en een lange-termijnprognose op financieel gebied. Dit plan is in de maak. Wij beloven u zodra het klaar is het aan de commissies voor de Infrastructuur van Kamer en Senaat ter bespreking voor te leggen.

Een vierde en belangrijk punt dat in deze bespreking aan bod kwam, is de dienstverlening. Hier komen wij op het vlak van de dag-dagelijkse dingen die én de Post én de Regie moeten doen.

De heren Claeys, Van Ooteghem, Eicher, Decléty, Lagneau en nog anderen hebben hierover vragen gesteld.

Het is juist, dat er een daling is van de posttrafiek. In 1982 ging het globaal postverkeer met 6,26 pct. achteruit tegenover 1981. De daling was grotendeels te wijten aan de terugloop van de ongeadresseerde zendingen waarvoor de Post overigens geen monopolie heeft, en die zij in de goede en gouden jaren ook grotendeels heeft afgestoten. De geadresseerde correspondentie liep nauwelijks terug, met 1,65 pct.

Uit de gegevens van de eerste vier maanden van dit jaar blijkt een stabilisering van de globale trafiek. De geadresseerde zendingen nemen toe met 0,61 pct. en de gedrukte periodieke publicaties met 43,39 pct. De terugloop van 1982 wordt afgeremd, wordt zelfs licht omgebogen voor de interessante trafieken.

Sedert een jaar hebben wij ook gevraagd de zeer dwingende reglementering wat om te buigen zodat zij veel soepeler kan worden toegepast. Als wij dit cijfer van 43,39 pct. kunnen verminderen is dat, zonder de bescheidenheid geweld aan te doen, het gevolg van de politiek die wij hebben gevoerd.

Wij moeten zeker nog veel meer commercieel optreden. De klant moet niet meer naar de post en naar de RTT gaan. Als grote slogan boven de kantoren van de Post en de RTT zou moeten hangen: de RTT of de Post komen naar u toe. Dat is de enige manier van optreden. Wij moeten op een agressieve manier aanwezig zijn.

Dit heeft natuurlijk een weerslag op allerlei terreinen, zoals de vorming en de bijscholing van het personeel, de selectiviteit van de aanwervingen en ook het aanwenden van bepaalde kredieten.

M. Claeys, u heeft mij gevraagd welke frisse ideeën, om uw woorden te gebruiken, ik heb opgedaan in Nederland. Daar waar wij een dalende trend hebben, heeft men in Nederland nog altijd een opwaartse beweging in de posttrafiek. Tot het jaar 2000 verwacht men een groei met ongeveer 1 pct. per jaar wat dus wel contradictorisch is met onze verwachtingen. Wij schuiven de schuld van de achteruitgang op de economische recessie, maar in Nederland kennen zij ook dit fenomeen en toch verwachten zij een reële groei tot het jaar 2000. Wij moeten, zoals de Nederlanders, veel meer aandacht besteden aan de loketdiensten die als het ware — en het woord komt weer van u — het gelaat vormen van de post. Wij moeten ook meer aandacht besteden aan de vorming. Tevens zouden wij een informatiedienst moeten oprichten. In Nederland ontvangt de informatiedienst die telefonisch kan worden bereikt, 4 000 aanvragen om inlichtingen per dag. Wanneer wij bedenken dat in onze postkantoren enkel de postontvanger of een bediende beschikbaar zijn om de gevraagde informatie te geven, indien zij daartoe in staat zijn, want het postbedrijf is een ingewikkeld bedrijf, is de invoering van een dergelijke inlichtingendienst, die eventueel gedecentraliseerd zou kunnen werken voor de drie gewesten, vereist.

Wij hebben ook het idee van een postpakket meegebracht uit Nederland. De Nederlanders zijn zeer inventief geweest op dit gebied. In het postkantoor worden postpakketten ter beschikking gesteld. Zelfs de koordjes zitten erbij. Wat men wenst te verzenden kan men in het postkantoor laten verpakken. Men betaalt 30 à 40 frank naargelang van de grootte van het pakket en men is er zeker van dat het op veilige wijze door de Nederlandse posteries wordt verzonden. Wij hebben reeds opdracht gegeven aan onze diensten om dit te bestuderen en wij hopen dat dit zo spoedig mogelijk zal kunnen worden ingevoerd.

Wij hebben ook enkele ideeën opgedaan betreffende het vervoer, het spoorgebonden zijn van het postverkeer in Nederland en het vervoer in containers in plaats van in zakken. Wij hopen in de eerstvolgende maanden daaraan te kunnen werken opdat het postverkeer veel beter zou kunnen verlopen en met minder kosten.

U heeft ook gesproken over de sensibilisering van het personeel. Dit is inderdaad absoluut noodzakelijk en wij proberen dan ook daar iets aan te doen. Voor de mensen van niveau 1 en 2 die rechtstreeks

in contact staan met het publiek, wordt voorzien in een vormingscyclus, maar ook voor niveau 3 en zelfs voor niveau 4 wordt daaraan gedacht.

Er werden ook vragen gesteld in verband met de commerciële directie. Deze dienst wekt hoge verwachtingen ook in het postbedrijf, gelet op het aantal aanvragen voor tewerkstelling die wij hebben ontvangen. Deze commerciële directie werd ingesteld in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 182. Hij zal van start gaan op 1 juli eerstkomend. Het personeel is aangesteld. Men heeft ons verweten ter zake aan politisering te doen. Voor alle duidelijkheid wil ik zeggen dat wij gepoogd hebben deze dienst van in den beginne zeker niet te laten lijden aan politisering. Wij hebben de best gekwalificeerde mensen aangesteld. Wij hebben een groot aantal academici aangeworven en de dienst staat onder leiding van een alom gekend goed ambtenaar. Dit wou ik even aanstippen ter attentie van de oppositie.

Enkele woorden over de decentralisatie van bevoegdheden naar de gewestelijke directies. Wij menen dat de commerciële dienst niet alles zal oplossen indien deze blijft zweven in de centrale directie en alleen maar de marketing en de public relations zal verzorgen zonder speciaal aandacht te hebben voor wat er gebeurt in de postkantoren in de gewesten, want daar leeft de post. Dan zou het inderdaad een doodgeboren kind zijn. Wij zullen zorgen dat, in tegenstelling tot wat sommigen nu reeds profeteren, deze dienst dynamisch zal kunnen werken in een gedecentraliseerd beleid.

De heren Eicher, Peetermans en Dalem hebben vragen gesteld omtrent de openingsuren van de postkantoren. 38 kantoren werden aangewezen voor een experiment om in de avonden en op bepaalde dagen buiten de gewone diensturen geopend te zijn. Wij zullen dit experiment evalueren en te gepasten tijde de resultaten mededelen.

De heren Dalem, Decléty en Seeuws hadden vragen over het Bestuur der Postchecks. De heer Seeuws ging er zelfs dieper op in.

Bij de bespreking van het wetsontwerp tot afschaffing van de verplichte postrekening hebben wij reeds meer diepgaand kunnen ingaan op de hele problematiek van het Postcheckambt. Er is geen sprake van dat wij de verdwijning hiervan wensen. Wij menen dat er zelfs grote overeenstemming is tussen de ideeën van de heer Seeuws en de onze omtrent de goede werking van deze dienst. Wij hebben trouwens al bewezen dat wij het goed menen met het Bestuur der Postchecks. Ook hierover hadden zwartkijkers voorspeld dat wij nooit tot automatiseren zouden kunnen overgaan maar alle rekeningen zijn thans reeds overgebracht. Wij zetten de modernisering verder en zullen zo spoedig mogelijk een aantal terminals plaatsen. Deze zijn ter beschikking. 50 terminals worden later op het jaar geplaatst. Ik nodig de heer Seeuws dan ook uit in oktober 1983 naar zijn geliefd postkantoor te Gent te gaan om daar via de terminal — ik hoop dat het er één van de nieuwe generatie zal zijn — zijn bewerkingen te laten doen.

De heer Vandezande. — Mevrouw de minister, het is dus niet een kwestie van willen maar van moeten. De terminals zijn er al.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Vooral willen. Ik wil de bewering van de heer Seeuws ontzenuwen als zouden wij niet te goeder trouw zijn.

Wij volgen evenzeer de verkooppuntenterminals.

Ik meen al geantwoord te hebben aan de heer De Kerpel die sprak over de nieuwe technologieën in de sector.

Verschillende sprekers hebben vragen gesteld over het personeel, zowel dit van de RTT als van het Bestuur der Postchecks en het Bestuur der Posterijen.

Wij mogen het personeel niets voorliegen. Ik heb dit al vaak gezegd wanneer ik de vakbonden heb ontvangen, wat vaak gebeurt want op ons departement hebben wij het overleg als het ware geïnstitutionaliseerd. Wij mogen niet nalaten het personeel te zeggen dat aanwervingen in de toekomst eerder op kwalitatieve dan op kwantitatieve bases zullen gebeuren, tenzij er zich een explosie van nieuwe diensten, die dan nog verkoopbaar moeten zijn, zou voordoen.

De heer Donnay vroeg meer inlichtingen over het tewerkstellingsplan. Bij de posterijen ziet dit plan er als volgt uit.

In de eerste plaats zullen wij, het is voor ons een *must*, rekening houden met het rationalisatieplan voorgeschreven in het koninklijk besluit nr. 182. We zullen dit strikt toepassen maar terzelfder tijd hebben wij in 791 statutaire aanwervingen voorzien als produkt van de inlevering. Wij hebben bovendien het personeel verzocht hun

slogans om te zetten in reële solidariteit. Wij hebben hen gevraagd de overuren niet meer dubbel te doen betalen, maar slechts voor de helft, en het resultaat hiervan om te zetten in tewerkstelling. 900 nieuwe statutaire aanwervingen, mijnheer Seeuws, kunnen gefinancierd worden mits een solidaire inspanning van het personeel. Ik moet u helaas zeggen dat we maar 50 pct. solidariteit hebben verkregen in de overgangsfase. Tot 1 december heeft men ons verzocht een overstapregeling te treffen. Ik heb u daarover trouwens reeds onderbroken.

Bovendien hebben we 2 200 tewerkgestelde werklozen te nemen in eerste instantie uit de laureaten van de postexamens. Wij hebben nu aan de minister van Arbeid en Tewerkstelling gevraagd de eerste vijfhonderd personeelsleden te mogen aanwerven die volledig ten laste vallen van het budget van Arbeid en Tewerkstelling.

We hebben op die wijze getracht de maatregelen van de regering inzake austeriteit en inlevering toe te passen en terzelfder tijd hebben wij ook rekening gehouden met een ander punt van het regeringsprogramma, namelijk de tewerkstelling. Dit is ook gebeurd voor de RTT. De Post en de RTT zijn de enige sectoren die een akkoord hebben verkregen met de vakbonden. Er moet nog instemming komen van de regering zelf. De onderhandelingen zijn nog niet ten einde. Wij hopen, evenals de vakbonden, dat ook deze conventie met hen zal kunnen worden ondertekend. Dit zijn de antwoorden in verband met het personeelsbeleid bij de post.

De heer Dalem heeft gevraagd de mogelijkheid te onderzoeken voor meer deeltijdse betrekkingen bij de post. De Nederlandse posterijen hebben een effectief van 15 000 personeelsleden die vrijwillig deeltijdse arbeid verrichten. Ik meen dat dit én voor de personeelsleden én bedrijfseconomisch gezien, voor de Nederlandse posterijen, die daardoor de moeilijkheden tijdens de piekuren opvangen, een goede oplossing is. Principeel zou men tegen deeltijdse arbeid — men hoort het vaak in syndicale milieus — kunnen gekant zijn. Ik ben van oordeel dat veel mensen in deze crisistijd blij zouden zijn indien ze een deeltijdse betrekking konden aanvaarden, liever dan werkloos te zijn. Dat is zeker het geval, nu de maatschappelijke zekerheid voor deeltijdse arbeid is geregulariseerd.

De heer Jules Peetermans heeft vragen gesteld over de repartitie van het personeel in Brussel-Hoofdstad. Mijnheer Peetermans, ik heb u daarop reeds geantwoord in een interpellatie en ook ter gelegenheid van parlementaire vragen. Wij hebben inderdaad een tekort aan tweetalige personeelsleden.

Indien u ons een formule kunt bezorgen die het mogelijk maakt meer tweetaligen te recruter die slagen voor een examen zouden de minister en ikzelf u zeer dankbaar zijn. Dit is voor ons alleszins een groot probleem.

De gebouwen van de posterijen zijn vaak archaisch en verouderd. Vooral de kleine postgebouwen werden de jongste jaren erg verwaarloosd. De heer Van Ooteghem heeft daarop de aandacht gevestigd.

De heer Eicher heeft zelfs gesuggereerd, met de formule van de *deficit spending* de relance van de postgebouwen te realiseren. Dit is geen programma meer, louter voor de Regie der Posterijen, maar eerder een regeringsaangelegenheid. Wij proberen in elk geval met de middelen die ons worden gegeven en met onze hele inzet de toestand te verbeteren. Uit een amendement zal trouwens blijken dat wij 800 miljoen meer kunnen gaan besteden voor de investeringen bij de posterijen. De nieuwe gebouwen zullen economischer functioneren. Zij zullen voldoen aan alle normen inzake veiligheid waarmee ik ten eerste begaan ben. Bij het begin van mijn ambtsaanvaarding ben ik geconfronteerd geweest met een dodelijke aanslag op een postbediende. Van dan af ben ik het als een ereplicht gaan beschouwen, voor de veiligheid van het postpersoneel al het mogelijke te doen. Dit jaar wordt het krediet daarvoor van 100 miljoen op 200 miljoen gebracht. De heer Seeuws acht dit onvoldoende, maar een verdubbeling van het krediet bestemd voor de verbetering van de veiligheid is toch al een lovenswaardige inspanning. De inspanningen zullen worden voortgezet. Honderdtachtig postkantoren zijn reeds uitgerust met kogelwerend glas. In de loop van de volgende weken gaan wij de geblindeerde postwagens in ontvangst nemen. Wij betreuren echter dat de getraumatiseerde personen onvoldoende worden opgevangen. Wij hebben de sociale assistenten richtlijnen gegeven om de betrokkenen bij een aanslag psychologisch te begeleiden en hebben de geneeskundige dienst gevraagd, bijzondere aandacht te schenken aan die problematiek.

De heer Op 't Eynde heeft nog gevraagd hoever het staat met de auteurs- en nevenrechten en wanneer men de BBC-uitzendingen in heel België kunnen ontvangen.

De heer Vermeiren heeft gehandeld over het akkoord van de PTT en het berekenen van de neventarieven.

De beslissing van de minister van Economische Zaken betreffende de verhoging van de abonnementsprijzen voor de kabeldistributie werd door mij onmiddellijk naar de Regie van Telegrafie en Telefonie gezonden voor het berekenen van de neventarieven en voor het opmaken van het ontwerp van besluit. Wij hebben op spoed aangedrongen. Zodra dit besluit is ondertekend, zal het gemeentebestuur van Zaventem het ontvangen. De onderhandelingen voor het afsluiten van een overeenkomst voor het betalen van de auteurs- en nevenrechten worden door de beroepsvereniging voor radio- en televisiedistributie gevoerd. Volgens de inlichtingen die ons werden verstrekt, zou een principieel akkoord nakend zijn met de vertegenwoordigers van de auteurs, de zendinstituten en de filmindustrie. Evenwel moeten met de filmindustrie nog enkele punten worden geregeld. De overeenkomst zou toch op 1 juli 1983 kunnen ingaan en gelden voor een periode van zes jaar.

De BBC zal via de kabeldistributienetten, die de uitzendingen van die stations niet rechtstreeks kunnen capteren, slechts mogen worden doorgegeven nadat de overeenkomst betreffende de auteurs- en de nevenrechten zal ondertekend zijn. Uit technisch oogpunt zullen zij in Vlaanderen, op enkele kleinere netten na, ook in de Brusselse agglomeratie op korte termijn kunnen worden verdeeld. Het doorgeven van de uitzendingen in Wallonië zal evenwel slechts in de loop van volgend jaar kunnen geschieden omdat er technische moeilijkheden zijn.

Ik meen hier op de meest korte wijze op de gestelde vragen te hebben geantwoord.

Ik ben er steeds over verwonderd dat, nadat in de commissie de meest indringende vragen werden gesteld en van de besprekingen een verslag van 104 bladzijden werd gemaakt er nog altijd zulke grote belangstelling bestaat, vooral bij de leden van de commissie maar ook bij andere leden van de Senaat.

Misschien heb ik op enkele vragen niet geantwoord. Maar, de minister zal, zoals gebruikelijk, ook nog het woord voeren en aanvullende antwoorden verschaffen.

Wij zijn altijd bereid om, via onze medewerkers of rechtstreeks, verder antwoord te verstrekken.

Ik dank al degenen die vandaag het woord hebben gevoerd voor hun goede medewerking. Ik hoop dat dit budget eenparig zal worden goedgekeurd. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

M. le Président. — La parole est à M. Donnay.

M. Donnay. — Je ne veux nullement vous importuner, madame le secrétaire d'Etat, avec une question de chiffres. J'en ai, en effet, cité beaucoup.

Puis-je vous demander de me faire parvenir une réponse aux questions précises que j'ai posées concernant la traduction de certains de ces chiffres. Je désirerais surtout obtenir quelques explications au sujet des mouvements qui se sont produits.

Je lis dans le rapport qu'il y eut une perte d'emplois de 1 578 unités de 1982 à 1983, mais que 600 chômeurs ont été engagés.

Quelle est la situation exacte? Ces 600 chômeurs ont-ils remplacé les 1 578 agents?

Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Exactement.

M. Donnay. — J'en conclus que des agents nommés sur base d'un statut ont donc été remplacés par des chômeurs.

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris D'Hondt.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer Donnay, u maakt er waarschijnlijk allusie op dat de 600 tewerkgestelde werklozen hetzelfde werk doen als de 1 500 statutairen. U vergeet dat de postverrichtingen dalen en dat werk, dat er niet is, ook niet hoeft te worden gedaan.

Ik ben misschien vergeten te antwoorden op de vraag betreffende de 2 200 aanwervingen. Deze personen worden in dienst genomen om het saldo van overblijvende rust- en verlofdagen weg te werken over een periode van drie jaar. Ik heb dat trouwens in een schriftelijk antwoord medegedeeld.

Wanneer u uw berekeningen daaromtrent overmaakt, zal ik u nog persoonlijk een antwoord geven.

M. le Président. — La parole est à M. Jules Peetermans.

M. J. Peetermans. — Monsieur le Président, chers collègues, je ne puis évidemment pas me satisfaire de la réponse qui vient de m'être donnée sur le déséquilibre manifestement excessif qui règne entre les agents francophones et néerlandophones de Bruxelles-Capitale.

Mme le secrétaire d'Etat a eu la gentillesse de me rappeler que je lui avais déjà posé des questions semblables et qu'elle m'avait déjà répondu. Je lui dirai que ses réponses n'étaient absolument pas satisfaisantes. Elle me donnait raison puisqu'elle constatait, comme moi, que le déséquilibre était excessif, dans une certaine mesure, et elle le regrettait.

Je lui ai demandé aujourd'hui ce qu'elle fait pour corriger ce déséquilibre et elle me répond qu'elle ne parvient pas à le corriger parce qu'on ne trouve pas suffisamment de bilingues, et que, dès lors, elle engage des Flamands.

Lorsque la population est à 80 p.c. francophone, ce ne sont pas des unilingues flamands qu'il faut engager, mais des unilingues de langue française, à même de répondre à la majorité des habitants dans leur langue.

Tant qu'on ne tiendra pas compte de la composition sociologique de la population bruxelloise, je ne pourrai me contenter de réponses de ce genre. Je reviendrai donc régulièrement sur ce problème, au risque de lasser certains. Je pense que la population, elle, a de plus en plus de raisons d'être fatiguée de la politique menée actuellement.

M. Van Ooteghem. — Elle a raison d'être bilingue.

M. J. Peetermans. — Ce sont des Flamands unilingues qui sont engagés!

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Croo.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik heb zeer aandachtig geluisterd naar de veertien senatoren die zo welwillend zijn geweest het woord te nemen, te weten de heren Dalem, Op 't Eynde, Claeys, Lagneau, Eicher, De Kerpel, Jules Peetermans, Seeuws, Decléty, Van Ooteghem, Donnay, Belot, Vermeiren en De Bondt. Sommigen hebben *bis repetita* zelfs een tweede maal het woord willen nemen.

De uiteenzettingen behandelden over het algemeen drie aspecten. Sommigen vertolken de opinie en de wensen van de gebruikers en spraken over de tarieven, de moeilijkheden in Limburg, de problemen in de streek van Mons, enzovoort. Zij sneden alle zaken aan die de gebruiker van de regies wil bekomen of niet heeft bekomen. Een tweede soort van opmerkingen ging over de structuur en de personeelsmoeilijkheden van deze twee heel belangrijke regies. Men uitte zijn bekommernis ter zake en stelde vragen over het geheel van deze problemen. En tenslotte waren er bedenkingen over de toekomstperspectieven van de regies. Men stelde vragen over de evolutie van de Regie der Posterijen en van de Regie van Telegrafie en Telefonie en de samenhang hiertussen, over de mogelijkheid tot het zelfstandig beschikken over investeringskapitalen en over het monopolie van de regies.

In aansluiting op het zeer degelijke antwoord van mevrouw D'Hondt, wil ik nog op enkele van deze punten bondig ingaan.

Allereerst wil ik wat meer uitleg geven over de problemen in verband met de dienstverlening van de regies ten behoeve van het publiek.

M. Dalem et beaucoup d'autres se sont inquiétés de la tarification et du service qu'elle couvre.

Aussi longtemps que nous n'avons pas la possibilité de ventiler le temps téléphonique dans les zones, nous sommes forcés de trouver un système qui discrimine le moins possible les abonnés des petites zones par rapport aux abonnés des grandes. Ces dernières dépassent les cent mille abonnés et, dans certaines d'entre elles, à Bruxelles notamment, une unité de 5 francs de durée indéterminée permet d'atteindre 575 000 abonnés. Dans d'autres zones, comme la région où habite M. Dalem, pour ce même montant, on ne peut en atteindre au maximum que six, dix ou quinze mille.

Notre politique a donc été de diversifier quelque peu le prix de l'abonnement, de le laisser monter davantage pour les grandes zones, soit à 766 francs, et de le stabiliser, par contre, pour les petites zones à 520 francs.

Des intervenants, dont M. Eicher, se sont préoccupés du fait que nous avions voulu mener une politique plus agressive dans

l'utilisation du téléphone. Le téléphone n'est pas un instrument passif. Le Sénat doit savoir que chaque poste installé, quand on établit le calcul macro-économique, coûte environ cent mille francs. Quand vous comptez le prix de l'abonnement, à propos duquel je viens de donner certains chiffres, vous ne couvrez pas l'amortissement du meuble appelé communément poste téléphonique. Ceux qui téléphonent moins, il est vrai, peuvent aussi être atteints et contribuent ainsi à la circulation téléphonique.

Un téléphone est donc destiné surtout à produire, c'est-à-dire aux communications. C'est là son but essentiel.

Jusqu'à fatiguer ceux qui m'écoutent, je dois rappeler que ce sont les grands consommateurs, minoritaires dans l'ensemble qui sont les grands pourvoyeurs de revenus de la Régie: 20 p.c. de nos abonnés représentent environ trois quarts de nos recettes et financent ainsi un peu l'abonnement social et les recettes limitées fournies par ceux qui téléphonent moins.

Il convient de maintenir la balance dans un équilibre délicat: sans trop les favoriser, ne pas défavoriser les grands consommateurs, sans trop les défavoriser, ne pas trop favoriser les petits consommateurs.

Dans cette optique, nous considérons comme un minimum de cinquante unités, et non de communications, tous les deux mois, les règles que nous avons choisies pour pousser un peu à la consommation ceux qui consomment moins.

Nous avons également trouvé un système selon lequel la durée d'une communication est articulée de manière que les petites zones puissent contacter les zones contiguës, sinon, en effet, nous aboutissons à une discrimination peu acceptable. Nos compatriotes habitant aux extrémités de la Belgique, au Limbourg, au Westhoek, au Luxembourg, n'ont que des pays étrangers comme zones contiguës et ne bénéficient pas de la même ampleur que ceux qui habitent à Bruxelles, à Anvers, à Liège ou à Gand. Telle est la philosophie de la politique de tarification dont on a parlé à juste titre.

Jc reviens un instant aux observations émises par M. Peetermans et par d'autres collègues; M. Peetermans a d'ailleurs formulé des obsessions étranges que je ne partage pas.

Nous avons voulu, pour l'utilisation des annuaires téléphoniques, rendre davantage service aux gens. J'ignore combien de Peetermans contenait auparavant l'annuaire téléphonique de Bruxelles 02. Actuellement, les Peetermans, écrits ou non avec deux «e», sont regroupés dans les 19 communes de Bruxelles et selon la répartition géographique des communes fusionnées, système auquel on finira bien par s'habituer.

M. De Bondt. — Les dix-neuf communes de Bruxelles ne sont pas encore fusionnées!

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Nous l'avons déjà fait, monsieur le président de la commission, en ce qui concerne les indicateurs téléphoniques.

En fait, les réclamations sont faibles. On m'en signale 45 pour Liège, sur 180 000 abonnés; pour Gand, nouvelle version, 40 réclamations sur 170 000 abonnés. Pour Bruxelles, nous n'avons pas encore reçu le nombre de réclamations introduites.

De heer Op 't Eynde heeft gevraagd hoe ver het stond met de schuld van Zaïre. Ik heb deze vraag beantwoord naar aanleiding van een parlementaire vraag van de heer Bourry. Graag zou ik toch even uitleggen hoe deze schuld tot stand is gekomen.

De communicaties tussen landen gebeuren volgens een systeem van afrekening. Men betaalt niet per communicatie. Land A belt naar land B en omgekeerd, op het einde van elk jaar wordt een balans opgemaakt. De balans tussen Kongo-Zaïre en België liep over twintig jaar en in die twintig jaar was die balans deficitair voor Zaïre met één miljard. Dat betekent dus dat men uit Zaïre veel meer naar België had getelefoneerd dan omgekeerd. Daarvoor zijn verschillende redenen aan te geven, maar de hoofdrede blijkt een soort officieuze transfer van deviezen te zijn. Het blijkt voordeliger te zijn te bellen vanuit het land waar de munt zwakker is. Dit betekent dat de dochtermaatschappijen van een Belgische maatschappij zich niet laten opbellen, maar zelf vanuit Zaïre naar de moedermaatschappij telefoneren.

Na verschillende onderhandelingen werd op 16 december 1981 tussen minister Nothomb en premier Kengo Watondo een conventie afgesloten die de schuld stabiliseert en in vijf schijven laat aflossen. Elke aflossing bedraagt, afgerond, ongeveer 279 miljoen. De eerste aflossingen moesten gebeuren respectievelijk op 30 september 1982 en 30 september 1983 en dan de volgende 3 jaar, telkens op 30

september. Tot nog toe werd 195 miljoen afgelost. Er is dus nog een tekort van de eerste aflossing. Samen met de minister van Buitenlandse Betrekkingen hebben wij aangedrongen op de vereffening van de eerste schijf en wij hopen dat de tweede schijf in september of oktober van dit jaar wordt gehonoreerd. Intussen is er enige vertraging in de stijging van de schuld, omdat in de jongste twee jaar de internationale verbindingen naar Parijs, Amerika, Italië en zo verder, — één van de redenen van deze belangrijke schuld — niet meer over België gebeuren. België aanvaardt dit niet meer. Tenslotte weet u ook dat Belgische firma's een belangrijk nodaal centrum in Kinshasa hebben uitgebouwd dat aan de ONPTZ-autoriteiten aldaar zal toestaan de volledige comptabilisering van de internationale gesprekken te doen, zaak waarover sommigen ook hun twijfels hadden in het recente verleden.

Pourquoi, me demande M. Dalem, trouve-t-on si peu de cabines téléphoniques dans les bâtiments de la Poste? C'est une idée à développer, car, je suis sensible au vandalisme qu'elles subissent.

Il y a quelques mois, madame le secrétaire d'Etat aux PTT avait lancé un excellent programme: «Adoptez une cabine téléphonique». Cependant il faut bien constater que le téléphone public, instrument qui devrait être respecté, subit de continuelles déprédations en dépit des précautions que nous prenons.

Des innovations seront apportées, au système notamment par l'utilisation de cartes magnétiques.

M. Lagneau, qui nous prie de bien vouloir l'excuser d'avoir dû nous quitter, s'est plaint à propos de la circonscription de Mons, une fois de plus, dans le concept du service aux utilisateurs. Le nombre de lignes en attente est passé de 14 460 à fin décembre 1981 à 10 137 et les délais sont ramenés de huit à un peu plus de cinq mois. Ce n'est pas encore parfait mais il faut admettre que la situation s'améliore. Nous faisons le nécessaire pour rattraper le retard dans ce secteur dans la région de Mons comme nous le faisons, de la même manière, dans la région du Limbourg.

Comme l'ont souligné MM. Decléty et De Bondt, il ne faut pas oublier que la Régie des TT est un organisme important dont les budgets ont une influence extrêmement importante sur les investissements et les commandes. Il ne faut pas non plus perdre de vue, monsieur Decléty, que nous sommes soumis à la loi du 14 juillet 1976 relative aux marchés publics des travaux, des fournitures et des services et que le mode de passation des commandes nous oblige, dans ce pays, à nous approvisionner à conditions égales, et par le jeu de la concurrence, chez ceux qui pratiquent les prix les plus bas. Changer cette méthode nous causerait de nombreux inconvénients et je ne suis pas prêt à prendre ce risque.

La répartition des 15 milliards dont vous nous avez parlé figure au rapport à savoir 4,6 milliards en région flamande, 4,7 milliards en région francophone et 1,6 milliards pour Bruxelles. Nous travaillons efficacement pour affecter au mieux le solde de 4,1 milliards qui reste à affecter.

Senator De Bondt heeft ons een vingerwijzing gegeven, zoals een wijze vader het moet doen. Hij zegde: «Wees aandachtig, laat u niet beheksen door derden, zelfs niet door andere diensten of andere ministers.»

Zoals geformuleerd door de staatssecretaris, hebben wij ons met hand en tand verweerd voor een gedeelte van de 15 miljard die voor sommigen reeds waren voorbestemd om in een selectieve schijf te worden opgenomen. Wij hebben ons vrijgemaakt van deze loodzware voorgedij en deze gelden uitsluitend een RTT-bestemming gegeven. Wij hebben niet geweigerd dat vanuit de regering enige begeleiding werd geboden voor de 2 miljard die wij nog konden verkrijgen. Toch zijn die 15 miljard en die 2 miljard in feite vermengd. Men kan vertrouwen schenken aan degenen die de regie onder hun voorgedij hebben opdat zou gebeuren wat de regie wenst te doen met deze gelden. Zij zullen dienen om in bijkomende mate de digitalisering te bespoedigen, waarover ook mevrouw D'Hondt heeft gesproken.

On arrive alors, monsieur Decléty, dans le domaine des contrats qui nous lient actuellement. Je ne regarderai pas trop à gauche, car je pourrais devenir quelque peu impertinent, mais ces contrats de longue durée — seize ans — qui lient la Régie TT furent signés plutôt par des ministres appartenant à ce côté-là de l'assemblée. Nous sommes forcés de les observer, même si une révision de prix bisannuelle est possible après discussion.

J'avertis le Sénat que nous sommes déjà confrontés, Mme D'Hondt et moi-même ainsi que tous les responsables de la régie, au problème de savoir ce que nous allons faire après 1986 lorsque arriveront à expiration ces contrats conclus, comme vous le savez, avec les très respectables sociétés BTM (Bell) et ATEA. Avant cela un autre contrat de longue durée — quinze ans celui-là — signé cette fois par

des responsables plutôt du centre que de la gauche, avec la société Promedia et relative aux « pages d'or » de l'indicateur des téléphones se trouvera également dans la situation de devoir être renouvelé. Là aussi, de délicats problèmes d'équilibre devront trouver une solution.

Inzake de bezorgdheid voor de gebruiker werden ook verschillende vragen gesteld in verband met de post.

Mevrouw D'Hondt en ikzelf en waarschijnlijk heel de Senaat maken ons zorgen omdat wij verplicht zijn geweest de dienstverlening op zaterdag te verminderen.

Nu is de idee opgevat om de zeer zware uitgave voor de overuren op zaterdag te verminderen. Dat zou een perspectief kunnen openen om, zij het maar experimenteel, opnieuw een zekere zaterdagdienst te verzorgen. Wij hebben dit kunnen doen, eens te meer, met een koninklijk besluit in uitvoering van de wet houdende bijzondere machten. Zo kunnen de verantwoordelijken van de regie de dienstverlening op zaterdag aanpassen zonder de wet te moeten wijzigen. Misschien kunnen wij de kantoren die langer open zijn op niet-gebruikelijke uren, ook op zaterdag openen ten bate van de gebruikers.

Ik was aangenaam verrast, als ik verschillende leden van de Senaat het accent hoorde leggen op de commerciële aanpak van de Regie der Posterijen. Die aanpak kan alleen tot doel hebben meer en betere diensten te verlenen aan de Belgische bevolking, met als niet te versmaden corollarium meer inkomsten voor de Regie der Posterijen.

Wij hebben ter zake vrij drastische maatregelen genomen waarvan wij achteraf de gevolgen en de mogelijkheden zullen kunnen nagaan.

Monsieur Donnay, la réponse à votre mathématique me semble extrêmement pertinente en ce sens que la comparaison entre les 49 450 unités que vous aviez citées, et les 50 280 unités que vous aviez également citées, donne une différence de 830 unités. Cette différence s'explique très simplement. En effet, le recrutement, s'il se fait dans l'accord général, en compensation de la réduction accélérée ou de la modulation salariale plus étendue, ce recrutement, dis-je, ne s'effectuera éventuellement qu'à partir du 1er octobre de cette année. Il ne se fera pas sur base annuelle, ce qui aurait donné les 200 unités citées par M. Seeuws. En outre, la compensation pour les heures supplémentaires qui était, en théorie, de 950 unités, ne pouvant avoir lieu qu'à partir du 1er mai, n'atteindra que 630 unités.

Mme D'Hondt a répondu clairement à M. Seeuws que l'objectif ne sera pas atteint en ce qui concerne la deuxième phase, non par notre faute, mais du fait que les organisations syndicales ont donné la préférence à une pratique disons plus réaliste que la grande théorie du partage du travail, avec la limitation absolue des heures supplémentaires. Il y a parfois loin de la coupe aux lèvres. Là, nous sommes quelque peu en difficulté, et, comme vous l'avez dit, monsieur Seeuws, nous n'atteindrons pas le nombre de recrutements souhaité, puisque les économies prévues grâce à la suppression des heures supplémentaires ne seront pas totalement réalisées.

De heer Seeuws. — Mijnheer de minister, men spreekt altijd van compensatie en van solidariteit. In alle voorstellen van deze regering echter komt het erop neer dat degenen die de laagste lonen ontvangen de grootste inspanningen moeten leveren. Iemand die bijvoorbeeld bij de posterijen als postman of hulp-bedienende part-time werkt komt zelfs na tien jaar dienst nog steeds niet boven het levensminimum.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Dat is een prangend probleem, vooral in het hoofdstedelijk gebied, waar postmannen uit verafgelegen gebieden moeten worden aangebracht, dikwijls in moeilijke omstandigheden, zodat het voor hen bijna niet meer de motie loont om voor enkele uren te komen werken wanneer zij geen aangepaste vergoeding krijgen. Ik ben een realist, mijnheer Seeuws.

Toen deze kwestie werd besproken door de regering heb ik voorgesteld dat de rijkere sectoren qua wedden en lonen een deel van de opbrengst van de loonmatiging zouden ter beschikking stellen van de armere sectoren. Dit voorstel is toen echter gestrand op een gebrek aan medewerking, niet van mijn collega's, maar van de degenen die de behartiging van de belangen van de betrokkenen op zich hadden genomen. Zelfs als men over de regies heen de rijkere sectoren daarbij wil betrekken, waar de salariale vervlakking aanleiding geeft tot een overschot, moeten wij vaststellen dat dit macro-economisch concept van de communicerende vaten geen resultaat geeft.

Ik vestig er nog uw aandacht op, mijnheer Seeuws, dat het niet zo slecht gaat met de eventuele veranderingen die aan de gang zijn in de terminals, waarop mevrouw D'Hondt heeft gealludeerd. Op het ogenblik zijn reeds acht bureau's per telex verbonden zijn. In oktober zullen er 50 terminals staan in een dertigtal bureau's. De postmaten

die in het kader van de begroting van 1982 werden gepland, zullen dit jaar zijn gerealiseerd en voor 1984 zijn er 28 nieuwe gepland; 1983 is dus tussen de mazen van het net gevallen.

De Belgische financiële markt is voor de helft in zogenaamde publieke handen. De concurrentie gaat dus niet alleen tussen BCH en de privé-banken, maar ook tussen BCH, het Gemeentekrediet en de Spaar- en Lijfrentekas, om maar enkele belangrijke instellingen te noemen.

Het project van koninklijk besluit in uitvoering van het fameuze koninklijk besluit nr. 182 is zo goed als klaar.

Mijnheer de Voorzitter, ik zal nu mijn antwoord op de vele vragen beëindigen. Mevrouw de staatssecretaris heeft immers reeds een uitvoerig antwoord verstrekt aan talrijke sprekers.

Het is goed dat wij bestendig afwegen — zoals ik bij mijn inleiding heb gezegd — waar wij juist de gepaste rol van de regien, van de bevoegde ministers en van het Parlement kunnen plaatsen. Het Parlement, dat is voor mij vandaag eens te meer gebleken, heeft een belangrijke rol te vervullen. Dank zij de talrijke parlementaire vragen, de pertinente interpellaties en het goed contact met de bevoegde commissies van Kamer en Senaat, is het Parlement als het ware de bestendige raad van beheer waaraan wij, afgevaardigde-beheerders, rekenschap moeten geven. Terzelfder tijd moet het Parlement echter aan deze afgevaardigde-beheerders een zekere autonomie en verantwoordelijkheid laten zodat zij hun beleid kunnen opbouwen.

Wij hebben hier te doen met levende organen. Deze regien zijn geen administraties; ze zijn als een bedrijf dat moet kunnen concurreren, commercieel zijn en renderen. Of dat rendement nu sociaal is, financieel of economisch, daarover wil ik het nu niet hebben. Zij moeten renderen voor de burgers voor wie ze werden geschapen. Dat is een bestendige uitdaging. Er moet worden gezocht, naar nieuwe markten, vooral voor de RTT, zoals hier werd onderstreept. Bij het zoeken naar nieuwe markten en mogelijkheden tot modernisering, mogen zij niet de elementaire zaken uit het oog verliezen, zij het op het vlak van de eenvoudige telefonie of de eenvoudige activiteiten van het postgeheel.

Ik meen, mijnheer de Voorzitter, dames en heren, dat mevrouw D'Hondt en ikzelf aan de Senaat, mede gezien de lange inleidende uiteenzetting die wij hebben gehouden, voldoende geantwoord hebben op de vele vragen die in de commissie en tijdens het openbare debat werden gesteld. Ik begrijp dat de oppositie niet altijd dezelfde wegen bewandelt, maar tenslotte zijn wij, hier in de Senaat allemaal beziel met dezelfde goede bedoelingen voor de *res publica*, de publieke zaak. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles de chacun des projets de loi.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene behandeling gesloten en gaan wij over tot het onderzoek van de artikelen van elk van de ontwerpen van wet.

PROJET DE LOI CONTENANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1983

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi contenant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de 1983.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor 1983.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis au voix et adoptés. (Voir document n° 5-XV-1, session 1982-1983, du Sénat, et document n° 4-XV-1, session 1982-1983, de la Chambre des représentants.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stuk nr. 5-XV-1, zitting 1982-1983, van de Senaat, en stuk nr. 4-XV-1, zitting 1982-1983, van de Kamer van volksvertegenwoordigers.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

*Crédits pour les dépenses courantes (titre I)
et pour les dépenses de capital (titre II)*

Article 1er. Il est ouvert pour les dépenses à charge du budget des Postes, Télégraphes et Téléphones et afférentes à l'année budgétaire 1983, des crédits s'élevant aux montants ci-après (en millions de francs) :

	Crédits
Dépenses courantes (titre I)	15 581,7
Dépenses de capital (titre II)	0,5

Ces crédits sont énumérés aux titres I et II du tableau annexé à la présente loi.

*Kredieten voor de lopende uitgaven (titel I)
en voor de kapitaaluitgaven (titel II)*

Artikel 1. Voor de uitgaven ten laste van de begroting van Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het begrotingsjaar 1983 worden kredieten geopend ten bedrage van (in miljoenen franken) :

	Kredieten
Lopende uitgaven (titel I)	15 581,7
Kapitaaluitgaven (titel II)	0,5

Die kredieten worden opgesomd onder de titels I en II van de bij deze wet gevoegde tabel.

— Adopté.

Aangenomen.

*Dispositions particulières
relatives aux dépenses courantes*

Art. 2. Par dérogation à l'article 15 de la loi organique de la Cour des comptes du 29 octobre 1846, des avances de fonds peuvent être consenties aux comptables extraordinaires du département pour un montant maximum de 3 000 000 de francs à l'effet de payer des créances concernant les frais de fonctionnement du cabinet du secrétaire aux PTT (section 11, art. 12.19).

Les dépenses payables sur ces avances de fonds ne peuvent excéder 100 000 francs.

*Bijzondere bepalingen
betreffende de lopende uitgaven*

Art. 2. Bij afwijking van artikel 15 van de organieke wet op het Rekenhof van 29 oktober 1846, mogen aan de buitengewone rekenplichtigen van het departement voorschotten verleend worden tot een maximumbedrag van 3 000 000 frank met het oog op de betaling van schuldvorderingen in verband met de werkingskosten van het kabinet van de staatssecretaris voor PTT (sectie 11, art. 12.19).

De uitgaven betaalbaar op deze voorschotten mogen 100 000 frank niet overschrijden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Le ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones est autorisé à accorder des indemnités ou des secours, dans les conditions qu'il déterminera, à d'anciens agents pensionnés ou non par suite d'accident en service ou d'accident du travail pour raisons de santé, à l'effet de ne pas les traiter moins favorablement

que les ouvriers se trouvant dans des conditions semblables, et ce nonobstant les dispositions de la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles.

Art. 3. De minister van Verkeerswezen en van Posterijen, Telegrafie en Telefonie wordt ertoe gemachtigd, vergoedingen of hulp gelden te verlenen onder de voorwaarden die hij zal vaststellen, aan gewezen personeelsleden al of niet gepensioneerd tengevolge van dienst- of arbeidsongeval of om gezondheidsredenen, om deze niet minder gunstig te behandelen dan de werklieden die zich in gelijkaardige voorwaarden bevinden, en zulks niettegenstaande de bepalingen van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke pensioenen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Par dérogation aux dispositions des articles 5, 17 et 18 de la loi du 28 juin 1963, modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le crédit non dissocié du titre I — secteur 11 — article 33.01, peut être utilisé pour le paiement de dépenses provenant d'années antérieures.

Art. 4. Bij afwijking van de beschikkingen van de artikelen 5, 17 en 18 van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, mag het niet-gesplitste krediet van titel I — sectie 11 — artikel 33.01 worden aangewend tot het vereffenen van uitgaven ontstaan tijdens vroegere jaren.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE IV. — Section particulière

Art. 5. Les opérations effectuées sur les fonds spéciaux figurant au titre IV du tableau joint à la présente loi sont évaluées à 14 169 100 000 francs pour les recettes et à 14 169 100 000 francs pour les dépenses.

TITRE IV. — Afzonderlijke sectie

Art. 5. De verrichtingen op de speciale fondsen die voorkomen in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet worden geraamd op 14 169 100 000 frank voor de ontvangsten en op 14 169 100 000 frank voor de uitgaven.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 6. Le mode de disposition des avoirs mentionnés aux fonds inscrits au titre IV du tableau joint à la présente loi est indiqué en regard du numéro de l'article.

Les fonds et comptes sur lesquels il est disposé directement par les comptables qui ont opéré les recettes sont désignés par l'indice C.

Art. 6. De wijze van beschikking over het tegoed vermeld voor de fondsen ingeschreven in titel IV van de tabel gevoegd bij deze wet, wordt aangeduid naast het nummer van het artikel.

De fondsen en rekeningen waarop rechtstreeks wordt beschikt door de rekenplichtigen die de ontvangsten hebben gedaan, worden door het teken C aangeduid.

— Adopté.

Aangenomen.

TITRE VII. — Organismes d'intérêt public

Art. 7. Est approuvé le budget de la Régie des Télégraphes et des Téléphones de l'année 1983 annexé à la présente loi.

Ce budget s'élève pour les recettes à 120 443 190 000 francs et pour les dépenses à 120 326 702 000 francs, non compris les opérations sur fonds de tiers.

Il comporte à l'article 12 « Travaux d'établissement confiés à des tiers » des crédits d'engagement pour un montant de 15 000 000 000 de francs.

Les recettes sur fonds de tiers sont évaluées à 16 363 033 000 francs et les dépenses sur fonds de tiers à 16 047 287 000 francs.

Les dotations au profit des fonds sont prévues comme suit :

1° Pour les fonds de renouvellement et d'amortissement : 12 193 862 000 francs;

2° Pour le fonds d'assurance : 250 000 000 de francs.

La Régie des Télégraphes et des Téléphones est autorisé à utiliser les disponibilités du fonds de renouvellement et d'amortissement ainsi que du fonds d'assurance pour les travaux de premier établissement et pour le remboursement d'emprunts.

TITEL VII. — *Instellingen van openbaar nut*

Art. 7. Wordt goedgekeurd de bij deze wet gevoegde begroting voor het jaar 1983 van de Regie van Telegrafie et Telefonie.

Deze begroting belooft 120 443 190 000 frank voor de ontvangsten en 120 326 702 000 frank voor de uitgaven, de verrichtingen op fondsen van derden niet inbegrepen.

Zij bevat voor het artikel 12 « Werken van oprichting aan derden toevertrouwd » vastleggingskredieten voor een bedrag van 15 000 000 000 frank.

De ontvangsten op fondsen van derden worden geraamd op 16 363 033 000 frank en de uitgaven op fondsen van derden op 16 047 287 000 frank.

De dotaties ten bate van de fondsen worden voorzien als volgt :

1° Voor het vernieuwings- en afschrijvingsfonds : 12 193 862 000 frank;

2° Voor het verzekeringsfonds : 250 000 000 frank.

De Regie van Telegrafie et Telefonie wordt ertoe gemachtigd de beschikbare gelden van het vernieuwings- en afschrijvingsfonds alsmede van het verzekeringsfonds aan te wenden voor de werken van oprichting en voor de terugbetaling van leningen.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 8. Est approuvé le budget de la Régie des Postes de l'année 1983 annexé à la présente loi.

Ce budget s'élève pour les recettes à 40 110 718 000 francs et pour les dépenses à 40 110 371 000 francs, non compris les opérations sur fonds de tiers.

Il comporte à l'article 12 « Dépenses » des crédits d'engagement pour un montant de 1 037 900 000 francs.

Les opérations sur fonds de tiers sont évaluées à 16 314 824 000 000 de francs pour les recettes et à 16 336 634 000 000 de francs pour les dépenses.

Le prélèvement au profit du fonds d'assurance est fixé à 190 003 000 francs.

Art. 8. Wordt goedgekeurd de bij deze wet gevoegde begroting voor het jaar 1983 van de Regie der Posterijen.

Deze begroting belooft 40 110 718 000 frank voor de ontvangsten en 40 110 371 000 frank voor de uitgaven, de verrichtingen op fondsen van derden niet inbegrepen.

Zij bevat op het artikel 12 « Uitgaven » vastleggingskredieten voor een bedrag van 1 037 900 000 frank.

De verrichtingen op fondsen van derden geraamd op 16 314 824 000 000 frank voor de ontvangsten en op 16 336 634 000 000 frank voor de uitgaven.

De afneming ten bate van het verzekeringsfonds wordt vastgesteld op 190 003 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1982-1983
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1982-1983

Art. 9. La Régie des Postes est autorisée à conserver dans l'encaisse de ses comptables, comme avance sur titres, le montant des traitements, allocations et indemnités payés fin décembre 1983 à son personnel pour le mois de janvier 1984.

Art. 9. De Regie der Posterijen is ertoe gemachtigd de op eind december 1983 aan haar personeel voor januari 1984 uitbetaalde wedden, toelagen en vergoedingen in het kasbedrag van haar rekenplichtigen, als voorschot op titels, te bewaren.

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1982

Discussion et vote des articles

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1982

Beraadslaging en stemming over de artikelen

M. le Président. — Nous passons à l'examen des articles du projet de loi ajustant le budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de 1982.

Wij gaan over tot het onderzoek van de artikelen van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van Posterijen, Telegrafie et Telefonie voor 1982.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir document n° 5-XV-1, session 1982-1983, de la Chambre des représentants.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stuk nr. 5-XV-1, zitting 1982-1983, van de Kamer van volksvertegenwoordigers.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten ingeschreven onder de titel I — lopende uitgaven en onder de titel II — kapitaaluitgaven van de begroting van Posterijen, Telegrafie et Telefonie voor het begrotingsjaar 1982, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken) :

Aanpassingen	Kredieten
TITEL I	—
<i>Lopende uitgaven</i>	
Bijkredieten voor het lopend jaar	4,3
Verminderings	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	1 052,3
TITEL II	
<i>Kapitaaluitgaven</i>	
Bijkredieten voor het lopend jaar	—
Verminderings	—
Bijkredieten voor vroegere jaren	1 050,0

I. Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes et au titre II — dépenses de capital du budget des Postes, Télégraphes et Téléphones de l'année budgétaire 1982 sont ajustés suivant les

données détaillées du tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs):

	Crédits
Ajustements	—
TITRE I	
<i>Dépenses courantes</i>	
Crédits supplémentaires de l'année courante . . .	4,3
Réductions	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	1 052,3
TITRE II	
<i>Dépenses de capital</i>	
Crédits supplémentaires de l'année courante . . .	—
Réductions	—
Crédits supplémentaires pour années antérieures	1 050,0
— Aangenen.	
Adopté.	

II. Diverse bepalingen

Art. 2. De wedde van de heer Boyen G.J., wiens overplaatsing naar het algemeen beheer van de Regie der Posterijen om er de functie van conservator van het Postmuseum waar te nemen vernietigd werd bij arrest nr. 21326 uitgesproken door de Raad van State op 1 juli 1981, wordt behouden voor de periode van 1 februari 1977 tot 30 juni 1981.

II. Dispositions diverses

Art. 2. Le traitement de M. Boyen G.J., dont la mutation à l'administration générale de la Régie des Postes en vue d'y exercer la fonction de conservateur du Musée postal, a été annulée par l'arrêt n° 21326 prononcé le 1er juillet 1981 par le Conseil d'Etat, est maintenu pour la période du 1er février 1977 au 30 juin 1981.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 3. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

Art. 3. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

— Aangenen.

Adopté.

Art. 4. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

Art. 4. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

— Aangenen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 10 OKTOBER 1978 HOUDENDE VASTSTELLING VAN EEN BELGISCHE VISSERIJZONE

Algemene beraadslaging en stemming over de artikelen

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 10 OCTOBRE 1978 PORTANT ETABLISSEMENT D'UNE ZONE DE PECHE DE LA BELGIQUE

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 10 oktober 1978 houdende vaststelling van een Belgische visserijzone.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la loi du 10 octobre 1978 portant établissement d'une zone de pêche de la Belgique.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Claeys, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 10 oktober 1978 houdende vaststelling van een Belgische visserijzone ons overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers werd eenparig door uw commissie voor de Infrastructuur aangenomen.

Het ontwerp beoogt de uitbreiding van de bevoegdheid van de waterschouten en hun agenten. In voornoemde wet werd hun immers geen bevoegdheid toegewezen om aan het toezicht mede te werken in de Belgische visserijzone. Aangezien het tot de natuurlijke opdracht behoort voor de waterschouten, de algemene politie op de zeewateren uit te oefenen, is het aangewezen hun eveneens de bevoegdheid toe te wijzen op de Belgische visserijzone.

Er werden aan de minister van Verkeerswezen vragen gesteld over het schema van de wateren onder Belgische rechtsbevoegdheid, bijlage aan het verslag van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

De minister verduidelijkte het verschil als volgt:

a) Driemijlenzone of territoriale wateren: deze zone maakt integraal deel uit van het Belgisch grondgebied. De Belgische jurisdictie, verkeer en zeevisserij, is er integraal van kracht voor alle scheepvaart;

b) Twaalfmijlenzone of de kustwateren, met inbegrip van de territoriale wateren: voorbehouden viszone voor de Belgische en EEG-schepen, mits zekere regelen ter bescherming van de visbroedplaatsen in acht worden genomen;

c) Belgische visserijzone: is gelimiteerd tengevolge van de gelijkaardige visserijzones van onze EEG-buurlanden en ligt volledig buiten de territoriale zee. De maatregelen inzake visvangst zijn er veel ruimer.

Er werd ook een vraag gesteld over de bevoegdheidsverdeling tussen verschillende ministeriële departementen. Deze kunnen als volgt worden samengevat: de visserijbevoegdheid ligt bij het departement van Landbouw. De diensten van de ministers van Verkeerswezen, zeevaartpolitie, en Landsverdediging, visserijmachtschepen, treden op als uitvoeringsdiensten.

Tenslotte vestigde een lid nog de aandacht op de vissstroperij door zogenoemde sportvissers.

Namens uw commissie nodigen wij de Senaat uit dit ontwerp te willen goedkeuren. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Croo.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Posterijen, Telegrafie en Telefonie. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan deze algemene bespreking niet laten voorbijgaan zonder de rapporteur en de leden van de commissie te danken.

M. le Président. — Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Vraagt niemand het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de behandeling van de artikelen van het ontwerp van wet.

Artikel één luidt:

Artikel 1. Artikel 4, eerste lid, van de wet van 10 oktober 1978, houdende vaststelling van een Belgische visserijzone wordt door de volgende bepaling vervangen:

« Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, zijn de waterschouten en hun agenten, alsook de gezagvoerders van de visserijwachtschepen belast met het toezicht op de toepassing van deze wet. »

Article 1er. L'article 4, premier alinéa, de la loi du 10 octobre 1978 portant établissement d'une zone de pêche de la Belgique est remplacé par la disposition suivante:

« Sans préjudice des pouvoirs des officiers de police judiciaire, les commissaires maritimes et leurs agents, ainsi que les commandants

des navires garde-pêche, sont chargés de veiller à l'application de la présente loi. »

— Aangenomen.

Adopté.

Art. 2. Aan artikel 6 van dezelfde wet, waarvan de huidige tekst § 1 zal vormen, wordt een § 2 toegevoegd, luidend als volgt:

« § 2. Met dezelfde straffen wordt gestraft ieder die weigert te gehoorzamen aan de bevelen welke door de in artikel 4 bedoelde overheden krachtens deze wet of haar uitvoeringsbesluiten worden gegeven, zich tegen de uitoefening van hun opdracht verzet of deze belemmert. »

Art. 2. A l'article 6 de la même loi, dont le texte actuel formera le § 1er, il est ajouté un § 2 rédigé comme suit :

« § 2. Est punie des mêmes peines, toute personne qui refuse d'obéir aux ordres que les autorités visées à l'article 4 donnent en vertu de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution, qui s'oppose à l'exercice de leur mission, ou qui entrave celle-ci. »

— Aangenomen.

Adopté.

M. le Président. — Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen later over het ontwerp van wet in zijn geheel.

QUESTION ORALE DE MME SAIVE-BONIVER AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES ET AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DES POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, SUR « L'AMENAGEMENT D'UNE ROUTE A VOCATION INDUSTRIELLE DANS LA REGION SPADOISE »

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW SAIVE-BONIVER AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND EN AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, OVER « DE AANLEG VAN EEN WEG VOOR INDUSTRIELE DOELEINDEN IN DE OMSTREKEN VAN SPA »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Saive-Boniver au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes et au ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones, sur « l'aménagement d'une route à vocation industrielle dans la région spadoise ».

La parole est à Mme Saive.

Mme Saive-Boniver. — Monsieur le Président, messieurs les ministres, chers collègues, récemment, vous avez exposé votre projet de route industrielle à travers le bois de Staneux, dans la région de Spa.

Véritable catastrophe pour l'environnement et pour la région à vocation touristique, la construction de cette route, qui n'est pas reprise au plan de secteur, emprunterait un parcours situé en pleine zone forestière.

Pouvez-vous me faire connaître de quels éléments d'impact sur l'environnement vous disposez : études d'incidences, appréciations diverses ? Le projet a-t-il été soumis à l'avis de la commission Ecologie des Travaux publics ? Ne serait-il pas opportun que des travaux d'une telle ampleur soient systématiquement précédés d'une étude d'incidences, permettant l'évaluation et la discussion des alternatives éventuelles, notamment sur le plan énergétique et sur celui des coûts de maintenance ?

En outre, il semble bien que l'étude de projets alternatifs, en particulier la « solution ferroviaire » n'ait pas été poussée bien loin. Des conversations seraient d'ailleurs en cours entre la SNCB et la société Spa Monopole. Voudriez-vous bien me faire connaître l'état d'avancement de ces tractations, et quels sont les éléments du dossier d'étude SNCB pour l'évacuation de la production de Spa Monopole par le chemin de fer ?

M. le Président. — La parole est à M. De Croo, ministre.

M. De Croo, ministre des Communications et des Postes, Télégraphes et Téléphones. — Monsieur le Président, début 1983,

après une étude préalable, menée conjointement par les *Nederlandse Spoorwegen*, la SNCB et Spa Monopole, fut déposé un rapport traitant de la possibilité, aux points de vue logistique et financier de transporter par chemin de fer les produits de Spa Monopole vers les Pays-Bas en passant par l'intermédiaire d'un centre de distribution.

C'est sur base de cette étude que la SNCB et les *Nederlandse Spoorwegen* ont, le 2 mai 1983, remis une offre de prix à Spa Monopole pour la relation Spa-Utrecht. Spa Monopole a enregistré cette offre et a, en outre, demandé un prix pour la relation Spa-Maastricht. La SNCB et les *Nederlandse Spoorwegen* procèdent actuellement au calcul de l'offre à remettre pour cette seconde relation.

A partir de ces informations, il appartient à Spa Monopole de décider s'il est justifié d'installer un centre de distribution au Pays-Bas. En cas de décision positive, ce centre de distribution serait fonctionnel à partir de septembre 1984 et les transports par chemin de fer pourraient débiter à cette date.

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, depuis de nombreuses années, un projet est à l'examen au sein du département des Travaux publics. De multiples projets ont d'ailleurs été élaborés en la matière.

Il est difficile d'admettre que la ville de Spa soit traversée toutes les deux minutes par un camion de fort tonnage. Pour remédier à pareille situation, une nouvelle route, qui existe toujours, a été construite il y a des années. Elle envoie tout le charroi sur les communes voisines et notamment sur celle de Theux.

Des accords sont enfin intervenus entre les trois communes intéressées. C'est pourquoi j'ai fait la déclaration en question en présence des bourgmestres et de l'ensemble du conseil communal lors d'une visite que j'ai effectuée à Spa.

Le projet emprunte le tracé de la promenade princesse Clémentine sur environ 1,5 kilomètre puis, passant au nord du golf, rejoint la route dans les environs de Balmoral.

Il a reçu l'accord des communes de Theux, Jalhay et Spa.

Actuellement, une demande d'accord sur le tracé effectivement non repris au plan de secteur, est soumise aux autorités régionales compétentes.

M. le ministre des Communications vient de vous répondre en ce qui concerne la recherche d'une solution avec les chemins de fer.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDEZANDE AAN DE EERSTE MINISTER OVER « DE SUBSIDIES AAN DE CENTRA VOOR INFORMATIEVERWERKING »

QUESTION ORALE DE M. VANDEZANDE AU PREMIER MINISTRE SUR « LA SUBSIDATION DES CENTRES DE TRAITEMENT D'INFORMATION »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Vandezande aan de Eerste minister over de subsidies aan de centra voor informatieverwerking.

Het woord is aan de heer Vandezande.

De heer Vandezande. — Mijnheer de Voorzitter, heren ministers, mijnheer de staatssecretaris, in de vorm van verenigingen zonder winstoogmerk werden een reeks centra voor informatieverwerking in het leven geroepen. Hoewel deze verenigingen de vorm van een VZW hebben aangenomen, toch dient te worden vastgesteld dat de overgrote meerderheid der stichters overheidspersonen, politici, intercommunales of steden en gemeenten zijn.

Mag ik van de geachte Eerste minister vernemen :

1. Of er een stimulans van zijn departement is uitgegaan om die regionale centra voor informatieverwerking in het leven te roepen;

2. Hoeveel subsidies elk van deze verenigingen heeft ontvangen van de verschillende departementen, vermits in de statuten van alle verenigingen geschreven staat dat de inkomsten der verenigingen onder andere bestaan uit overheidssubsidies ?

Aangezien de Eerste minister mij naar de andere ministers heeft verwezen, wat ik ook heb gedaan, werd mij door de verschillende ministers geantwoord, dat er geen subsidies werden verstrekt. Alleen de minister van Economische Zaken heeft op mijn vraag tot nog toe

niet geantwoord — vraag nr. 83, d.d. 24 maart 1983 — en, na een herinnering te hebben gestuurd — vraag nr. 102, d.d. 27 april 1983 — heeft hij evenmin op mijn vraag geantwoord.

Aangezien de regeringsleden, die er blijkbaar schijnen bij betrokken te zijn, niet antwoorden, ben ik zo vrij mij tot het hoofd van de regering te wenden, ten einde eindelijk een antwoord op mijn vraag te bekomen.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens, die zal antwoorden in de plaats van de Eerste minister.

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik excuseer mij voor de vertraging waarmee ik antwoord op de vraag van de geachte heer Vandezande.

Mijn medewerkers zeggen mij dat mijn departement wel heeft geantwoord maar dat deze brief, wellicht verzonden met de koerier van de tsaar, niet is toegekomen, wat in deze moderne tijd nog wel eens gebeurt.

De heer Vandezande. — En dat nadat wij de begroting van Posterijen hebben besproken!

De heer Eyskens, minister van Economische Zaken. — Ik laat het onderzoeken en ik hoop eerlang in de mogelijkheid te zijn het origineel, als wij het terugvinden, of een copie van mijn antwoord te kunnen bezorgen. Ik wanhoop niet dat wij daarin slagen.

Inmiddels kan ik u reeds een bondig mondeling antwoord verstrekken.

1° Het departement van Economische Zaken geeft geen subsidies of steun aan centra voor informatieverwerking;

2° Het departement zelf is uitgerust met twee dergelijke centra. Het ene is afgestemd op de werkzaamheden van het Nationaal Instituut voor de Statistiek en het tweede wordt gebruikt voor de eigen diensten van het departement buiten het Nis, maar dat is gedeeltelijk onderbezet en dat verricht ook werkzaamheden voor buitenstaanders-privé-gebruikers, tegen betaling.

In 1982 bedroegen de betalingen van privé-derdegebruikers 60 miljoen en in 1983, 35 miljoen.

De kredieten die zijn ingeschreven op mijn begroting voor de werking van deze centra belopen ongeveer 130 miljoen.

De computers die door mijn departement worden gebruikt, werden in het verleden meestal gehuurd, maar de jongste jaren werden er ook een aantal gekocht omdat zulks beterkoop uitvalt.

Dit zijn de gegevens die ik u mondeling kan verstrekken. Ik zal niet nalaten u ook een schriftelijk antwoord te geven indien ik erin slaag het origineel te bemachtigen, zoniet geef ik u een nieuw antwoord met vanzelfsprekend dezelfde gegevens.

INTERPELLATIE VAN DE HEER VAN IN TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN TOT DE STAATSECRETARIS VOOR ENERGIE EN VOOR MIDDENSTAND OVER «HET GASBEVOORRADINGSBELEID»

INTERPELLATION DE M. VAN IN AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES ET AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE ET AUX CLASSES MOYENNES SUR «LA POLITIQUE EN MATIERE DE FOURNITURES DE GAZ»

De Voorzitter. — Dames en heren, aan de orde is de interpellatie van de heer Van In tot de minister van Economische Zaken en tot de staatssecretaris voor Energie en voor Middenstand over «het gasbevoorradsingsbeleid».

Het woord is aan de interpellant.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, het is niet mijn taak vanavond noch als openbaar aanklager op te treden, noch binnen het raam van deze interpellatie veel cijfers of de namen van personen te gaan noemen. Ik heb mijzelf die beperking opgelegd en ik hoop dat de regering dit naar waarde zal schatten.

Het uitgangspunt van deze interpellatie is slechts één grote bekommerning, namelijk het lot van de modale verbruiker die, zoals de situatie op het ogenblik evolueert, totaal afhankelijk is, ofwel van een soms perfide reclame, verkeerde voorlichting, schuine voorstelling van feiten, ofwel het slachtoffer van ondoorzichtige prijsvorming en

in elk geval de gedupeerde van een falend beleid omdat, anders dan in het hoofd van de interpellatie staat aangegeven, de werkelijke bedoeling is, de vinger te leggen op het feit dat wij met onze gasbevoorrading staan voor een beleid op drift. Dat is dan nog zeer fatsoenlijk uitgedrukt.

Ik neem slechts één element van de daarnet gemotiveerde bekommerning. Thans worden wij in de gespecialiseerde pers opnieuw geconfronteerd met een verkoopspolitiek vanwege de aardgasleverancier die anno 1983 helemaal anders luidt dan deze uit het begin van de jaren 70.

Op het ogenblik wordt, allicht terecht, de nadruk erop gelegd dat men het gas constant kan leveren, dat het onmiddellijk beschikbaar is, dat de verbruiker geen voorraad moet aanleggen en dat hij, in de beste omstandigheden, geen bevoorradsingsproblemen zal hebben. Met andere woorden, de levering van het gas kadert in het ook door ons voorgestane rationeel energieverbruik. Men zal zich herinneren dat de klemtoon van de promotie voor de omschakeling tot het zogenaamde rijke gas en tot de grotere verkoop van gas in het begin van de jaren 70 helemaal anders lag.

De heer Bascour, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Het motief dat toen de modale verbruiker had om nieuwe toestellen te kopen, om zijn verwarmingsinstallatie aan te passen, met andere woorden om beduidende kosten te maken, was dat men gas zou kunnen leveren tegen de goedkoopste prijs.

Als ik, alleen maar bij wijze van samenvatting, de elementen bekijk die uit het energiedebat, zowel in de Kamer als in de Senaat zijn gebleken, dan kom ik tot een aantal algemene conclusies, bijvoorbeeld dat de politieke en economische risico's rond de gasbevoorrading talrijk zijn geworden en dat de toekomst voor de gasbevoorrading zorgwekkend blijkt.

Als ik dan de bijzondere uitgangspunten van de opties die zowel door de Kamer als door de Senaat in het kader van de energieopdrachten werden genomen samenvat, dan kom ik tot de volgende beschouwingen:

Ten eerste, dat wij moeten diversifiëren; ten tweede, dat het aanleggen van reserves nuttig of nodig is; ten derde, dat de infrastructuurwerken moeten worden voortgezet en dat er tenslotte nadelige contracten of contractverhoudingen bestaan.

Sta mij toe even bij deze vier punten stil te staan. Wat de diversificatie betreft, heeft niemand het uitgangspunt bestreden. Vermits ons land zelf nog nauwelijks een producent van gas is, de experimenten in verband met de ondergrondse vergassing buiten beschouwing latend, zijn wij afhankelijk van andere en zelfs potentiële leveranciers. Deze diversificatie moet daardoor aan een aantal normen beantwoorden. Er moet bijvoorbeeld een redelijke prijsvorming zijn en ook een verstandhouding met andere Europese afnemers. Ik zal daar straks meer over zeggen. Vervolgens moet er een stuk publieke voorlichting zijn.

De staatssecretaris heeft op een bepaald ogenblik, ter gelegenheid van het debat in de Senaat, gesproken over het oprichten van een speciale vereniging zonder winstbejag die zich uitsluitend zou bezighouden met de voorlichting van het publiek, ook nopens de vorming van de prijs van het aardgas.

Tenslotte moest er rekening worden gehouden met alle bestanddelen inzake de prijsvorming, met andere woorden, met de evolutie en de plaats van het aardgas op de internationale markt.

Het aanleggen van de reserves gebeurt als het ware geruisloos. Het feit dat men zich kan verlaten op een monopoliehouder, heeft het inderdaad mogelijk gemaakt dat aan de kust te Zeebrugge reeds een strategische reserve is opgebouwd. Hetzelfde gebeurt te Anderlues, te Ressaix en ondergronds te Loenhout. Het gaat hier om een reserve van 800 miljoen kubieke meter gas, die voor strategische of voor de beste verbruiksmomenten kan worden opgeslagen.

Zowel in de Kamer als in de Senaat heeft men geëist dat er met betrekking tot de voortzetting van infrastructuurwerken een voorkennis zou zijn van de uitvoeringsplannen en dat er als tegenwicht zou worden verzekerd dat ons land technologie zou kunnen verkopen aan de aardgasleverende landen en terzelfder tijd kunnen instaan voor de verkoop van materiaal.

Wat de nadelige contracten en contractverhoudingen betreft, stellen wij eens te meer vast dat de door Algerije voorgeschreven prijzen worden geweigerd én door Frankrijk én door Italië en door Spanje én door drie onafhankelijke Noord Amerikaanse gasleveringsmaatschappijen. Men is dus in de relatie met Algerije

duidelijk op het verkeerde pad. Ook het feit dat de gevraagde prijs afhankelijk is van een bepaald volume, ligt thans eveneens ter discussie.

Tenslotte, maar niet als onbelangrijkste punt, moet deze opgedrongen prijs worden vermeerderd met de kosten van het transport, van de hervergassing en van de afschrijving van de infrastructuur en moet er rekening worden gehouden met de dollarwaarde en met een korf gekozen uit de niet minstwaardige olieproducten.

Ik herhaal hier slechts de besluiten van het energiedebat. Deze reeks van vastellingen is op zichzelf reeds indrukwekkend genoeg om aan elk lid van de wetgevende vergaderingen stof genoeg te geven om waakzaam te blijven. Deze gegevens dagtekenen uit de periode tussen juni 1982 en februari 1983. De geschiedenis staat helaas niet stil en inmiddels hebben zich nieuwe feiten gereveleerd waar ik straks op terugkom.

Ik wil nog even aannemen dat deze slechte contractverhoudingen een paniecreactie zouden zijn geweest in plaats van een oordeelkundig aanpakken van de situatie. Zou het echter verantwoord zijn in deze contractverhoudingen zo paniekerig te reageren? Het antwoord is negatief. Uit vele rapporten hebben wij immers kunnen besluiten dat het fatale jaar 2020, waarin de aardgasreserves nagenoeg zouden zijn opgebruikt, niet bestaat.

Ik verwijs naar een document dat de staatssecretaris zeer goed kent, namelijk het *Le Monde*-dossier, verschenen in januari 1983, en waaruit blijkt dat in het jaar 2020, aangekondigd als fataal, slechts de helft van de op dit ogenblik gekende aardgasreserves zal zijn aangesproken. Met andere woorden, zelfs met een stijging van het verbruik, mag men de projectie in de tijd verdubbelen. Niet na 50 jaar, maar na 100 jaar zouden de aardgasreserves zijn uitgeput. In dit verband verwijs ik ook naar de energieconferentie van München waar men tot dezelfde conclusie kwam.

Afgezien van het feit dat de aardgasreserves klaarblijkelijk belangrijker en waardevoller zijn dan men zich eerst paniekerig had voorgesteld, komt men tot een andere vaststelling, namelijk dat ons land ligt op de kruising van minstens vier belangrijke aardgasroutes, de zeeroute nog buiten beschouwing gelaten.

Ik denk hierbij ten eerste, aan de Noordroute: Nederland-Noorwegen; ten tweede, aan de Oostroute: voortspruitende uit de onderhandelingen met de Sovjetunie; ten derde, aan de route naar het Zuiden, die over de Italiaanse laars wordt aangelegd en tenslotte aan de Zuidwestroute die slechts onlangs bleek te bestaan, maar die waarschijnlijk vlugger gerealiseerd zal worden dan vele dingen in ons land! Deze Zuidwestroute omvat Frankrijk, maar ook het Iberisch schiereiland omdat men van zins is op een tweede plaats, de Middellandse Zee met een pijplijn voor aardgas te overschrijden, zodat ook het Iberisch schiereiland in zijn totaliteit voor bevoorrading in aardgas wordt aangesloten. Ons land is dus het kruispunt van zeer belangrijke aardgasroutes en van vitaal belang zowel voor de eigen bevoorrading als voor die van de ons omringende landen en, zoals reeds eerder gezegd, zonder rekening te houden met het transport via methaantankers.

Men heeft gezegd — en terecht — als er een Europa bestaat, dat het ongetwijfeld is het Europa van het gas.

Afgezien van de twee bovengenoemde uitgangspunten — hogere reserves en de ligging van ons land in het kader van de aardgasbevoorrading — komen wij, ingevolge de gegevens van onze monopoliehouder, tot een derde vaststelling, namelijk dat het aardgasverbruik in dit land daalt. In 1981 deed zich slechts een kleine achteruitgang van 6 pct. Maar uit de thans gekende cijfers — en hierop werd gezinspeeld tijdens uw laatste persconferentie, mijnheer de staatssecretaris, — blijkt dat in 1982 het verbruik met niet minder dan 20 pct. is gedaald. Op een ogenblik dat men voor de afschrijving van bepaalde investeringen op een enorme stijging van het verbruik rekende, daalt dit met een vijfde. De prijzen zijn uiteraard niet verminderd. In 1979 bedroeg de BTW voor het particulier gasverbruik 6 pct. In 1980 werd deze gebracht op 16 pct. en in 1981 op 17 pct. Afgezien van deze niet-onbeduidende BTW-verhogingen — en ik vraag me af hoe deze verhoging gerechtvaardigd kan worden na een uiteenzetting als deze — stellen wij vast dat tussen 1979 en 1982 de index van de kleinhandelsprijzen steeg tot 121 pct., terwijl de indexprijs van het gas steeg tot 178 pct., en aan de verbruiker, door de invloed van de BTW-stijging, tot 207 pct.

Ik geef u slechts één referentiecijfer, dat iets hoger ligt dan de door mij geciteerde 207 pct., namelijk de index van de prijzen van de olie die tussen 1979 en 1982 zijn gestegen tot 225 pct. Men volgt als het ware de stijging van de olieprijs op de voet.

Verder gaande over deze prijszetting, maken wij volgende vaststellingen.

Ten eerste, zijn er vragen over de positie van het controlecomité nopens de prijsvorming van gas en elektriciteit. Natuurlijk heeft men daar met enig gejuich de terugkeer van het ABVV verwelkomd. De overeenkomst die ingevolge de werkzaamheden van dit fameuze controlecomité op 27 april 1983 is tot stand gekomen, geeft te denken, onder meer over het inzicht van het controlecomité op de prijsvorming zelf.

Er blijkt namelijk dat het mechanisme van de prijsvorming, plus de indexering, op basis van de aanbeveling van 20 april 1983 als volgt moet worden uitgelegd. Er wordt aanvaard dat de lasten van de leverancier andere dan de aanschaffingskosten, tussen november 1980 en december 1982, zijn verdubbeld. Als gevolg daarvan moest de prijs gevraagd vanwege de maatschappij die men kent, aan de distributiemaatschappijen en ook aan de verbruikers worden aangepast.

Dit zou betekenen dat, afgezien van alle elementen die de prijsvorming kunnen beïnvloeden, zoals de calorische waarde van het aardgas — de term G — en de prijs van het geleverde gas zelf, elke beoordelingsfout of elke beleidsfout onmiddellijk aan de verbruiker moet worden doorgerekend.

Men neemt voetstoots aan dat fouten in het beleid en in de beoordeling zomaar, zonder kritiek, geruisloos en zonder mogelijkheid van correctie aan de verbruiker moeten worden doorgerekend en dat deze aanrekening, de prijsvorming, als resultaat van deze beleidsfouten aan het controlecomité ontsnappen.

Als wij dan weten dat niettegenstaande de uitgangspunten hier uiteengezet, waaronder het verruimd internationaal aanbod, voor het aardgas uit Slochteren 184 frank per gigajoule werd betaald, voor het Noordzeegas, 195 frank, maar voor het gas geïmporteerd uit Algerije 271 frank ingevolge de reeds door mij geciteerde voorafgaande feiten. Die prijzen worden natuurlijk angstvallig verzweigd door de monopoliehouder en zij kunnen vandaag eventueel door de minister worden tegengesproken.

Het schijnt dat gas geleverd uit de Sovjetunie «slechts» 195 frank per gigajoule zou kosten, en dat is ook beduidend minder dan de prijs die wij aan Algerije moeten betalen.

Wie zal dat betalen? Aangezien hier geen staatswaarborg is waardoor de gemeenschap kan optreden in geval van in gebreke blijven van de maatschappij, zal dit uiteindelijk ten laste vallen van de kleine verbruiker. Het is daarom terecht, mijnheer de staatssecretaris, dat u, inhakend op een verklaring van het Internationaal Energieagentschap, hebt vastgesteld dat onze monopoliehouder verbonden is door gascontracten die niet meer kunnen worden te gelde gemaakt. De verplichtingen ten opzichte van de medecontractanten zijn van die aard dat zij, als wij eerlijk en objectief zijn, niet meer zouden mogen worden doorgerekend aan de kleine verbruiker.

De discussie die thans plaatsvindt in de commissie voor de Economische Zaken over de juridische verhoudingen van de monopoliehouder buiten beschouwing gelaten, kunnen wij op het ogenblik enkel vaststellen dat het aankoopbeleid van de monopoliehouder in diskrediet is gebracht en dat bijna alle aspecten van de contractuele verhoudingen met Algerije blijk geven van improvisatie en onvolledigheid en zeer grote financiële nadelen berokkenen aan de kleine verbruiker. Deze gegevens kunnen nog nauwelijks ongedaan worden gemaakt. Nochtans werd te zijner tijd de raad gegeven dat, indien landen overgaan tot het afsluiten van contracten, deze zeer soepel moeten zijn en moeten kunnen worden aangepast, zowel wat betreft de duur als wat betreft de prijs. De rigoureuze houding die de monopoliehouder zich ten nade van ons allen heeft aangemeten, is een aanfluting van de aanbeveling die ter zake werd gegeven.

Moet ik dan vanavond blijven stilstaan bij de olie-esbatterenten van deze monopoliehouder? Beleefdheidshalve zal ik dit niet doen.

Indien wij bij deze bespreking op de koop toe de miljardendans zouden betrekken die de olie-esbatterenten van onze monopoliehouder op verzoek van de regering, op verzoek van uw voorganger, mijnheer de staatssecretaris, heeft veroorzaakt; kunnen wij nog twee of drie interpellaties houden. Misschien krijgen wij daartoe later nog de gelegenheid.

Het is nu zover gekomen dat scheldpartijen zijn ontstaan tussen de regering enerzijds en de vertegenwoordigers van de monopoliehouder anderzijds. Men verwijt elkaar voor alles wat mooi en lelijk is. Men heeft zelfs het pseudo-gerechtigd apparaat ingeschakeld door het Hoog Comité van Toezicht te belasten met een onderzoek. Het mag

wel eens worden gezegd dat vraagtekens worden gezet achter de solvabiliteit van de monopoliehouder.

In het kader van dit alles kunnen wij slechts vaststellen dat wij, vertegenwoordigers van de kleine verbruikers, zullen opdraaien voor hogere aankooprijzen, hogere uitbatingskosten, hogere jaarlasten en hogere schadevergoedingen aan derden.

De kleine verbruiker heeft hier tegen geen enkel verweer. Hij kan zich niet verhalen op zijn distributiemaatschappij. Hij zal geen verweer vinden in de activiteiten van het controlecomité. En hoe zal hij verweer kunnen vinden in de houding van de regering waarvan zij tot nog toe blijk heeft gegeven? Bovendien kan de kleine verbruiker niet zomaar overschakelen op een andere energiebron.

De slogans die men de jongste tien jaar heeft gelanceerd waren bedrog. Zij beloofden een goedkoop verbruik, geen stockagekosten, vaste prijzen, beperkte investeringen en een lange afschrijvingsperiode. Ik meen dat bij dalend gasverbruik, hoofdzakelijk in hoofde van de industrie, de kleinverbruiker voor de zoveelste maal de hogere uitbatingskosten zal dragen.

Hier volgen dan, mijnheer de staatssecretaris, enkele specifieke vragen. Ik zal zo weinig mogelijk cijfers geven en geen namen noemen.

Eerste vraag: in welke mate is de regering bereid ten aanzien van de kleinverbruiker een minimale inspanning te doen om tegen zo vast mogelijke en zo ernstig mogelijke prijzen te leveren? Is men bereid om in de uiteindelijke gasprijzen aan de kleinverbruiker enkel rekening te houden met een korf van elementen die vreemd zijn aan de gemaakte fouten? Met andere woorden, kunnen er leveringsprijzen komen die vergelijkbaar zijn met deze van de Europese partners, zoals bepaald in de aanbeveling van 20 april 1983.

Tweede vraag: Is men bereid om elk samenstellend deel van de gasprijs te onderwerpen aan toezicht?

Derde vraag: Is men bereid om de geruisloosheid van de prijsaanpassingen ongedaan te maken en te zorgen voor een uitgebreide en volledige informatie en daarbij de distributiemaatschappijen die ter zake een grote verantwoordelijkheid hebben, in te schakelen?

Wij staan weliswaar voor de zomer, maar ik hoop dat wij van u, met het oog op de komende winter, vanavond een afdoend antwoord zullen krijgen. *(Applaus op de banken van de Volksunie.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Knoops.

De heer Knoops, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, en staatssecretaris voor Middenstand, toegevoegd aan de minister van Middenstand. — Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, uw interpellatie, mijnheer Van In, was zeer interessant. Inderdaad, het gasbevoorradingsbeleid heeft een grote plaats in ons energiebeleid ingenomen. Wij zijn na Holland, maar vóór veel Europese landen, grote verbruikers van aardgas.

De reserves van aardgas blijken veel groter te zijn dan enige jaren geleden werd vermoed. Dit is gebleken uit het systematisch onderzoek dat de jongste jaren werd verricht en dat niet alleen de bewezen geachte reserves omvat, maar nu ook de bijkomende potentiële reserves.

Je donne rapidement deux chiffres. Les réserves mondiales connues actuellement sont de l'ordre de 77 577 milliards de mètres cubes, les réserves potentielles étant de 188 594 milliards de mètres cubes.

Maar West-Europa beschikt slechts over vijf procent van de bewezen reserves en nauwelijks over drie procent van de potentiële reserves.

De interconnectie van de grote gaspijpleidingen is een reëel feit en wordt in grote mate gebruikt door de operatoren op de Europese markt om aan gasuitwisseling te doen.

En ce qui concerne l'infrastructure, il est un peu optimiste d'affirmer que l'expérience acquise en ce domaine et l'infrastructure existante en matière d'achat et de distribution, profitent au consommateur. Ce n'est malheureusement pas automatique. Le consommateur ne doit pas croire que, grâce à cette infrastructure, il pourra toujours bénéficier d'un prix plus favorable du gaz par rapport aux autres sources d'énergie. En effet, dans le prix du gaz intervient un facteur important: le prix d'achat, autrement dit le prix d'importation, puisque nous importons tout le gaz que nous consommons.

Après le premier choc pétrolier, nous avons développé considérablement notre consommation de gaz en provenance de notre voisin du nord, la Hollande. Mais le prix de ce gaz a été peu à peu relevé.

Avant de traiter des prix, je voudrais dire un mot des campagnes de promotion dont vous avez parlé.

A ma connaissance, l'Etat central et maintenant les régions n'ont jamais mené de telles campagnes. Cependant, il est exact que des distributeurs, regroupant à la fois des opérateurs privés et des pouvoirs publics, communaux en général, en ont organisé. Ils ont même accordé, et accordent aujourd'hui encore, des primes pour l'installation de nouveaux appareils.

Il convient de le rappeler, l'installation d'un nouvel appareil de chauffage, d'une nouvelle chaudière, représente en moyenne 30 p.c. d'économie, et constitue donc véritablement l'une des actions les plus directement efficaces d'utilisation rationnelle de l'énergie. Mais, me direz-vous, à quel prix le petit consommateur — vous avez insisté sur ce point et je vous comprends — paiera-t-il demain le gaz naturel après qu'on lui aura offert une prime ou qu'on l'aura encouragé à acheter une chaudière à gaz?

J'en viens à l'évolution des prix. Vous n'ignorez pas qu'on peut faire dire aux statistiques ce qu'on veut. Telle n'est nullement mon intention. Vous avez fait état de l'évolution à partir de 1979. Il conviendrait de la considérer sur une période plus longue.

Ma première comparaison est basée sur des données datant de 1970. Si l'indice de janvier 1970 est égal à 100, le tarif B du gaz naturel, pour le chauffage, est à l'indice 577,2 en 1982. En partant de la même base, le pétrole atteint l'indice 544,3 en 1982. Sur une période de treize ans, de 1970 à 1982, l'augmentation de prix du gaz naturel et du pétrole a donc été pratiquement similaire, légèrement inférieure pour le pétrole.

Si, pour l'année 1979, l'indice est égal à 100, il atteint, en 1982, 231,6 pour le gaz naturel et 211,8 pour le gasoil; nous constatons ici un écart un peu plus sensible en faveur du gasoil.

Si nous nous tournons parfois vers le passé, seul l'avenir, en somme, nous intéresse.

A notre connaissance, il n'est pas particulièrement encourageant en ce qui concerne le gaz naturel. Nous devons, en effet, recourir à des sources de production plus éloignées et plus coûteuses. Bien sûr, ce gaz riche, qui nous vient de Norvège ou d'Algérie, a un pouvoir calorifique plus élevé, mais cet avantage ne se retrouve pas dans le prix à la calorie.

A cet égard, je ne fais que rejoindre les constatations auxquelles vous vous êtes référé également et qui proviennent de l'étude très fouillée qui a été réalisée pour notre pays par l'Agence internationale de l'Energie.

Sur le plan du prix, je ne crois pas qu'on puisse être plus optimiste. Je crois même qu'on devrait se montrer plus réservé en ce qui concerne le gaz naturel par rapport au pétrole, au vu des chiffres dont je dispose. N'y voyez aucune intention ou désir de ma part de favoriser l'une ou l'autre source d'énergie.

J'en arrive aux problèmes particuliers que connaît la société Distrigaz.

Il y a tout d'abord le problème dont la presse a beaucoup parlé et dont vous avez fait état dans le résumé de votre interpellation mais que vous n'avez abordé que brièvement à la tribune: celui de l'activité pétrolière de Distrigaz. Cela sort du cadre de l'activité gazière et, dès lors, si vous le permettez, nous n'aborderons pas cet aspect qui est d'ailleurs bien connu.

Par contre, deux problèmes sont préoccupants et concernent l'activité gazière: D'une part, la diminution de consommation et, d'autre part, l'augmentation prévisible des coûts d'approvisionnement en raison du contrat Distrigaz-Sonatrach.

Au sujet de la diminution de consommation, celle-ci est évidente puisque, pour les années 1981 et 1982, elle a été de l'ordre de 25 p.c.; en chiffres ronds, nous sommes passés de 10,2 milliards de mètres cubes de consommation annuelle en 1980, à 7,8 milliards en 1982. Cette diminution de consommation du gaz est due à deux éléments.

Premièrement, la crise et les difficultés économiques qu'a connues notre pays ont eu pour conséquence que la consommation industrielle d'énergie — pas uniquement de gaz — a diminué.

Deuxième élément: de gros consommateurs industriels, en particulier, ont une souplesse leur permettant de passer d'une source d'énergie à une autre; citons le cas précis du passage de l'utilisation du gaz naturel à celle de fuel-oil lourd. En 1982, certains consommateurs dits «interruptibles» ont fait ce choix et sont retournés au fuel lourd, dont la calorie leur coûtait moins cher. En bons gestionnaires économiques, ces responsables industriels ont

donc abandonné, partiellement ou totalement, le gaz pour venir, ou généralement revenir au fuel-oil lourd.

Nous devons tenir compte de cet élément pour nos prévisions ultérieures de consommation de gaz. En effet, si cette dernière a augmenté dans notre pays par rapport au pétrole, spécialement après le premier choc pétrolier, c'était sans doute dû à la facilité d'utilisation du gaz naturel à partir du moment où l'infrastructure existait.

L'utilisateur ne doit pas constituer de réserve; c'est la société Distrigaz qui se charge des stocks et non l'utilisateur lui-même qui consomme le gaz au fur et à mesure. La consommation est également plus propre. Mais le gaz naturel avait surtout un avantage compétitif sur le plan du prix. Si je me réfère aux considérations que j'ai émises il y a quelques instants, nous ne devons plus nous attendre, dans les prochaines années, à ce caractère compétitif du prix du gaz.

Pour être très à l'aise, je pourrais vous dire que tous les contrats d'approvisionnement ont été signés avant moi, et que, donc, je pourrais m'en laver les mains. Ce ne serait pas là une attitude sage. En effet, il faut essayer de comprendre les difficultés devant lesquelles se sont trouvés les responsables successifs de notre politique énergétique.

En 1975, au moment de la signature du contrat de base avec la société algérienne Sonatrach, on prévoyait une certaine pénurie d'énergie à plus ou moins court terme. Dès lors, il a semblé sage aux responsables de différents pays, dont le nôtre, de chercher des approvisionnements plus importants et de les diversifier, d'autant plus que les pays producteurs et notre fournisseur, la Hollande, avaient tendance — cela s'est exprimé ensuite dans des déclarations publiques — à consacrer leurs réserves de gaz à leur utilisation propre.

Au cours de cette période — je ne me souviens pas exactement de l'année — les responsables hollandais ont annoncé de plus en plus clairement aux différents pays avec lesquels ils avaient traité, notamment l'Italie, l'Allemagne et la Belgique, qu'il ne fallait pas s'attendre à un renouvellement des contrats conclus avant le premier choc pétrolier, lorsque ceux-ci auraient été complètement exécutés.

C'est dans cet esprit que fut signé le contrat de 1975 qui a fait l'objet en 1978 d'un premier avenant sur lequel je ne reviendrai pas. Ce qui compte, c'est le deuxième avenant de 1981. Là, nous nous rapprochons de la situation actuelle. Il faut reconnaître que cet avenant d'avril 1981 est plus difficilement explicable sur le plan économique puisque nous avons signé, à l'époque, un contrat assez important portant sur des quantités de 2 milliards et demi de mètres cubes à partir de novembre 1982 jusqu'en 1985 et, ensuite, de 5 milliards de mètres cubes à partir de 1986. Ces commandes ont été passées sur base d'évaluations de consommation qui se sont révélées tout à fait inexactes.

On pourrait encore accepter certaines erreurs dans la prévision, mais le gouvernement de l'époque s'est aussi engagé sur un prix très élevé. A ce propos, il faut rappeler que la Commission des Communautés européennes, dès avril-mai 1981, a vivement critiqué cet accord, par la voix du vicomte Davignon, non pas en tant que citoyen de notre pays mais en sa qualité de membre de la Commission. Il est évidemment plus facile de critiquer plus tard, avec le recul du temps — ce n'est pas votre attitude, monsieur Van In, et je ne veux pas que vous pensiez que c'est la mienne —, mais M. Davignon a émis sa critique dès l'origine. Il estimait que cet accord n'était pas bon sur le plan économique et qu'il créerait finalement des difficultés sur le plan du coût de notre approvisionnement gazier en particulier et, vu la place du gaz dans notre approvisionnement énergétique, des problèmes concernant notre politique énergétique en général.

Depuis lors, nous avons des conversations pour mettre au point les modalités d'application de cet accord. Certes, un problème de quantité se pose. Nonobstant le fait qu'il y ait une indexation au panier de brut et que cette indexation entraîne une diminution du prix, celle-ci est malgré tout insuffisante étant donné qu'on se trouve dans la filière du gaz naturel liquéfié, assez coûteuse en raison tant des opérations nécessaires, au départ, pour la liquéfaction du gaz, effectuée en Algérie, que du coût du transport et de la regazéification dans notre pays.

Voilà donc comment se présente ce contrat. Malheureusement, la difficulté n'est toujours pas totalement résolue aujourd'hui. Il subsiste un problème, dont nous devons être conscients, dans le cadre de notre approvisionnement gazier. Nous espérons toutefois, grâce aux bonnes relations que nous entretenons avec le pays fournisseur, pouvoir trouver une solution.

Un mot enfin en ce qui concerne le monopole. Je me m'étendrai pas très longuement sur ce sujet puisque, comme vous l'avez dit, il est

actuellement en discussion en commission des Affaires économiques du Sénat.

Soyons clairs: la concession exclusive du transport par canalisation et du stockage souterrain du gaz naturel à l'intérieur de notre pays est maintenue dans le projet de loi soumis au Sénat.

M. Geldolf. — Sauf l'importation, que vous avez exclue du système actuel.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Non, je le répète, seule la concession exclusive de transport par canalisation et de stockage souterrain est maintenue. Je le confirme, il n'y a donc plus de monopole d'importation.

M. Geldolf. — Cela, c'est la fin de Distrigaz.

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Si une société qu'elle soit publique ou privée, ne peut se maintenir que par un monopole, nous devons véritablement nous demander s'il faut la maintenir ou non.

Inutile de vous dire que je ne partage aucunement votre point de vue. Ce que vous venez de dire est extrêmement grave quant à l'efficacité que vous semblez attribuer à l'organisation et aux services de ladite société.

Etant donné que le projet viendra, dans quelques jours, en discussion en séance publique au Sénat, nous pourrions rediscuter alors au sujet de ce monopole. Mais, en tout état de cause, l'activité de Distrigaz dans le domaine du stockage souterrain, où nous avons une connaissance technologique importante et intéressante — je me plais à rendre hommage aux efforts de nos ingénieurs et de tout le personnel de la société Distrigaz à cet égard —, est maintenue et la vie de la société n'est pas mise en danger.

En ce qui concerne l'importation, il est évident que, depuis 1969, il ne peut plus être instauré de nouveaux monopoles d'importation dans la Communauté. Cette interdiction nous a été rappelée par plusieurs lettres de la Communauté. La Cour de justice a jugé dans ce sens. Dès lors, si nous n'avions pas introduit devant les Chambres législatives une modification de l'article 181 de la loi du 8 août 1980, nous nous serions trouvés mis en accusation devant cette haute juridiction. Nous aurions donc été obligés, par les Communautés, de faire ce que nous proposons et qui me semble le meilleur pour l'économie de notre pays.

En conclusion, je suis d'accord avec l'interpellateur pour reconnaître que le prix du gaz a augmenté. Mais, si l'on se place sur une période assez longue, on constate que cette augmentation s'est faite dans la même mesure que celle de la source d'énergie qui reste la principale dans notre pays, le pétrole.

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

A l'avenir, et sous peine de voir sa consommation se réduire fortement, le prix du gaz naturel devra suivre le prix du pétrole avec les incertitudes que cela comporte.

M. Geldolf. — Les pétroliers sont dans la société!

M. Knoops, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Mais il serait très dangereux d'introduire dans notre politique énergétique, un nouveau facteur: celui de la subsideation.

Nous nous sommes, comme tous les gouvernements depuis le premier choc pétrolier, toujours refusé à subsidier les consommations énergétiques, contrairement à d'autres pays. De telles subsideations iraient manifestement à l'encontre d'un des objectifs principaux de notre politique énergétique, cité tant par la Chambre que par le Sénat, l'utilisation rationnelle de l'énergie.

Ce n'est pas par une subsideation, à quelque catégorie d'utilisateurs qu'elle s'adresse, que nous pourrions trouver la solution à nos problèmes énergétiques.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag fout bekennen in de zin dat ik mijn concrete vragen niet vooraf in de nota voor de minister heb opgenomen. Ik stel echter met spijt vast dat op die concrete vragen door de minister niet werd geantwoord.

Het is evident dat ik hier niet heb gepleit voor het subsidiëren van de levering van aardgas aan particulieren. Dat is het laatste wat mag worden verondersteld.

Ik veroorloof mij echter ten behoeve van de staatssecretaris de drie vragen die ik heb gesteld te herhalen.

Eerste vraag: De leveringsprijs moet vergelijkbaar zijn met de prijs voor de kleine verbruikers onder onze Europese partners. Om dat te bekomen moet alleen de korf van elementen die vreemd zijn aan de gemaakte fouten in aanmerking komen. Om het positief te stellen, wanneer een prijsvorming gebeurt ten behoeve van de kleine verbruiker, zou rigoureus het incalculeren van gemaakte fouten moeten worden geweerd. Dat is een verbintenis die door de staatssecretaris zou moeten worden aangegaan. De gemaakte fouten kunnen liggen wat de monopoliehouder betreft, zowel op het vlak van de bevoorrading in aardgas als op dit van de oliecontracten.

Tweede vraag: Men moet de moed hebben om het controlecomité te hervormen, niet door het ABVV met vliegend vaandel en slaande trom binnen te halen, maar door alle samenstellende elementen van de gasprijs opnieuw te bespreken.

Derde vraag: Het is ook belangrijk dat de geruisloosheid waarmee prijsverhogingen worden gedaan, wordt opgeheven. Voor de kleine verbruiker volstaat niet het publiceren in het *Staatsblad* van een «waarde G» of van de indexen om hem te informeren over de prijswijzigingen.

Het is tenslotte belangrijk dat men zich ertoe verbindt om bij het vormen van de prijs een zekere stabiliteit na te streven, met andere woorden, dat ten minste voor een termijn van één jaar of anderhalf jaar de prijs wordt gehandhaafd, al was het maar om tegenover te komen aan de inspanningen die worden gevraagd inzake investeringen.

Op die vragen kreeg ik graag nog een duidelijk antwoord. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à Knoop, secrétaire d'Etat.

M. Knoop, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, et secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, adjoint au ministre des Classes moyennes. — Monsieur le Président, chers collègues, je crois, monsieur Van In, avoir répondu aux questions que vous avez posées mais peut-être pas dans la forme que vous eussiez désirée.

Il est évident que notre politique doit veiller à ce que les prix du gaz soient les mêmes, si possible inférieurs à ceux pratiqués par nos partenaires européens. C'est pourquoi il me paraît dangereux que quoi qu'il arrive, un monopole devrait être maintenu. C'est une attitude que je ne puis accepter.

Les erreurs commises tant au niveau économique qu'au niveau énergétique, si elles ne se paient pas toujours comptant, finiront en tout cas par se payer. Si une facture doit être établie, ce seront finalement les citoyens qui en feront les frais et plutôt les consommateurs que les contribuables, à mon avis. Aucun choix n'est possible dans ce domaine.

Je ne puis vous promettre que quelle que soit l'erreur commise, personne n'en fera les frais. En effet, à moins d'un miracle, je ne vois vraiment pas, monsieur le sénateur, qui accepterait dans un autre monde ou dans un autre pays de payer notre facture. Si vous connaissiez un volontaire pour le faire, il faudrait m'en informer.

En réponse à votre deuxième question, je puis vous dire que la réforme du Comité de contrôle est faite. Comme vous le savez sans doute, le syndicat socialiste, la FGVB, en fait partie à l'heure actuelle. Ce comité, vous ne l'ignorez pas, est compétent en matière de gaz.

Je dois avouer que votre troisième question n'a peut-être pas reçu la réponse que vous attendiez. J'ai observé un certain silence, face aux «fluctuations silencieuses» dont vous avez parlé.

Des informations plus complètes pourraient certes être fournies à cet égard. Par contre, il me paraît malheureusement impossible, pour un pays consommateur et non producteur comme le nôtre, dépendant de l'étranger, de promettre la stabilité des prix que vous réclamez. Personnellement, je souhaiterais qu'il puisse en être ainsi, mais je me trouve dans l'impossibilité de répondre à votre souhait.

De Voorzitter. — Tot besluit van deze interpellatie heb ik twee moties ontvangen.

De eerste, ingediend door de heren Van Ooteghem en de Bruyne, luidt:

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Van In over «het gasbevoorradingsbeleid» en het antwoord van de staatssecretaris voor Energie,

Stelt vast dat grote vergissingen en beleidsfouten werden begaan op het gebied van de gasbevoorrading van ons land,

Is van mening dat de verbruiker hiervan niet de gevolgen mag dragen en dat hem aardgas moet worden geleverd tegen prijzen die vergelijkbaar zijn met die van onze buurlanden,

Eist bovendien meer democratische controle en volledige informatie over de totstandkoming van de gasprijs.»

Le second, déposé par MM. Claeys, Bock, Noerens et Van Herreweghe, est rédigé comme suit:

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Van In et la réponse du secrétaire d'Etat à l'Energie.

Passe à l'ordre du jour.»

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Van In en het antwoord van de staatssecretaris voor Energie,

Gaat over tot de orde van de dag.»

Wij stemmen later over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Il sera procédé ultérieurement sur l'ordre du jour pur et simple qui a la priorité.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

INTERPELLATION DE MME JORTAY-LEMAIRE AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS ET DES CLASSES MOYENNES SUR «LA POLITIQUE EN MATIERE D'AUTOROUTES»

INTERPELLATIE VAN MEVROUW JORTAY-LEMAIRE TOT DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN EN MIDDENSTAND OVER «HET BELEID INZAKE AUTOWEGEN»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de Mme Jortay au ministre des Travaux publics et des Classes moyennes sur la politique en matière d'autoroutes.

La parole est à l'interpellateur.

Mme Jortay-Lemaire. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, mesdames, messieurs, en février 1982, à la question écrite d'un honorable membre, vous répondiez, monsieur le ministre, que 190 kilomètres d'autoroutes étaient en construction et que 295 kilomètres étaient au stade du projet.

Plus tard, en octobre 1982, lors de votre exposé à la commission de l'Infrastructure de la Chambre, vous définissiez le programme de base de votre politique routière, à savoir l'achèvement des grands projets, et vous mettiez un point d'honneur à parler de la modernisation du réseau existant.

On peut se réjouir de cette déclaration mais dois-je vous faire remarquer, monsieur le ministre, qu'elle est en contradiction avec la réponse écrite du mois de février?

En effet, l'autoroute A8, par exemple, figure parmi les autoroutes en projet mais ne relève pas, d'après vos déclarations d'octobre, du secteur de l'achèvement des grands projets.

Quelles sont donc vos intentions exactes?

Où en sont les fameux projets de plan triennal et de plan décennal qui devaient nous aider à mieux comprendre vos intentions?

Vous plaidez, depuis votre entrée au gouvernement, la cause des économies. Si l'on sait que 295 kilomètres d'autoroutes sont en projet, ce qui représente un investissement de 60 milliards, votre cause n'est que parole d'autant plus que ces 60 milliards résulteront de produits d'emprunts qu'il faudra rembourser.

Par ailleurs, qu'entendez-vous exactement par modernisation du réseau existant? S'agit-il de l'entretien des voiries, de l'élargissement des routes, de mise à quatre voies de voiries à deux voies, de contournement? Réaliser une route reliant Spa monopole à l'autoroute A27, comme vous le proposez, relève-t-il de la

modernisation du réseau existant? J'aimerais avoir des éclaircissements à ce sujet.

Monsieur le ministre, comme vous, je suis soucieuse des économies que l'Etat doit faire. Dans ces conditions, ne serait-il pas opportun qu'on ralentisse considérablement les investissements dans ce secteur? Vous n'ignorez pas, monsieur le ministre, que notre pays dispose de 125 000 kilomètres de routes pour une superficie de 30 000 kilomètres carrés. Cela représente une densité de 4,10 kilomètres de routes par kilomètre carré de superficie.

C'est, et je le dis haut et fort, la densité la plus élevée du monde. Je citerai, à titre d'exemple, les densités de nos pays voisins: les Pays-Bas: 2,20; l'Allemagne: 1,96; la Suisse: 1,50; la France: 1,45; l'Italie: 0,97.

Certes, la situation géographique et la dispersion de l'habitat explique partiellement cette différence de densité, mais de là à en arriver au double! N'avons-nous pas déjà assez de routes dans notre pays et la surface bâtie n'est-elle pas reconnue comme une menace dans la gestion du réseau hydrographique?

Je sais, monsieur le ministre, que la route a apporté un certain progrès, quand ce n'est pas un progrès certain, que nos voitures sont nos libertés. Mais quel est le prix de cette liberté? Il est difficilement quantifiable si l'on tient compte des coûts dits sociaux.

Je pense aux personnes qui meurent chaque année sur nos routes, à la pollution qu'entraîne un usage abusif de la voiture individuelle, à l'engorgement des centres urbains et à la destruction de ceux-ci, à la dégradation de l'environnement rural, à la concurrence déloyale exercée par la route sur les transports publics.

Je sais également que la voiture individuelle est un apport pour l'Etat avec les accises et la TVA sur le carburant, la taxe de circulation, la TVA et les impôts à l'achat du véhicule, à la réparation, à l'entretien et à l'assurance.

Mais savez-vous ce que coûte la route à la collectivité? Certains se posent la question mais qui peut y répondre?

Je viens de parler des investissements à charge de l'Etat mais il y a aussi l'entretien de ces infrastructures, leur éclairage, et quel éclairage!

Les provinces et communes doivent aussi investir et entretenir. La sécurité est assurée par la gendarmerie nationale et par les polices communales. La réglementation dépend du ministère des Communications et des communes. Il y a en plus l'organisation des services de secours et du secteur maladie-invalidité. Il faut encore compter le personnel des administrations de l'Etat et des communes et les frais généraux qu'il engendre.

Tant que des comptes clairs et précis, comme ceux que la Société nationale des chemins de fer belges, n'auront pas été établis, je douterai que l'intervention de l'Etat au profit du transport public, rapportée au nombre de voyageur-km, ne soit pas plus faible que l'intervention de l'Etat au profit de la voiture individuelle.

Rentre-t-il dans vos intentions, monsieur le ministre, d'établir de pareils comptes avec votre collègue des Communications? C'est une suggestion que je vous fais.

C'est l'absence de tels comptes, monsieur le ministre, mes chers collègues, qui a permis au ministre des Communications, de sabrer dans les comptes clairs des sociétés de transport public, mettant en péril leur rôle de service.

Si le ministre des Communications, si soucieux de faire, lui aussi, des économies, savait ce que coûte la route à la collectivité, il n'aurait peut-être pas pris de telles dispositions.

Les compétences qui relèvent de votre ministère — en tout cas celles relatives aux routes et aux autoroutes — et de celui des Communications, traitent du même problème: le déplacement des choses et des personnes. Ne serait-il pas opportun, dans le présent souci d'économie et de logique plus globale, de créer un ministère unique?

Je voudrais maintenant revenir sur des questions plus précises concernant directement l'administration des routes.

Tout d'abord, je souhaiterais des éclaircissements quant aux normes utilisées actuellement pour les profils en travers des différents types de routes.

D'autre part, votre administration dispose maintenant d'un précieux outil: une méthode coût-bénéfice qui doit déterminer le programme des investissements prioritaires à réaliser.

Pour utiliser cet outil, il faut le faire avec un certain esprit. Un investissement public ne s'apprécie pas en fonction des dépenses et des recettes qu'il entraîne, comme pour un investissement privé, mais bien en fonction de l'intérêt de la collectivité.

Ainsi, sous la rubrique «coût», on oublie le manque à gagner certain et définitif dû aux expropriations des terres agricoles et forestières. De plus, dans la détermination des coûts de construction et d'entretien, on ne tiendra pas compte des coûts salariaux — en raison du taux de chômage élevé — qui, pourtant, constituent 40 p.c. environ du coût budgétaire moyen.

Les coûts et bénéfices d'un projet doivent s'apprécier en fonction du moment où ils apparaissent. C'est pourquoi il est nécessaire d'en connaître le taux d'actualisation, c'est-à-dire la compensation que la collectivité supporte pour différer les bénéfices d'un an.

Dans cette étude, le taux d'actualisation est de 4 p.c. et est porté ensuite à 8 p.c. pour vérifier quelle serait l'influence d'une telle majoration sur le classement des projets. En fait, il s'agit ici d'une décision d'orientation sans nul doute favorable à vos projets. En effet, on aurait pu tout aussi bien opter pour une décision inverse.

Quant aux coûts d'expropriations, si le taux d'actualisation est doublé, la rentabilité de tous les projets est réduite au tiers de celle obtenue par l'étude. Dans le cadre de l'expropriation des immeubles, on reprend les estimations des indemnités d'expropriations déjà faites. Cependant, on leur impute une réduction de 33 p.c. pour tenir compte des largesses consenties pour éviter les litiges.

Pour les coûts de construction, on prend en considération le coût social pour déterminer la valeur actuelle d'un projet, ce coût social étant calculé en prix corrigés qui reflètent mieux la valeur véritable des matériaux employés.

Le coût de la main-d'œuvre est considéré comme nul étant donné le taux de chômage élevé et n'entraîne donc pas d'obligation pour la collectivité à renoncer à produire dans un autre secteur. Pourtant, la composante salaire s'élève en moyenne à 40 p.c. du coût budgétaire, je l'ai signalé voici un instant.

Quant au coût d'entretien, comme pour le cas des coûts de construction, les travaux de construction font appel à une main-d'œuvre qui, à défaut, ne trouverait pas à s'employer ailleurs. Du point de vue de la collectivité, le coût de son affectation à l'entretien est donc également considéré comme nul. Cependant, on considère que ce coût social ne sera nul que les dix premières années, c'est-à-dire jusqu'en 1989.

Il faut aussi compter l'impact de la construction de nouveaux réseaux routiers, sur l'environnement, la qualité de la vie. Il n'est pas chiffré et n'entre donc pas en ligne de compte pour tous ces coûts.

Bref, monsieur le ministre, vous avez l'art de surestimer les coûts et de gonfler les bénéfices en termes de confort, de sécurité et de gain de temps. On prétend que le temps c'est de l'argent, mais permettez-moi d'en douter et de critiquer, à titre d'exemple, les arguments avancés en faveur de la construction d'une autoroute. Parlons de l'A8, par exemple.

En ce qui concerne le trafic, pour absorber l'excédent de véhicules prévu sur la nationale 8, il fallait construire une autoroute reliant Tournai à Bruxelles. Mais cette prévision est démentie par la réalité. En effet, selon les chiffres, le trafic sur la nationale 8 devrait être doublé pour atteindre sa capacité.

Seul Gaurain-Ramecroix connaît un problème de saturation locale occasionné par une proportion importante de camions. Mais encore ici, un aménagement local de la voirie suffirait, par exemple détourner une partie des poids lourds vers l'autoroute de Wallonie par une route industrielle reliant Gaurain-Ramecroix à cette autoroute.

La nationale 8, avec ses aménagements déjà effectués, est donc capable d'assurer le trafic actuel et futur. Au niveau du trafic, l'A8 ne se justifie absolument pas.

Parlons des arguments économiques.

Les défenseurs de l'A8 avancent comme second argument le développement économique du Hainaut occidental. Selon eux, l'A8 doit attirer de nouvelles entreprises aux abords de ses accès et favoriser ainsi un redémarrage économique. Mais des études récentes ont démontré qu'au contraire, une autoroute traversant une région défavorisée entraîne un bilan économique négatif pour cette région. En effet, les industriels installent leur entreprise dans une région en fonction de critères caractérisant l'économie régionale, par exemple

la possibilité de marché, de main-d'œuvre, et où l'autoroute intervient donc très peu. L'autoroute pourrait jouer un rôle si elle permettait une diminution du temps de déplacement; ce qui ne sera pas le cas avec l'A8.

De plus, si on veut améliorer l'accès aux entreprises et zonings industriels déjà installés, il vaudrait mieux améliorer la nationale 8, car ils en seront plus proches qu'ils ne le seront de l'A8.

De surcroît, n'oublions pas que nous sommes en période de crise et qu'il est donc illusoire de prétendre à la création de nouvelles entreprises. La preuve en est faite: le zoning industriel de Péruwelz situé en bordure de l'autoroute de Wallonie est pratiquement vide!

Venons-en aux effets sur l'agriculture.

La construction d'une autoroute implique des expropriations, des morcellements de terres et donc des difficultés pour exploiter les terres se trouvant de part et d'autre de l'autoroute, la perte de valeur des terrains, des chemins agricoles sectionnés et donc un accès difficile ou plus long.

Cela entraîne donc une perte de revenus pour les agriculteurs et une disparition des exploitations qui tombent sous le seuil de rentabilité.

Pour la partie du Hainaut occidental traversée par l'A8, la perte de terres agricoles entraînerait une suppression de 60 emplois agricoles et d'emplois dans les secteurs liés à l'agriculture.

L'A8 entraînera de profondes mutations dans la structure urbaine du Hainaut occidental.

En effet, certains petits centres villageois seront coupés d'une partie de la zone dont ils attirent la population. En pratique, cela se traduira par un accroissement des déplacements et des temps de parcours pour les habitants des zones coupées du centre ou par le choix d'un nouveau centre pour les achats courants.

D'un point de vue économique, l'effet sera nul au niveau de la région puisqu'on assistera seulement à des glissements d'achats et d'emplois de certaines communes vers d'autres; le total régional ne variera donc pas.

Le problème semble plus grave pour Tournai.

Tournai a atteint le niveau de ville moyenne. Elle permet de répondre aux besoins que de petites villes ne peuvent satisfaire: commerce et services variés représentant un nombre important d'emplois. Cependant, Bruxelles est capable de satisfaire les mêmes besoins et de plus possède les attraits d'une grande ville. Bruxelles est également un lieu d'emploi pour beaucoup de provinciaux.

Dans ces conditions, la liaison Tournai-Bruxelles ne peut être que défavorable pour Tournai. Les habitants du Hainaut occidental se rendront à Bruxelles au grand dam des commerçants de Tournai.

Ce phénomène entraîne des dommages pour la région. La perte de la clientèle à Tournai met en péril des commerces, des services et donc l'emploi. Tournai risque de perdre ses attributs de ville moyenne et les besoins auxquels elle répondait ne seront plus satisfaits qu'à Bruxelles.

On risque donc de se trouver dans la situation d'une région ne possédant plus de centre régional, mais dépendant totalement de grands centres urbains.

Donc, ici aussi, au niveau économique, l'A8 ne se justifie pas. Au contraire, elle augmentera la dépendance du Hainaut occidental et ainsi sa vulnérabilité économique.

Monsieur le ministre, il s'agit d'un exemple qu'on pourrait multiplier.

Mais réfléchissons à cette politique d'extension du réseau routier qui repose vraisemblablement sur l'idée que plus un pays possède un réseau de communications dense, plus il est prospère et mieux il pourra se défendre en cas d'agression, des déplacements rapides devant permettre d'organiser une stratégie efficace.

Est-ce pour ces raisons, monsieur le ministre, que notre pays compte tant de routes inutilisées traversant des forêts? Est-ce pour cela que l'on contourne toutes les agglomérations, même celles à vocation touristique? Je pense au viaduc de Lompret qui a été abandonné il y a deux ans. Or, on construit actuellement un autre tronçon de route qui exigera la construction de ce viaduc. Est-ce pour cela qu'on remplace les routes en lacets qui suivent le cours des rivières, pour en faire des voies d'accès rectilignes? Est-ce que le but avoué de développer le tourisme et d'assurer la sécurité et le confort ne chacherait pas un investissement militaire important? A ce sujet, monsieur le ministre, dans quelle proportion intervient le ministre de la Défense nationale dans votre budget?

Mais je vais terminer mes questions car la politique de ce pays est si invraisemblable, si illogique, si simpliste que cela me gêne de faire remarquer que le grand défaut de nos dirigeants et, disons-le, de la grande majorité du pays, est le manque d'imagination. C'est si simple quand on dispose d'un budget important de faire de notre petit pays un vaste «plat de spaghetti» d'autoroutes. On reproduit, à des centaines d'exemplaires, deux ou trois schémas routiers sans tenir compte du terrain, du paysage ou de la réalité sociale. L'excuse du gouvernement: il faut maintenir l'emploi. Je dirais plutôt qu'il faut que les grandes entreprises amortissent leur matériel. Les grands groupes sont bien plus importants pour vous, monsieur le ministre, que la situation économique tragique où se débat notre pays. Quand on en est arrivé à ce point de non-retour, on sabre dans les dépenses, on va au plus urgent, on renonce aux travaux de prestige pour ne se consacrer qu'à la survie des personnes.

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics et des Classes moyennes. — Monsieur le Président, mesdames, messieurs, je suis quelque peu embarrassé par l'interpellation de Mme le sénateur Jortay car, à première vue, son exposé ne cadre pas avec ceux que j'entends ordinairement. Généralement, en effet, dans les deux Chambres, on me reproche violemment de n'avoir pas aidé à la construction de routes rectilignes, sans arbres, suffisamment larges pour que les accidents n'arrivent pas. J'entends aujourd'hui prôner une espèce de retour au Moyen Age avec des routes étroites, ombragées, comme elles l'étaient alors; c'était d'ailleurs très joli et je me suis laissé dire que cela permettait jadis aux armées de marcher à l'ombre! J'ai l'impression que l'armée est toujours très présente dans la construction des voiries. (*Sourires.*)

J'attire cependant l'attention de Mme Jortay sur le fait qu'il n'entre nullement dans mes intentions d'étendre le réseau routier au-delà des objectifs que se sont fixés mes prédécesseurs. Il s'agit purement et simplement de terminer un certain nombre de grands itinéraires dont la réalisation a été largement entamée et de rentabiliser au mieux les investissements déjà consentis.

L'objectif à atteindre est proche et les dernières adjudications auront lieu fin 1985. Lors de l'élaboration du programme triennal des investissements, programme qui doit être établi à la demande de M. le ministre du Budget et qui est déposé, certains ont évoqué leurs inquiétudes face à l'échéance des grands travaux routiers. Je ne puis que rappeler que, dans le domaine routier, les commandes publiques constituent actuellement le support essentiel de l'activité des entreprises.

J'ai déjà fait la démonstration que chaque milliard — je dis bien milliard — investi dans le domaine des grands travaux représentait en travail direct environ 750 à 780 emplois et pratiquement autant en travail indirect.

Je ne vois aucun inconvénient à ce que, d'ici à quelques années, on vise à la reconversion des entreprises. Le fait que vous m'ayez dit que seules m'intéressent les grandes entreprises me touche très peu. Il existe de grandes entreprises et il en existe de petites. Je vous rappelle que ce gouvernement a pris une circulaire dans le but de scinder les dossiers et de permettre aux petites entreprises, dont je suis aussi responsable comme ministre des Classes moyennes, d'accéder plus aisément au marché public. Mais il reste dix ans aux entreprises pour envisager leur reconversion. Si elles ne l'ont pas fait dans ce délai, on comptera à ce moment-là au moins 60 000 chômeurs de plus.

Par la même occasion, je voudrais mettre l'accent sur le problème de la modernisation du réseau. Qu'est-ce qu'une modernisation, avez-vous demandé. Elle consiste parfois tout simplement à poser un nouveau tapis. Mais ce nouveau tapis peut être une nouveauté technologique. Ainsi, on vient de trouver une formule qui englobe du caoutchouc dans le tarmac, de telle façon qu'est diminué de 7 décibels le bruit, qui résulte de la circulation. Cela évite la pose d'écrans antibruit qu'on me réclame de tous côtés, à cor et à cri. Autre exemple: on vient d'imaginer une nouvelle formule de béton pour voirie, dans lequel sont intégrés de tout légers fils d'acier, ce qui permet de réduire de 18 à 10 centimètres la couche de béton, tout en renforçant sa solidité, et cela pour un prix moindre.

Voilà ce que peut être la modernisation. Elle peut également consister en la suppression des ornières et de l'aquaplanage ou en l'augmentation du nombre des pistes cyclables. Elle peut aussi être le fait de permettre aux communes de poser des égouts sous certaines voiries le long desquelles se trouvent des maisons. La modernisation d'une voirie comporte de nombreux aspects.

Si vous estimez que les routes causent certains ennuis, j'en conviens avec vous. Mais, reconnaissez-le, ce n'est pas moi qui oblige les Belges à vivre au volant de leur voiture. Jusqu'à présent, tous ceux qui me font de tels reproches viennent généralement jusqu'à mon cabinet en voiture. Aucun d'entre eux ne vient à pied ou en métro !

Si ces voitures vont sur les routes, celles-ci doivent être en bon état. Dans le cas contraire, qui va-t-on encore critiquer, sinon le ministre des Travaux publics ?

Soyez-en assurée, je ne construis pas des routes pour le plaisir. Croyez-le, nous ne sommes pas des obsédés de la route. Mais, à certains endroits, il faut prévoir les dangers.

Il est exact que des enfants se font écraser en traversant la route. Et pourtant, les signaux de prudence sont de plus en plus nombreux. Ce sont parfois des automobilistes ayant eux-mêmes des enfants, qui vont en heurter d'autres, pour différentes raisons, et les enfants eux-mêmes sont parfois distraits. Tout cela n'entre pas ici en ligne de compte.

Je ne puis admettre que vous critiquiez l'étude baptisée « coût-bénéfice » qui a été faite, mais non à ma demande, et qui a répertorié un certain nombre de routes estimées nécessaires.

Une question se pose : Faut-il, oui ou non, que les Belges circulent ? Je voudrais bien savoir en quoi je fais une concurrence déloyale, avez-vous dit, à la Société nationale des chemins de fer. On pourrait en dire tout autant de celle-ci à l'égard des transporteurs routiers. Une fois que la route est faite, chacun est libre d'y circuler. Le seul problème est celui de la concurrence. Ne croyez donc pas que je m'acharne sur le ministre des Communications, pas plus que lui ne s'acharne sur le ministre des Travaux publics.

Tout ceci n'a pas un impact particulier sur l'objet dont nous avons à débattre.

Quels sont les projets non encore réalisés et pourtant programmés depuis fort longtemps, puisque certaines l'ont été déjà sous le règne de M. De Saeger ?

En voici la liste.

Il y a tout d'abord l'autoroute A19 entre Ypres et Furnes, programmée, mais dont la réalisation ne se fera probablement pas. Elle est actuellement abandonnée. Peut-être un jour, dans dix ou vingt ans, sera-t-elle réalisée si la nécessité s'en fait sentir. Mais ce ne sera certainement pas par moi.

Il y a l'autoroute A8, dont vous avez parlé, entre Marcq et Hacquegnies, à laquelle je reviendrai dans un instant. C'est celle qui suscite le plus d'émulation et je suppose que c'est de là que viennent les pressions qui vous ont amenée à m'interpeller.

Il y a l'autoroute A12 entre Anvers et Bruxelles, particulièrement importante puisque, en plus des deux sens de circulation, elle comporte une bande d'autoroute restant à aménager au milieu. Il n'est pas question de mettre des plantations sur cette berme centrale ayant largeur d'autoroute, car un drainage spécial a été prévu en vue d'éviter des problèmes d'humidité sur les deux côtés. Planter au milieu risquerait de casser le système de drainage. Laissons donc les choses provisoirement en l'état, jusqu'au moment où des nécessités se feront sentir.

Le grand ring d'Anvers n'est pas non plus absolument nécessaire. Une décision récente a été prise de construire le Lievekenshoektunnel sous l'Escaut, pour dégorger certains ponts d'Anvers où passent jusqu'à nonante-cinq mille voitures par jour, en files de cinq à dix kilomètres aux heures de pointe. A la sortie de ce tunnel, qui va dégorger la rive gauche d'Anvers, il faudra construire une partie du grand ring pour relier cet ouvrage d'art aux autoroutes existantes.

Pour ce qui est des itinéraires E9 et E40, je suis parfaitement à l'aise. Ces autoroutes traversent ma région. C'est peut-être le seul endroit où l'unanimité des conseils communaux s'est faite en faveur de leur construction.

Il y a alors ce qu'on appelle « la liaison E5-E9 à Liège sur l'itinéraire E9 ». Il existe, près de la gare des Guillemins à Liège, une autoroute à vingt mètres de hauteur qui s'arrête « en tremplin de ski ». Il en est ainsi depuis dix ans et toute la circulation autoroutière doit emprunter la sortie précédente et toutes les petites voiries de Liège pour gagner le Sud du pays. C'est impensable !

Il y a, enfin, entre Francorchamps et Malmédy, l'autoroute A27 où subsiste un très grand viaduc sur l'Eau Rouge, car au-dessous, dans

la vallée se trouvent des sources d'eau carbo-gazeuse appartenant notamment à Spa Monopole.

Voilà le programme qui reste à réaliser. D'autres projets pourraient s'y ajouter, mais personnellement, j'attends de voir terminer les tronçons que je viens d'énumérer. Il en est beaucoup que je ne ferai pas.

Je n'ai rien à voir, madame, avec le département de la Défense nationale. Ne croyez pas que nous faisons des routes pour que les armées puissent y circuler : les gens de Bastogne ne souhaitent pas le passage des armées...

Vous avez dit qu'il existait des tronçons abandonnés ou fermés à la population. Il peut en être ainsi à certains endroits, lorsque la signalisation ou le marquage ne sont pas encore en place. L'Etat ayant été condamné pour avoir ouvert une autoroute sans que l'environnement ait été complètement achevé, il attend dorénavant, pour ouvrir l'autoroute à la circulation, que tout soit terminé.

On constate que certains tronçons ont été terminés plus vite que d'autres et que ceux qui les relient ne le sont pas. Il convient donc d'attendre.

Tous les tronçons achevés sont ouverts à la circulation. Un autre tronçon allant de Harzée à la Baraque Fraiture sur la route E9 sera prochainement ouvert. Il est important car il permettra aux usagers de ne plus emprunter une route aux mille tournants et de supprimer des risques importants d'accidents, même si l'autoroute est une voie plus rapide qu'une route de campagne.

Vous avez souligné que les voies traversaient souvent les forêts. C'est exact et, dans la mesure du possible, les auteurs de projets tâchent toujours d'éviter de traverser des zones boisées. Dans le temps, on contournait les forêts, même des parcelles peu importantes, mais actuellement on est contraint de les traverser. J'ai demandé à mon administration si, à son avis, l'environnement risquait d'en souffrir. Pour certaines autoroutes, c'est indispensable ; par contre, pour certaines routes, c'est ridicule.

L'autoroute A2 traverse 2 900 mètres de forêts. Sur l'autoroute E5, la traversée d'Aalter s'effectue sur 2 000 mètres. Par contre, pour aller de Namur à Neufchâteau, il faut traverser, sur une longueur de 13 kilomètres, la très belle forêt de Luchy. De Embourg à Aywaille et Werbomont, il y a 17 kilomètres de forêt à traverser. Ce sera encore le cas plus loin puisqu'on pénètre dans les Ardennes.

Permettez-moi de vous faire remarquer que rien ne nous empêche de reboiser. Moi qui vis en Ardenne, depuis ma naissance, j'ai tendance à suivre le maréchal Lyautey, qui déclarait : « Puisqu'il faut longtemps pour qu'un arbre pousse, plantons-les le plus vite possible ! »

Dès lors lorsque, pour une raison ou pour une autre, on a dû abattre des arbres, le reproche que pourrait nous être adressé serait de ne pas en replanter. Mais nous en replantons, évidemment pas aux abords des bandes de circulation, mais un peu plus loin.

On m'a suffisamment reproché d'avoir fait abattre des arbres pour les remplacer par des poteaux électriques contre lesquels les automobilistes risquent de se heurter.

Quelle est la solution actuellement adoptée ? Une berme de sécurité est prévue afin d'éviter les accidents.

Vous avez parlé des conséquences écologiques néfastes dues à l'extension de zones imperméables. Il est exact que la construction d'autoroutes, comme de routes d'ailleurs, peut poser de nombreux problèmes au niveau de l'environnement. On essaie de les résoudre et, à cet effet, une étude a été faite afin de déterminer comment rencontrer les objections que vous évoquez. On envisage notamment la création de bassins d'orage qui auront pour rôle de servir de réservoirs-tampons.

Je ne crois pas, madame, qu'on puisse adresser de tels reproches au département des Travaux publics car, dans ce domaine, il ne néglige aucune possibilité de recherche.

Je me souviens avoir, en 1976, installé une commission d'écologie pour les grandes infrastructures des Travaux publics. On a régionalisé l'environnement mais j'estime nécessaire de m'entourer de conseillers particulièrement compétents. Ils ont été soigneusement choisis et sont, pour la plupart, des professeurs d'université.

J'en reviens au problème qui fut sans doute à la base de votre demande d'interpellation, à savoir celui de l'A8.

Il ne s'indique pas de polémiquer une fois de plus sur ce sujet. Vous savez aussi bien que moi que la population est partagée en deux clans antagonistes, l'un demandant la construction de l'A8, l'autre s'y opposant, mais on ne sait pas exactement quel est le clan dominant.

Ce sont généralement les habitants de Tournai, quoi qu'on en pense, qui demandent la réalisation de cette autoroute et ceux de la région située entre Marcq et Hacquegnies qui s'y opposent parce que l'A8 passerait à cet endroit.

Il y a quelque temps, une brigade s'est installée à côté de Marche-en-Famenne et de nombreuses pressions ont été exercées pour empêcher cette installation. Toutefois, ces pressions ont cessé à partir du moment où les expropriations ont été achevées. Par la suite, lorsqu'on demandait aux personnes expropriées si elles avaient fait une mauvaise affaire, elles reconnaissaient qu'au contraire, l'affaire avait été excellente, ce qui est généralement le cas lorsque l'Etat achète, car il paie très bien.

La première des différentes raisons qui ont conduit, il y a de nombreuses années, à la décision de construire cette voie, était la nécessité d'une liaison internationale rapide et moderne entre deux villes importantes d'Europe, à savoir Bruxelles et Lille.

La deuxième était la nécessité d'une liaison de même caractère entre le Hainaut occidental et Bruxelles. Tournai compte de nombreux magasins où l'on peut acheter les mêmes marchandises qu'à Bruxelles, et je ne puis imaginer que les Tournaisiens viendraient à Bruxelles faire leurs courses, mais cette liaison facilitera les déplacements des navetteurs.

Nécessité économique ensuite: les grands flux de trafic étant de nature à susciter la croissance régionale — ainsi qu'on peut le lire dans tous les livres —, il s'indique pour le Hainaut occidental d'être desservi par des voies de communication modernes.

Tournai pose un autre problème beaucoup plus important, celui du fleuve qu'il faudrait élargir. Pour le moment, on a placé des feux et installé un sens alternatif, mais la circulation sur l'Escaut ne peut se faire ainsi définitivement. Je ne dis pas que c'est moi qui trancherai la question, ni même mon premier successeur, mais, un jour ou l'autre, il faudra qu'on la tranche.

Une autre raison justifiant la réalisation de l'A8 est la nécessité de faciliter le trafic routier, ceci afin de décharger la route nationale 8 du trafic lourd et de diminuer, par la même occasion, le taux d'accidents sur cet itinéraire.

Actuellement, chaque fois qu'un accident se produit, on me demande d'installer des feux de signalisation à cet endroit. Certains voudraient aussi que je fasse mettre des cassis sur les routes pour freiner la vitesse des voitures. Je veux bien utiliser tous les systèmes, mais il faut reconnaître que ceux qui demandent des routes sont généralement des automobilistes, pères de famille, et que ce sont les mêmes qui, plus tard, se plaignent de la vitesse trop élevée, alors que ce sont eux qui roulent sur ces routes!

Je ne suis ni la gendarmerie ni la police locale, mais je ne vois aucun inconvénient à ce qu'on « flashe » les automobilistes qui commettent des infractions.

Quand on me dit qu'il y a 15 kilomètres de queue sur la route de Bruxelles à Ostende ou 5 kilomètres de queue à Aywaille, la chose me contrarie parce que c'est de ma responsabilité. Dans ce cas, j'envisage d'apporter des améliorations, qui avaient d'ailleurs été prévues par d'autres bien avant moi.

Si nous construisons des autoroutes, si nous effectuons des contournements de localités, ce n'est pas, croyez-le bien, pour le plaisir de faire passer des voitures à travers les champs plutôt que dans les villages, mais tout simplement parce que, à un moment donné, les gens qui résident en bordure de la route viennent nous supplier de supprimer cette circulation dans leur localité.

Avec l'accord de tout le monde, les communes et les régions, nous essayons de trouver le tracé le plus adéquat possible. Ce n'est pas du tout pour le plaisir qu'on améliore des carrefours, qu'on ouvre des pistes cyclables, qu'on essaie d'isoler les piétons des automobilistes ou des cyclistes; c'est dans un but de sécurité. En effet, nous sommes garants de la sécurité et nous devons en répondre.

Si, à un moment donné, on retourne à un autre mode de locomotion, peut-être que nos autoroutes ne seront plus nécessaires. Voici septante ans, notre réseau de chemin de fer était l'un des plus denses du monde. Or, pour une raison que j'ignore, sans doute pour plus de liberté, les gens ont abandonné le chemin de fer pour la route,

à tel point que la SNCB ferme des gares, qu'elle supprime même certaines lignes et qu'on revend les tracés construits à très grands frais voici cent ans. C'est l'évolution de la société. Dans cinquante ans, peut-être tout le monde voyagera-t-il en hélicoptère et les routes ne seront-elles plus guère nécessaires; en attendant, elles le demeurent aujourd'hui.

En ce qui concerne ce réseau, je vois l'achèvement des adjudications dans trois ans et celui des réalisations dans six ans.

M. le Président. — L'incident est clos.

INTERPELLATION DE M. JANDRAIN AU SECRETAIRE D'ETAT A LA SANTE PUBLIQUE ET A L'ENVIRONNEMENT SUR « LE SORT RESERVE AUX VICTIMES DE LA GUERRE »

INTERPELLATIE VAN DE HEER JANDRAIN TOT DE STAATS-SECRETARIS VOOR VOLKSGEZONDHEID EN LEEFMILIEU OVER « HET LOT DAT AAN DE OORLOGSSLACHTOFFERS BESCHOREN IS »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle l'interpellation de M. Jandrain au secrétaire d'Etat à la Santé publique et à l'Environnement sur « le sort réservé aux victimes de la guerre ».

La parole est à l'interpellateur.

M. Jandrain. — Monsieur le Président, chers collègues, ma brève intervention se limitera au sort que le gouvernement réserve aux victimes de la guerre.

Faut-il rappeler que, le 7 novembre 1975, le gouvernement de l'époque, présentant la même composition que celui d'aujourd'hui, a négocié une programmation du contentieux avec les associations patriotiques représentatives?

La concrétisation des mesures décidées pour les années 1983 et 1984 devait faire l'objet d'un projet de loi à soumettre au Parlement avant le 31 décembre 1982. Nous voici fin mai 1983; où en est ce projet de loi?

La lenteur apportée à accorder ce qu'on ose appeler de « nouveaux avantages » alors qu'il s'agit d'un dû depuis des années, énerve les quelque 300 000 familles de celles et ceux qui ont fait le sacrifice de leur jeunesse, de leur santé, de leur vie pour que nous vivions dans un pays libre et démocratique.

Certains membres du gouvernement, monsieur le ministre, par leurs propos, donnent l'impression qu'une politique gouvernementale de défi est organisée à l'égard des victimes militaires et civiles de la guerre. Est-ce aussi en cette matière, comme trop souvent aujourd'hui, parce que le plus grand nombre de bénéficiaires sont wallons? Sur 70 000 prisonniers de guerre ayant connu cinq années de captivité, 67 000 appartenaient à la communauté de langue française. Quand des hommes ont presté sept voire huit années, sans rémunération, quand les épouses, les veuves d'aujourd'hui ont dû vivre de leurs maigres ressources pendant l'occupation, il n'est pas décent, plus de quarante ans après les pénibles événements, de lanterner sur les justes réparations promises.

A ce retard mal ressenti s'ajoutent diverses mesures au sujet desquelles le Parlement devrait être éclairé.

Qu'en est-il d'un certain alignement des soins des invalides de guerre sur les Vipo de l'Inami?

Quel avenir réservez-vous à l'Institut national des invalides de guerre, les bruits les plus pessimistes circulent quant aux possibilités de cette institution de faire face à ses obligations légales?

Quelle est la teneur exacte d'un prélèvement envisagé sur les rentes et pensions des victimes de guerre? Ne s'agit-il pas là d'une fiscalisation déguisée des pensions de réparation?

Enfin, qu'advient-il de la loi du 6 juin 1981 qui accorde une pension aux veuves d'invalides devenues veuves postérieurement au 1er janvier 1982? Les veuves qui ont eu le malheur de perdre leurs conjoints plus tôt ne sont-elles pas aussi méritantes? Je répondrai qu'au contraire, elles le sont davantage ayant eu à subvenir aux charges de leur famille à un âge moins avancé, preuve de ce que l'invalidité contractée a raccourci la longévité de ceux qui étaient leur soutien.

Je crois, monsieur le ministre, que tous les parlementaires soucieux de voir le gouvernement respecter ses engagements vis-à-vis de ceux qui ont droit à autre chose que l'oubli de leurs sacrifices, attendent des réponses claires et précises aux questions posées.

Il y va de la crédibilité de l'Etat et de la confiance que les plus méritants de ses citoyens lui accorde.

M. le Président. — La parole est à M. Aerts, secrétaire d'Etat.

M. Aerts, staatssecretaris voor Volksgezondheid en Leefmilieu, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken. — Monsieur le Président, chers collègues, le gouvernement, en dépit des problèmes budgétaires du moment, a le souci de remplir intégralement les engagements conclus le 7 novembre 1975 lors de la signature du protocole d'accord entre le gouvernement et les associations patriotiques en vue du règlement du contentieux des victimes de la guerre.

La concrétisation des principales mesures décidées dans le cadre de la programmation des années 1983 et 1984 a fait l'objet d'un volumineux projet de loi global qui est actuellement examiné par la commission des Finances du Sénat.

Ce matin-même, il a été adopté en commission. Ce projet intéresse à la fois le secteur militaire et le secteur civil des victimes de la guerre.

Le gouvernement a le ferme espoir qu'il pourra être voté dans les deux Chambres avant les vacances parlementaires.

De toute façon, il faut relever que la date où la loi sera votée est sans incidence sur la date de prise de cours des mesures proposées.

Cela témoigne à mon estime de mauvais goût si l'honorable membre a voulu insinuer que le gouvernement veut désavantager certaines catégories de citoyens méritants de quelques communautés que ce soit. Je n'insiste pas là-dessus.

A mon grand regret, jusqu'à présent, il n'a pas été possible d'exécuter la mesure consistant à octroyer des soins médicaux gratuits aux anciens prisonniers de guerre ayant de 6 mois à 1 an de captivité. Personne ne connaît approximativement le coût estimatif de cette mesure par manque de données valables.

En ce qui concerne l'octroi de soins gratuits aux invalides de guerre par l'Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre, le gouvernement est préoccupé par un phénomène analogue à celui qui se manifeste dans le domaine du remboursement par l'Inami des soins de santé.

Suivant les renseignements qui m'ont été communiqués par l'Institut, le total des dépenses en matière de soins médicaux s'élevait pour l'année 1980 à 2 milliards 343 millions de francs, pour l'année 1982 ce montant s'est élevé à 3 milliards 380 millions de francs, c'est-à-dire un milliard de plus.

Les dépenses de remboursement des soins tant à l'Inami qu'à l'Institut national croissent de façon plus importante que l'ensemble des autres dépenses de l'Etat et en cette matière, l'accroissement des dépenses à charge de l'Institut est encore plus grand que celui des dépenses à charge de l'Inami. Ce problème inquiétant fait actuellement l'objet d'un examen au sein d'un groupe de travail où les associations patriotiques sont largement représentées.

En tout état de cause, le gouvernement a estimé que pour faire face dans l'immédiat aux difficultés budgétaires entraînées par l'accélération de la croissance des dépenses à l'Institut national, il devait trouver des ressources nouvelles. Il a pensé que dans ces temps difficiles où toutes les catégories de citoyens subissent le contre-coup de la crise des finances publiques, il pouvait faire appel également à la contribution des bénéficiaires actuels de l'action de l'Institut national en matière de soins gratuits.

C'est pourquoi dans le projet précité, il a été ajouté un article qui institue, sur les pensions d'invalidité de la guerre, une participation temporaire de solidarité en vue de contribuer au financement du régime de soins de santé réalisé par la loi du 1er juillet 1969 en faveur des invalides et des orphelins de guerre.

Cette participation peut atteindre au maximum deux tranches d'index et s'applique seulement à l'avenir, pour autant qu'il y ait augmentation de l'index de base pris en considération pour les paiements.

La durée temporaire de cette participation de solidarité est fonction de la situation financière de l'Institut national des invalides de guerre, anciens combattants et victimes de guerre.

Un paragraphe de la disposition prévoit expressément que le produit des participations de solidarité est versé au CCP de l'Institut national.

Le souci du gouvernement est de respecter le principe des soins médicaux gratuits dans le cadre des moyens financiers du pays. Pour ces raisons, une participation de solidarité est prévue, ce qui n'a rien à voir avec la fiscalisation des pensions de réparation, ce dont il n'a jamais été question.

Plus le conseil d'administration de l'Institut fera des efforts d'économies, moins le gouvernement devra recourir à d'autres mesures. Chacun comprendra aisément qu'un accroissement des dépenses d'un milliard sur 2 ans crée une situation intenable pour les finances publiques dans la situation actuelle.

En ce qui concerne les pensions de réversion des veuves d'invalides de guerre qui sont prévues pour l'avenir, je suppose que vous visez la loi du 4 juin 1982 réformant le régime des pensions des veuves de guerre. Il faut relever, tout d'abord, que cette loi concerne uniquement le secteur militaire et que son application dépend donc de mon collègue, M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Pensions.

Toutefois, comme le projet de loi de programmation dont il est question ci-dessus contient également des dispositions analogues à celles de la loi précitée du 4 juin 1982 en ce qui concerne les veuves des invalides civils de la guerre, je suis également sensibilisé aux problèmes de rétroactivité soulevés par l'honorable membre. Il s'agit là d'une matière technique longuement expliquée dans l'exposé des motifs du projet ayant donné lieu à la loi du 4 juin 1982 et dans les détails de laquelle il ne m'est pas possible d'entrer dans le cadre de cette interpellation.

Je voudrais seulement faire deux observations en réponse aux questions posées sur ce point par l'honorable membre : Premièrement, ce qui est ici en cause, c'est l'institution d'un nouveau système global visant l'ensemble des veuves et faisant entre elles une toute nouvelle répartition des bénéficiaires. Cela veut dire que ce nouveau système global est plus avantageux pour certaines veuves alors qu'il est moins avantageux pour les autres.

Ce nouveau système se veut mieux adapté à une époque plus éloignée de la guerre. Il en résulte que logiquement sur le plan technique, poser le problème de la rétroactivité des pensions de réversion, ce n'est pas seulement examiner le problème des veuves qui, dans l'ancien système, étaient défavorisées par rapport au nouveau système, mais c'est également examiner le problème des veuves qui, dans l'ancien système, étaient favorisées par rapport à ce nouveau système.

Deuxièmement, de toute façon, l'action du gouvernement, dans cette question de rétroactivité des pensions de réversion, se trouve freinée du fait que les associations patriotiques n'ont pas manifesté la volonté d'employer, pour réaliser cette mesure, les crédits mis à leur disposition par le protocole d'accord.

L'attitude du gouvernement a toujours été de respecter les priorités fixées par les organisations patriotiques, pour autant que leurs propositions se fassent dans les limites des crédits disponibles.

Cette attitude n'a pas été modifiée.

M. le Président. — L'incident est clos.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heer Luyten tot wijziging van de wet van 16 november 1978 betreffende de verkiezingen van het Europees Parlement;

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par M. Luyten modifiant la loi du 16 novembre 1978 relative aux élections du Parlement européen;

2° Door mevrouw Van Puymbroeck en de heer Trussart tot het vrijmaken van het Belgisch grondgebied van kernwapens;

2° Par madame Van Puymbroeck et M. Trussart portant dénucléarisation du territoire belge;

3° Door de heren Cooreman et Verbist betreffende de nietigverklaring van scheidsrechterlijke uitspraken;

3° Par MM. Cooreman et Verbist relative à l'annulation des sentences arbitrales;

4° Par M. Vandenhautte modifiant la loi électorale communale;

4° Door de heer Vandenhautte tot wijziging van de gemeentekieswet;

5° Door de heer Cooreman betreffende de onroerende beleggingsfondsen;

5° Par M. Cooreman relative aux fonds de placements immobiliers;

6° Par M. Belot:

a) Modifiant les articles 63 et 67 de la loi communale du 30 mars 1836;

b) Modifiant l'article 5 du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus.

6° Door de heer Belot:

a) Tot wijziging van de artikelen 63 en 67 van de gemeentewet van 30 maart 1836;

b) Tot wijziging van artikel 5 van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

Le Sénat se réunira mercredi 15 juin 1983 à 14 heures.

De Senaat vergadert opnieuw woensdag 15 juni 1983 te 14 uur.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 20 h 25 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 20 u. 25 m.)